

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ Ἀλεξάνδρα Παπαδοπούλου.
Γ. ΜΑΡΚΟΡΑ Στὸ λειψάνο τῆς Ἰουλιέτας Γαρτζώνη Δρασούσση, ποίημα.
ΠΕΤΡΟΥ Ζ. Τὸ Κολλέριον τῆς Ὁξφόρδης.
Κ. Σ. ΓΟΥΝΑΡΗ Ὕπνος τοῦ νοῦ, ποιήσις.
ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ Γύρω ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας, τέλος.
JOSEPH BÉDIER Ἡ ἱστορία τοῦ Τριστάνου καὶ τῆς Ἰζόλδης, μυθιστόρημα, συνέχεια.
ΠΕΤΡΟΥ ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗ Τὰ ἑλληνικὰ ἱαματικά λουτρά.
BREHM Ὁ βίος τῶν ζώων.
ΘΕΟΜΟΥ ΑΝΝΙΝΟΥ Γελοιογραφικὴ σελίς.

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ, ὑπὸ Α. Σ. Ἀρβανιτοπούλου.
ΚΙΜΩΝΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ Καλλιτεχνία.
Ν. Δόγοι καὶ ἀντίλογοι.
ΚΗΦΙΣΣΟΥ Πολιτικὴ Ἐπιθεώρησις.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝῆ ΕΠΙΣΤΗΜΗ. Ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Δροσίνη «Οἱ Τυφλοί». — Νέοι Ἕλληνικοὶ πάπυροι. — Ὁ βίος τῶν ζώων. — Τὸ βιβλίον περὶ Ἑλλάδος τοῦ κ. Πατερνόστρου. — Ὁ κ. Λυκιαρδόπουλος περὶ τῆς συγχρόνου Ἑλληνικῆς φιλολογίας.

ΕΙΚΟΝΕΣ. Τοπίον ὑπὸ Κ. Παρθένου, ἐκτὸς τοῦ κειμένου. — Ἀλεξάνδρα Παπαδοπούλου, σκίτσο Θα-
λείας Φλωρᾶ. — Αναπαράστασις ἑλληνικοῦ καὶ ρωμαϊκοῦ θεάτρου. — Γελοιογραφίαι. — Εἰκόνες ἀπὸ τὰ
ἑλληνικὰ ἱαματικά λουτρά.

Ἐκαδὸν τεύχος Δρ. 120.

ΤΙΜΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' εν έτος δρ. 25
 „ δι' έξ μην. „ 13
 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' εν έτος φρ. 25
 „ δι' έξ μην. „ 13

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
 ΑΘΗΝΑΙ, 35, ΟΔΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Τὰ «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ» καὶ τὰ «ΗΛΥΣΙΑ» δμοῦ ἀντὶ Δρ. 35, Φρ. 37 παραχωροῦνται πρὸς Δρ. 31, Φρ. 32.

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΠΛΗΡΟΝΟΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΔΟΣΕΙΣ: Δρ.—Φρ. 5 κατὰ τὴν ἐγγραφὴν, Δρ.—Φρ. 3 μετὰ 2 μῆνας καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρις ἀποπληρωμῆς.

— Πᾶσα αἰτισίς πρὸς ἐγγραφὴν συνοδεύεται ἀπαραιτήτως ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου εἰς τραπεζ. ἢ ταχ. ἐπιταγὴν.

πρὸς τὸν κ.

ΚΙΜΩΝΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΝ

Διευθυντὴν τῶν «Παναθηναίων» ὁδὸς Ἀριστοτέλους 35, Ἀθήνας.

ἢ πρὸς τὴν

ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ—ΑΘΗΝΑΣ

Ὅλα τὰ τεύχη τῶν προηγουμένων ἐτῶν πωλοῦνται ὑπερτιμημένα.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ τῶν «Παναθηναίων» εἰς ἑλὴν τὴν Ρωσσίαν δ κ. Ἀναστάσιος Μάλτος.
 Οδησός rue Rouschkin № 66.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ εἰς ἑλὴν τὴν Αἴγυπτον δ κ. Τριαντάφυλλος Τσιτσέλης Βιβλιοπωλεὺς δ «Ἐρμῆς» ἐναντὶ τοῦ Ἀβερωφίου Γυμνασίου.

ΔΩΡΑ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Τόμοι τῶν «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ» κομψότατα χαρτοδεμένοι με χρωματιστὸν ἐξώφυλλον. Ἐκαστος τόμος ἀποτελεῖται ἐκ 400 σελίδων.

Τόμος Α'. (1900) πρὸς Δρ.—Φρ. 6 ἀντὶ 13

Τόμος Β'.—ΣΤ'. (1901—3) ἑκαστος τόμος „ „ „ 7 „ 13

Τόμος Ζ'.—Η'. (1903—4) „ „ „ „ 9 „ 13

Τόμος Θ'.—Ι'. (1904—5). Οἱ δύο οὗτοι τόμοι λογίζονται πρὸς Δρ.—Φρ.

9 ἑκαστος, μόνον διὰ τοὺς ἀγοράζοντας ἑλὴν τὴν σειράν. Ἰδιαιτέρως πωλοῦνται πρὸς Δρ.—Φρ. 13.

Νικόλαος Γύζης εἰδικὸν τεύχος τῶν «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ» ἀφιερωμένον εἰς τὸν Ἑλληνα καλλιτέχνην με 26 εἰκόνας. Δρ.—Φρ. 1 ἀντὶ 2.

Διονύσιος Σολωμός τεύχος εἰδικὸν τῶν «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ» ἀφιερωμένον εἰς τὸν ἐθνικὸν ποιητὴν με διαφόρους εἰκόνας. „ „ 1 „ 2.

Τὸ Λεύκωμα τῶν «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ» „ „ 1 „ 2.

Τὰ ἀνωτέρω ἀποτελοῦν ὠραιότατα δῶρα πρὸς οἰκείους καὶ φίλους.

Αἱ ἀνωτέρω τιμαὶ εἶναι ἐλεύθεραι ταχυδρομικῶν τελῶν.

Τὸ τίμημα τῶν παραγγελιομένων ἀποστέλλεται μαζί με τὴν παραγγελίαν διὰ ταχυδρομικῆς ἢ τραπεζικῆς ἐπιταγῆς.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΗΛΙΑ Ι. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

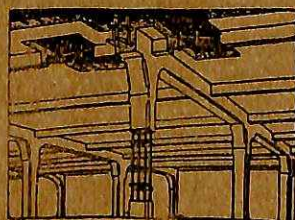
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΥ ΤΗΣ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΦΥΡΟΠΟΙΩΝ

5—ΟΔΟΣ ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ—5

Μελέται καὶ ἐκτελέσεις μηχανικῶν καὶ οἰκοδομικῶν ἔργων.

Ἐφαρμογὴ συστήματος Hennebique.

Κατασκευὴ γεφυρῶν, ἀφλέκτων οἰκῶν, δαπέδων,

στηλῶν κ.τ.λ. διὰ σκυροκονιάματος σιδηροπαγούς (beton armé) συστήματος Hennebique.

ΜΕΓΑ ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΕΝ Τῇ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΙ ΕΚΘΕΣΕΙ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ 1900.

Ἀντιπροσωπεῖα ἐν Ἑλλάδι τοῦ ἐν Παρίσι οἴκου Hennebique.

Αἱ ἐγγράφαι λογίζονται ἀρχοῦναι ἀπὸ 15 Ὀκτωβρίου ἢ 15 Ἀπριλίου.
 Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.
 Ἐν τεύχεσι ἀποστέλλεται δωρεὰν ὡς δέξιμα.
 Ἀγγέλλεται πᾶν νέον βιβλίον τοῦ ὁποίου ἀποστέλλεται εἰς τὸ γραφεῖον ἐν ἀντίτυπον.

ΤΑ ΜΕΤΑΞΩΤΑ

ΣΠΑΡΤΗΣ ΚΑΡΑΣΤΑΜΑΤΗ

ΒΕΙΩΘΗΣΑΝ 10 ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΠΡΟΜΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΤΙ-
 ΜΘΗΣΑΝ ΔΙΑ ΧΡΥΣΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΙΤΛΩΝ ΤΙΜΗΣ
 ΕΙΣ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΕΥΡΩΠΗΣ & ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Τὰ περίφημα ταῦτα μεταξωτὰ τῆς κ. Σπάρτης Καρασταμάτη, τὰ ὑμνηθέντα εἰς ὅλας τὰς γλώσσας καὶ διαδοθέντα εἰς ὅλον τὸν κόσμον κατέστησαν περιώνυμα διὰ τὴν ἀπαράμιλλον στερεότητά των καὶ τὴν ἐκ καθαράς καὶ φυσικῆς μετάξης λεπτειλέπτον τέχνην των.

33—ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ—33

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

“ΡΩΣΣΙΑ,”

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 200.000.000 ΔΡ.

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ

ΖΩΗΣ—ΠΥΡΟΣ—ΔΥΣΤΥΧΗΜΑΤΩΝ—ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

—ΘΡΑΥΣΣΩΣ ΓΕΛΩΝ

Ὑποκατάστημα ἐν Ἀθήναις ὁδὸς Σταδίου 21

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Κεφάλαιον ἐταιρικὸν 20.000.000. — Ἀποθεματικὸν 1.000.000

Ὁμολογίαι φρ. χρ. 2.500.000.

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ἐν Πειραιεῖ, Πάτραις, Βόλῳ, Σύρῳ, Καλάμαις, Δονδίνῳ, Ἀλεξανδρείᾳ, Καῖρῳ, Κων/πόλει, Σμύρνῃ, Χανίοις καὶ Ἡρακλεῖῳ Κρήτης.

Προεξοφλήσεις, εἰσπράξεις γραμματίων, προκαταβολαὶ ἐπὶ χρεωγράφων καὶ ἐμπορευμάτων Τρεχ/νοὶ λ/σμοὶ ἡγγυημένοι, Φύλαξις χρεωγράφων, Ἐνοικίαις χρηματοκιβωτίων εἰς ιδιώτας.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ εἰς χρυσὸν ἢ τραπεζογραμμάτια:

3% εἰς πρώτην ζήτησιν.—3½% ἀπόδοσις μετὰ 6 μῆνας.—4% μετὰ ἐν ἔτος.—5% μετὰ δύο ἔτη καὶ ἐπέκεινα.

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ λειτουργοῦν καθ' ἑκάστην, πρὸς 4%.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΛΕΞΙΚΑ

ΑΠΑΝΤΑ ΕΠΙ ΑΡΙΣΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ ΤΥΠΩΜΕΝΑ

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ ὑπὸ Α. Α. Σακελλαρίου Τόμος 3.	σελ.	4400	δρ.	48
ΛΑΤΙΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ε. Α. Τσακαλώτου.	„	780	„	12
ΕΛΛΗΝΟΛΑΤΙΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ε. Α. Τσακαλώτου.	„	872	„	10
ΟΜΗΡΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Α. Ι. Ὀλυμπίου.	„	360	„	6
ΓΑΛΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ν. Κοντοπούλου.	„	1087	„	11
ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ν. Κοντοπούλου.	„	1100	„	11
ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ι. Πεσβάνογλου.	„	1087	„	11
ΕΛΛΗΝΟΑΓΓΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ι. Πεσβάνογλου.	„	1000	„	11
ΓΕΡΜΑΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Α. Ν. Γιάνναρη.	„	1146	„	10
ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ρ. Ρουσοπούλου.	„	1080	„	10

Εὑρίσκονται ἐν τοῖς κυριωτέροις βιβλιοπωλείοις καὶ ἐν τῷ βιβλιοπωλεῖ Π. Δ. Σακελλαρίου, ὁδὸς Λυκούργου 8.

RICHARD JOHNSON CLAPHAM & MORRIS L^D

24 — 26 LEVER STREET

MANCHESTER

Ἐμποροὶ καὶ Προμηθεύται εἰς τὰ ἐξῆς εἶδη:

Γαλβανισμένοι λαμαρίναι ἴσαι καὶ αὐλακωταί.	Σύρματα σιδηρᾶ, γαλβανισμένα καὶ μή.
Λαμαρίναι μαῦραι.	» χαλκίνα, ὀρειχάλκινα καὶ κασσιτερωμένα
Τενεκέδες διάφοροι.	Συρματοφράκται γαλβανισμένοι.
» γαλλικοί.	Σουηδικὸς Σίδηρος.
Μόλυβδος εἰς φύλλα καὶ χελῶνας.	Ἄγκυραι καὶ Ἄλυσσι.
Κασσίτερος.	Κλῖναι διάφοροι.
Χαλκὸς εἰς φύλλα καὶ κύκλους.	Χημικὰ προϊόντα.
Σωλήνες διὰ κλίνας.	Χρώματα διάφορα.
Σιδηροσωλήνες διὰ φωταέριον καὶ ὕδωρ.	Ἐλαία.
Σωλήνες ἐκ χαλκοῦ, ὀρειχάλκου καὶ μολύβδου.	Γλυκερίνη.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

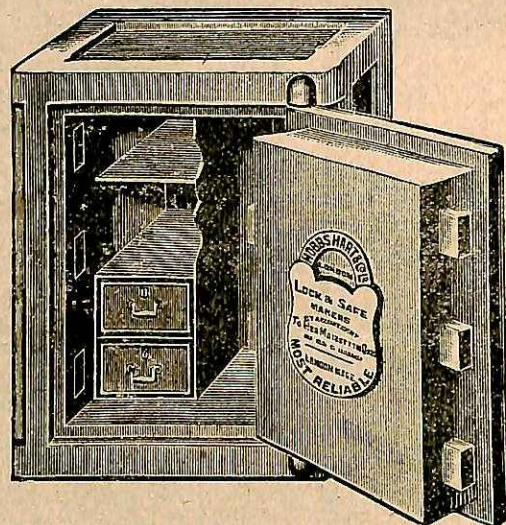
HOBBS, HART & Co. L^{td}.

ΜΟΝΟΚΟΜΑΤΑ

ΧΑΛΥΒΔΙΝΑ

ΧΡΗΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΠΥΡΟΣ, ΤΗΣ ΠΤΩΣΕΩΣ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΛΕΠΤΩΝ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΑΙ ΤΩΝ ΘΥΣΑΥΡΟΦΥΛΑΚΙΩΝ
ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ: 76, Cheapside, London E. C.
ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ: Arlington Street, Islington, N.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Κολώνια

Κ. Βελισσάριος, ὁδὸς Σταδίου, 67.

Κοιμώσους Κυριῶν

Κ. Βελισσάριος, Λεωφόρος Πανεπιστημίου, 4

Modes

Ἐρμείον, ὅλοι οἱ τελευταῖοι νεωτερισμοί: Φορέματα καὶ Ἐπανωφόρια, Πῦλοι, Στήθιδεςμοι, Ἀσπρόρουχα: — Ῥάπτρια καὶ Μοδίσται Παρισινὰ Mmes Jeanne, Helène, Alice, Charlotte.

Μαθηματογλυφεῖα

Ἰωάννης Γ. Χαλδούπης ὁδὸς Πανεπιστημίου 4.

Γαλακτοκομεῖα

Ι. Χρυσάκης, ὁδὸς Φιλελλήνων 4.

Α. Τριανταφυλλίδης, ὁδὸς Ἡλείου 67.

Βιβλιοδε-εῖα

Σ. Ἀμπατζόπουλος, ὁδὸς Κολοκοτρώνη 7.

Φαρμακεία

Π. Βασιλείου, ὁδὸς Σταδίου καὶ Αἰόλου.

Σωτήριος Σωτηρίου..... ἐν Χαλκίδι

Δημ. Χατζηδημητρίου..... ἐν Καρδίτῃ

Θεοδ. Παπαζαχαρίου..... »

Τὰ κομψότερα **Σακάκια** ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα Ἀγγλικά καὶ Γαλλικά ὑφάσματα εἰς τὸ μέγα ἐμποροπραπτικὸν κατάστημα:

ΣΩΚΡ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ὁδὸς Σταδίου 12, (Ἐναντὶ Βουλῆς).

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ Τῷ 1886 ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΘΕΙΣΑ Τῷ 1905

ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

Κεφάλαιον καταβεβλημένον: **2,000,000** δραχμαὶ

ΑΘΗΝΑΙ — ΣΟΦΟΚΛΕΙΩΝ

Τμήμα Τραπεζικόν. — Συνάλλαγμα. — Ἐκδοσις ἐπιταγῶν (chèques). — Πιστωτικαὶ ἐπιστολαί. — Εἰσπράξεις. — Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ Χρεωγράφων. — Προεξοφλήσεις. — Καταθέσεις. — Φύλαξις τίτλων καὶ τιμαλφῶν.
Τμήμα Ταμειυτηρίου. — Ταμειυτήριον 4%. — Μηνιαῖαι καταθέσεις ἀνατοκιστικαί.
Τμήμα Χρηματιστηρίου. — Ἀγοραπωλησίαι χρεωγράφων. — Χρηματιστικαὶ ἐντολαί.
Τμήμα Ἐμπορίου. — Προμήθειαι ἐμπορευμάτων. — Ἀντιπροσωπεῖται οἴκων. — Πληροφορίαι ἐμπορικαί. — Δέρματα κατεργασμένα βυρσοδεψίου Μοσχάτου.
Γενικὸν Πρακτορεῖον ἐν Ἑλλάδι τοῦ «Phénix» ἀσφαλείας κατὰ τοῦ πυρὸς καὶ τῆς ζωῆς.

Τόκοι καταθέσεων

3	1/2	0/0	ἀπόδοσις εἰς πρώτην ζήτησιν
3	3/4	0/0	» μετὰ ἓνα μῆνα
4	0/0	»	» μετὰ τρεῖς μῆνας
4	1/4	0/0	» μετὰ ἕξ μῆνας
4	1/2	0/0	» μετὰ ἓν ἔτος
5	0/0	»	» μετὰ δύο ἔτη
5	1	0/0	» μετὰ τρία ἔτη καὶ πλέον

Διὰ καταθέσεις εἰς χρυσὸν κατὰ 1/2 0/0 ὀλιγώτερον

THE GRESHAM LIFE

ASSURANCE SOCIETY LIMITED

ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΩΗΣ ΓΚΡΕΣΑΜ

ΕΔΡΑ: ST MILDRED'S HOUSE POULTRY, LONDON

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ ΤΩ 1848

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΔΙΑ Β. ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ

Ενεργητικόν	Διρ. Άγγλ.	9,014,532	Φρ. χρ.	225,363,300
Ετήσιον εισόδημα	»	1,348,659	»	33 716 475
Ήσφαλισμένα Κεφάλαια	»	23,951,524	»	598 788.100
Πληρωθέντα ποσά	»	20,474,666	»	511,866,650

ΣΥΝΑΨΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ

ΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΗΡΙΑ ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙ

Όσοι ο ασφαλιζόμενος να είνε εν γνώσει των όρων ύφ' ούς ασφαρίζεται.

Συμμετοχή των ασφαλιζομένων κατά 90 % εις τα κέρδη.

σφάλειαι ισοβίοι, μικταί, προικοδοτήσεις κτλ.

Υποκατάστημα διά την Ελλάδα εν Αθήναις οδός Κοραή 5.

Διευθυντής
Β. Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Νομικός Σύμβουλος
Δ. ΡΑΛΛΗΣ

Τραπεζίτης της Εταιρίας εν Ελλάδι: Η ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΡΑΦΙΑ ΚΕΡΙΑ

ΔΕΡΜΑΤΑ ΚΑΟΥΤΣΟΥΚ

Ο κ. Γεώργιος Σκοπελίτης εν Μαδαγασκάρη αναλαμβάνει την αποστολήν των ανωτέρω έμπορευμάτων επί προμηθεία εις οίονδήποτε μέρος.

GEORGES SCOPÉLITIS

Majunga - Analalava
(Madagascar)

ΚΛΕΑΝΘΟΥΣ ΓΑΪΤΑΝΟΥ ΑΠΟΘΗΚΗ ΧΑΡΤΟΥ

Πλατεία Αγίων Θεοδώρων
Αθήναι.

Όλα τα είδη χαρτου τυπογραφικού
πρωτοκόλλων, γραφής κλπ.

Τιμαί έκτος συναγωνισμού.

ΑΝΑΜΦΙΣΒΗΤΗΤΟΣ ΑΛΗΘΕΙΑ

έκφεύγουσα μετά θαυμασμού εκ του στόματος ολοκλήρου της μεγίστης πελατείας του Υποδηματοποιείου Ζ. ΣΚΑΡΔΙΑΚΟΥ, Όδus Προαστείου αρ. 10, Ότι ούδέποτε άπενεμήθη δικαιότερον βραβείον από το Χρυσούν Βραβείον της τελευταίας Διεθνούς Έκθέσεως, δοθέν εις το Κατάστημα ΣΚΑΡΔΙΑΚΟΥ.

δ ι ό τ ι

τά υποδήματά του, γόβες, σκαρπίνια, μπότες και ή εν γένει εργασία του φέρε

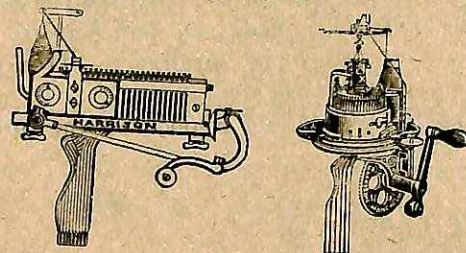
Σφραγίδα της Τελειότητος

υπό έποψιν κομψότητος και στερεότητος.

HARRISSON PATENT KNITTING MACHINE C^o. L^{td}

WORKS 257 UPPER BROOK STREET, MANCHESTER.

ΠΛΕΚΤΟΜΗΧΑΝΑΙ

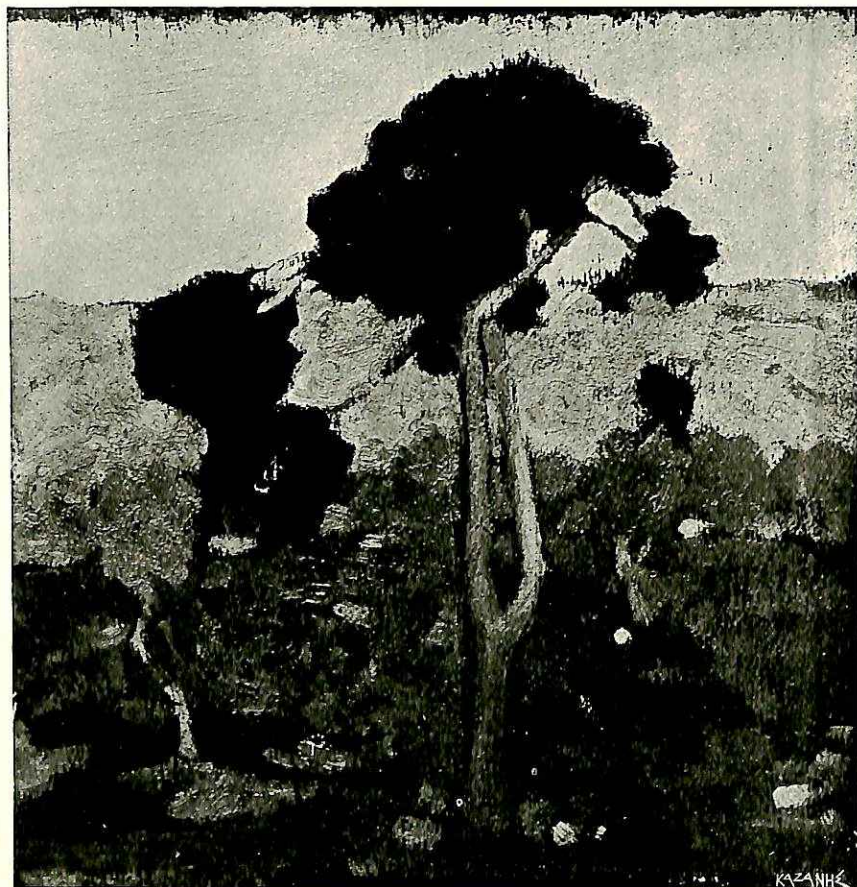

Ένασχόλησις έπωφελής και εύχάριτος

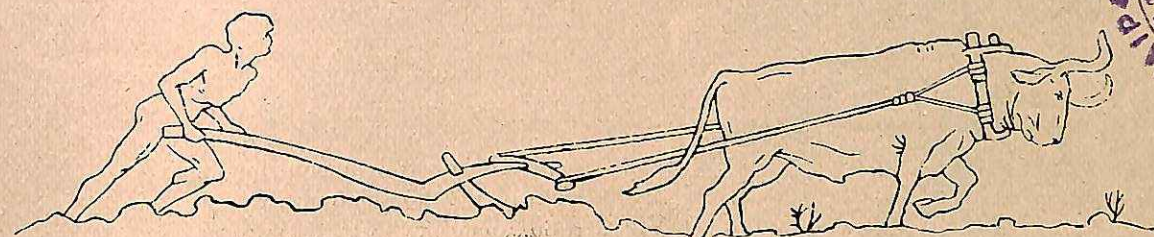
Η μηχανή αυτή πλέκει Κάλτσες άπλές και ριγώτες, χειρόκτια και ένδύματα μάλλινα, μεταξωτά ή βαμβακερά. Ειδικώς πλέκει έσώρουχα χωρίς ραφήν και σκουφάκια όνομαζόμενα Tam - O - Shanters. Χειροκίνητοι ή άτμοκίνητοι. Στέλλονται τιμολόγια εις τόν ζητούντα.

Αντιπρόσωποι εν Αθήναις: Τράπεζα Έμπειδοκλέους.

ΤΟΠΙΟΝ ΥΠΟ Κ. ΠΑΡΘΕΝΗ

ΠΑΝΔΘΗΝΔΙΑ

ΕΤΟΣ 5' 15
ΜΑΪΟΥ 1908

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Επέρασαν πολλά χρόνια από τότε... Αἱ ἀναμνήσεις μου εἶνε μακρυναὶ καὶ κάπως σκοτισμέναι... Νομίζω ὅτι ἤμουν ἀκόμη φοιτητῆς· πρωτόβαλτος ὅπωςδὴποτε εἰς τὴν φιλολογίαν καὶ τὸνομά μου ὄχι ἀκόμη γνωστὸν πέραν τοῦ στενοῦ φιλολογικοῦ κύκλου τῶν «νέων». Ἐξαφνα, μίαν ἡμέραν, λαμβάνω ἓνα γράμμα ἀπὸ τὴν Πόλιν καὶ δύο βιβλιαράκια κακοτυπωμένα. Τὸ γράμμα, μ' ἓνα ἰδιόρρυθμον χαρακτήρα, λεπτὸν καὶ δυσανάγνωστον, τὸν ἴδιον ποῦ ἀπετέλεσεν ἀργότερα τὴν ἀπελπισίαν τῶν Ἀθηναίων στοιχειοθετῶν, — τὸ γράμμα ἔφερε τὴν ὑπογραφὴν *Δομνίκη Παπαγεωργίου*, καὶ τὰ βιβλιαράκια ἦσαν διηγήματα τῆς *Ἀλεξάνδρας Παπαδοπούλου*. Ἡ Δομνίκη, μὲ πολλὰ κομπλημέντα, ἀλλὰ ὄχι ἀπὸ τὰ στερεότυπα, μὲ παρακαλοῦσε νὰ διαβάσω τὰ διηγήματα τῆς φίλης τῆς Ἀλεξάνδρας καὶ νὰ τῆς γράψω τὴν γνώμην μου. Τὰ ἐδιάβασα, μοῦ ἤρρεσαν ἀληθινά, καὶ τῆς τὸ ἔγραψα. Μοῦ ἀπήντησε διὰ νὰ μ' εὐχαριστήσῃ ἐκ μέρους τῆς φίλης τῆς, καὶ νὰ μοῦ ζητήσῃ τὴν συνεργασίαν μου διὰ κάποιον Ἡμερολόγιον ποῦ θὰ ἔβγαζαν αἱ δύο μαζί. Ἔτοι ἡ ἀλληλογραφία μας ἐξηκολούθησεν, ἕως ὅτου ἔμαθα — δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον ἀπὸ ποῖον, — ὅτι Δομνίκη καὶ Ἀλεξάνδρα ἦτο τὸ ἴδιον πρόσωπον. Συνεπεία τῆς ἀποκαλύψεως αὐτῆς, ἡ φιλολογικὴ ἀλληλογραφία διεκόπη. Ἀργότερα πάλιν, δὲν ἐνθυμοῦμαι πῶς ἐπανελήφθη, — χωρὶς ψευδώνυμα καὶ μυστήρια πλέον, — διὰ νὰ διακοπῇ καὶ πάλιν ἀπὸ μίαν μεγάλην καὶ φοβεράν παρεξήγησιν. Ἐβάσταξεν ὅμως ἀρκετά, ὥστε νὰ γνωρίσω κατὰ βάθος τὴν Ἀλεξάνδραν Παπαδοπούλου καὶ ὡς

συγγραφέα καὶ ὡς ἄνθρωπον. Δὲν τὴν εἶδα ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν μου, παρὰ ὀλίγας στιγμὰς, μίαν φορὰν ποῦ ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας, πρὸ δέκα ἐτῶν, εἰς τὸ σπίτι τῆς φίλης μας Κας Παρρέν. Ἀλλὰ κανενὸς ἀπὸ αὐτοὺς ποῦ βλέπω καθημέραν, δὲν ἐγνώρισα τὴν ψυχὴν καὶ τὸ ἔργον καλλίτερα. Ἡ μυστηριώδης καὶ ρομαντικὴ κάπως γνωριμία μας εἶχε κινήσει ἐξ ἀρχῆς ὅλον τὸ νεανικόν μου ἐνδιαφέρον, καὶ μὲ εἶχεν ἐλκύσει, μὲ εἶχε δεσμεύσει ἡ μεγάλη εὐφυΐα τῆς κόρης καὶ ἡ ἀπέραντη καλωσύνη τῆς. Δὲν ἔπαυσα νὰ παρακολουθῶ τὰ διηγήματά τῆς καὶ τὰς περιπετείας τῆς, καὶ πάντοτε εὐρισκόμουν εἰς ἀμηχανίαν μὴ γνωρίζων τί ἔπρεπε νὰ θαυμάζω περισσότερον: τὸ πεταχτὸν ἐκεῖνο καὶ σπινθηροβόλον ὕψος, τὴν μεγάλην ἐκείνην ἠθογραφικὴν δύναμιν, τὸ πνεῦμα, τὴν τρυφερότητα καὶ τὴν εἰρωνείαν τῶν ἔργων τῆς· ἢ τὰ τρισειγενικά τῆς αἰσθήματα, τὰς μεγάλας ἀφοσιώσεις τῆς ζωῆς τῆς, τὴν σταθερότητα τοῦ χαρακτῆρος τῆς τὴν ἀδαμαντίνην, τὴν ἀγγελικὴν ἀγνότητα τῆς ψυχῆς;

Ἡ φυσιογνωμία τῆς Ἀλεξάνδρας Παπαδοπούλου, καὶ ἡ φιλολογικὴ καὶ ἡ ἀνθρωπίνη, μὲ κατέχει καὶ μοῦ ἐπιβάλλεται ἀνέκαθεν. Δὲν ἤξεύρω διὰ τοῦτο ἂν εἰς τὴν κρίσιν μου ὑπάρχῃ τελεία ἀμεροληψία. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἡ κόρη αὐτῆς, τῆς ὁποίας θρηνοῦμεν σήμερον τὸν πρόωρον θάνατον, ἦτο ζυμωμένη ἀπὸ τὴν πάσταν ἐκείνην, ποῦ κάμνει τοὺς μεγάλους συγγραφεῖς καὶ τοὺς μεγάλους μάρτυρας. Καὶ μάρτυς μὲν εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἔγεινε διότι ἤθελε. Συλλογιζομένη πάντοτε τοὺς ἄλλους καὶ ποτὲ τὸν ἑαυτὸν τῆς, ἀφοσιουμένη μετὰ πάθους καὶ

Ἀλεξάνδρα Παπαδοπούλου.

μετὰ λατρείας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἰδικῶν της καὶ ξένων, ἐργαζομένη δι' αὐτοὺς, κάμνουσα ὅλον τὸ καλὸν ποῦ ἔβγαινε ἀπὸ τὸ χέρι της, κοπιᾶζουσα, ἔξαντλουμένη, ὑπομένουσα, ἐπιμένουσα, ἀγωνιζομένη, κατῳρθώσε μέχρι τέλους νάπονοθῇ, νὰ καταστρέψῃ τὴν ὑγείαν της καὶ νάποθῇ εἰς τὸ νοσοκομεῖον. Οἱ φίλοι ποῦ περιεστοίχισαν τὴν νεκρικὴν της κλίνην, εἶδαν περὶ τὸ πελιδνὸν μέτωπόν της κάτι ποῦ ἔμοιαζε μὲ ἀχειροποίητον στέφανον μαρτυρίου.

Κατῳρθωσεν ὅμως νάναδειχθῇ καὶ μεγάλη συγγραφεύς; Ἡμπόρεσε νὰ βγάλῃ καὶ νάποκρυσταλλώσῃ εἰς αἰωνίας φιλολογικὰς μορφὰς, ὅτι εἶχε μέσα της, ὅλους ἐκείνους τοὺς θησανροὺς τοῦ αἰσθήματος, τῆς παρατηρήσεως, τῆς εὐφυΐας, τῆς μελέτης;

Μολονότι τὸ ἔργον της εἶνε σκορπισμένον ἐδῶ κ' ἐκεῖ, εἰς ἐφημερίδας, εἰς περιοδικὰ, εἰς ἡμερολόγια, — διότι ἡ Ἀλεξάνδρα Παπαδοπούλου, ἡ βυζαντινὴ λογογράφος, ἦτο καθ' ὅλην τὴν τελευταίαν εἰκοσαετίαν ἡ πολῦτιμος καὶ πολυζήτητος συνεργάτις κάθε φιλολογικοῦ δημοσιεύματος, — καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν εἶνε εὐκόλον νὰ τὸ μελετήσῃ κανεὶς ἢ νὰ τὸ ἀναθεωρήσῃ συστηματικώτερον, ὅτε ἴσως ἡ γνώμη του θὰ μετεβάλλετο, — ἐν τούτοις νομίζω ὅτι εἶνε ἔργον ἡμιτελές, βιαστικὸν καὶ κάπως ἀμέθοδον. Ἐβλάπεν ἴσως τὴν Ἀλεξάνδραν Παπαδοπούλου ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον εἰργάζετο. Ἀνήσυχος πάντοτε καὶ μετέωρος καὶ

πολυάσχολος, ἔγραφεν ὅπου καὶ ὅποτε ἔφθανε, μὲ μεγάλην ταχύτητα, μὲ ἀπαραδειγματίστον εὐκολίαν, ἀλλὰ χωρὶς ποτὲ νὰ φυλάξῃ διὰ τὴν ἐπαύριον καὶ νὰ ἐπιθεωρήσῃ τὸ ἀτελές ἔργον, χωρὶς νὰ τὸ ἀφήσῃ νὰ ὠριμάσῃ εἰς τὸν νοῦν της διὰ νὰ μεταβληθῇ ἀναλόγως εἰς τὸ χαρτί, χωρὶς νὰ τὸ ἐπιδιορθώσῃ ἀργότερα ἀφαιρούσα τὰ περιττά, προσθέτουσα τὰ ἀναγκαῖα καὶ μεταβάλλουσα τὰ ἄλλα, ὥστε νάποτελεσθῇ ἐν σύνολον ἁρμονικὸν ἢ ἐν μέρος ἀνάλογον μὲ τὸ ὅλον. Ἀπὸ τὰ ἑκατὸν ἢ διακόσια διηγήματα ποῦ θὰ ἔχῃ γράψῃ, ὀλίγα εἶνε τὰ ἄρτια, τὰ τελειωμένα. Τὰ περισσότερα εἶνε ἀπλᾶ σκίτσα τῆς στιγμῆς, ἔχοντα ἀνάγκην ἐπεξεργασίας.

Τὰ μεγάλα ὅμως προτερήματα τῆς διηγηματογράφου φαίνονται καθαρὰ τόσον εἰς τὰ σκίτσα ὅσον καὶ εἰς τὰ τελειωμένα. Τὸ κατ' ἐμέ, τὴν πρωτοτυπίαν τῆς Ἀλεξάνδρας Παπαδοπούλου, εἰς ὀλίγους Ἑλλήνας συναδέλφους της τὴν εὐρίσκω. Εἶνε πρωτότυπος καὶ κατὰ τὴν μορφήν καὶ κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς ζωῆς. Αἱ συνθέσεις της, παραδόξοι πολλαῖς συνθέσεις, δὲν ὁμοιάζουν μὲ κανονός. Ἐπίσης καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον βλέπει τὸν κόσμον. Ἡ παρατηρητικότης της, ἡ ἠθογραφικὴ της ἱκανότης εἶνε μεγάλη. Ἀπὸ τὰ διηγήματά της προτιμῶ τὰ σύγχρονα βυζαντινά, ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα ζωγραφίζει τοὺς γύρω της ἀνθρώπους. Ἡ κυράτσα, ὁ κλασικὸς αὐτὸς τύπος τῶν συνοικιῶν τῆς Πόλεως, εὗρεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν Παπαδοπούλου τὸν τελειότερον ζωγράφον. Ἡ ἀξία τῶν ἠθογραφημάτων αὐτῶν κάμνει νὰ ὠχρεῖ κάθε ἄλλον. Ἐκτιμῶ πολὺ καὶ τὰ ἀρχαῖα βυζαντινά της διηγήματα. Ἐκτιμῶ ἐπίσης καὶ τὰς πατριωτικὰς ἢ ἠθικολογικὰς της ἀποπείρας εἰς ἄλλα, ἄλλης φύσεως συνθέματα. Ἐκτιμῶ πολὺ καὶ τὴν ἱκανότητά της πρὸς ἀλληγορίας καὶ μυθοπλαστίας, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχουν μερικαὶ πολὺ ἐπιτυχεῖς καὶ ποιητικαὶ ἀλλὰ τὰ σύγχρονα ἠθογραφικὰ της διηγήματα, τὰ θαυμάζω. Τρεῖς τέσσαρα ἀπὸ αὐτὰ, (καὶ λυποῦμαι πολὺ διότι τώρα δὲν ἐνθυμοῦμαι τοὺς τίτλους, οὔτε εἶνε εὐκόλον νὰ τ' ἀνακαλύψω εἰς τὸν σωρὸν τῶν ἐφημερίδων καὶ τῶν περιοδικῶν), εἶνε ἀπὸ τὰ ὠραιότερα ἔργα τῆς φιλολογίας μας καὶ θὰ ἔκαμναν τιμὴν καὶ εἰς μεγάλον διηγηματογράφον. Εἶνε καλλιτεχνικαὶ καὶ πισταὶ εἰκόνες ζωῆς, ὑπὸ τὰς ὁποίας πάλαι καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ ζωγράφου, εὐγενὴς καὶ ὠραία ψυχὴ, κυανὴ ἀπὸ ἰδανικὰ καὶ λευκὴ ἀπὸ καλωσύνην.

Ἡ ζωὴ τῆς Ἀλεξάνδρας Παπαδοπούλου συνοψίζεται εἰς ὀλίγας θλιβερὰς γραμμάς. Ἐγεννήθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἐνωρὶς ἔχασε τὸν πατέρα της καὶ ἔμεινε μὲ τὴν μητέρα της καὶ μ' ἓνα νεώτερον ἀδελφόν. Ἐσπούδασε νομίζω εἰς τὸ Ζάππειον κ' ἐπῆρε τὸ δίπλωμά της. Ἐκτοτε ἔξοῦσε ὡς διδασκάλισσα, πότε διευθύνουσα Παρθεναγωγεία, πότε διδάσκουσα κατ' ἰδίαν. Εἰς τὰς ὥρας τῆς ἀνέσεώς της κατεγίνετο εἰς συγγραφὰς καὶ εἰς ἐκδόσεις. Ἐξέδωκε τρία τομῖδια διηγημάτων καὶ ἐν ἡ δύο ἡμερολόγια. Μὲ τὸν ποιητὴν Ι. Γρυπάρην ἱδρυσεν τὴν βραχύβιον «Φιλολογικὴν Ἠχώ». Τελευταίως συνειργάζετο εἰς τὴν «Πρόοδον» τοῦ κ. Σπανοῦδη. Κάποτε ἔγραφε καὶ στίχους. Εἰς τὰ «Παναθήναια» ἐδημοσίευσεν πλῆθος διηγημάτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ ὠραῖον ἐκεῖνο βυζαντινὸν «Μοναστήριον», τὸ ὁποῖον συνεπλήρωσαν ἀπαραμίλλως αἱ εἰκόνες τῆς Δδὸς Φλωρᾶ. Ἡ φωνὴ της ἦτο ἀργυρόηχος καὶ ἡ ὁμιλία της ἀπόλαυσις. Φίλη τοῦ κ. Ψυχάρη ἔκλινε πρὸς τὸν ψυχαρισμὸν τόσο μόνον, ὥστε νὰ μὴ καταβροχθισθῇ ἀπ' αὐτόν. Φύσει ἄλλως τε ἐπαναστατικὴ, συνέτριβε κάθε ἀλυσίδα ποῦ ἐδέσμευε τὴν πνευματικὴν της ἐλευθερίαν, καὶ ἦτο ἐχθρὰ κάθε σχολαστικισμοῦ.

Μακρὰ καὶ ὀδυνηρὰ ἀσθένεια τὴν ἔφερεν

εἰς τὸν τάφον, πρὶν νὰ φθάσῃ τὸ τεσσαρακοστὸν τῆς ἡλικίας της. Ἀπέθανε τὴν 8 Μαρτίου 1906 εἰς τὰ ἐν Ἑπταπυργίῳ Ἐθνικὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα. Τὴν ἐπομένην ἔγινεν ἡ κηδεία της, σεμνὴ καὶ ἀπλὴ, μὲ ὀλίγους ἐκλεκτοὺς, μέσα εἰς δάκρυα καὶ εἰς ἄνθη. Ὁ κ. Κ. Χρηστομάνος, εὐρισκόμενος τότε μετὰ τῆς «Νέας Σκηνῆς» εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, κατέθεσεν ἐπὶ τῆς σοροῦ στέφανον ἀπὸ δάφνην. Ἄλλοι εἴκοσι στέφανοι κατετέθησαν ἐπίσης ἀπὸ θαυμαστὰς καὶ φίλους. Καὶ ὁ ἀνοιξιᾶτικος τάφος ἐδέχθη καὶ ἀπέκρυψε διαπαντός τὴν μαρτυρικὴν μορφήν τῆς πρώτης Ἑλληνίδος διηγηματογράφου.

Ἐνα μνημόσυνον θὰ γίνῃ τώρα. Ἀλλὰ τὸ καλλίτερον μνημόσυνον διὰ τὴν Ἀλεξάνδραν Παπαδοπούλου θὰ ἦτο ἡ ἔκδοσις τῶν ἔργων της. Νάνευρεθοῦν, νὰ καταταχθοῦν καὶ νὰ συμπεριληφθοῦν εἰς ἓνα ἢ δύο τόμους. Ἄν ἡ πλουσία Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν νεοελληνικὴν φιλολογίαν, πρέπει ἐξάπαντος νὰ τὸ κάμῃ. Καὶ δι' ἓνα λόγον ἀκόμη: ὅτι δὲν θὰ ἦτο εὐκόλον νὰ τὸ κάμῃ ἄλλος κανεὶς. Ἡ ἔκδοσις βιβλίων τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ἀπαιτεῖ πάντοτε κάποιαν θυσίαν καὶ οἱ Ἕλληνες ἐκδότες, ὡς φρόνιμοι καὶ πτωχοὶ ἄνθρωποι, δὲν εἶνε κατάλληλοι πρὸς τοῦτο.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΟ ΛΕΙΨΑΝΟ ΤΗΣ ΙΟΥΛΙΕΤΑΣ ΓΑΡΤΖΩΝΗ ΔΡΑΣΟΥΣΩΦ

Μετῆς ψυχῆς καὶ μ' ἄλλα οὐράνια πλοῦτη
Μία μέρα προικισμένη
Στὸν κόσμον ἐβγήκε Τούτη,
Ποῦ τώρα φεύγει ὡς ξένη.
Νὰ δείξῃ πάει στὴν πρώτη ἀγνὴ της χώρα
Ἀπείραχτα τοῦ Ὑψίστου ὅλα τὰ δῶρα.

Μακρὰ ὁ Καιρὸς εἶχε τὰ μάτια γύρει
Στὸ ἀνθηρὸ πρόσωπό της,
Καὶ ἀγάλια νὰ τὸ φθείρῃ
Περίμενε ὁ προδότης.
Ἄλλ' ἓνα τέτοιο κρίμα ἔλαβε θάρρος,
Μ' ἀπονη βία, νὰ τὸ ἐμποδίσῃ ὁ Χάρος.

Προτοῦ σὲ γάμον ἀγκάλη ἀνῶα περάσῃ,
Στὴν ὁμορφιά της ὅλη,

Εἶχε σὲ τοῦτο φτάσει
Τῆς γῆς τὸ περιβόλι.
Κ' ἐχλώμασαν τὰ ρόδα ὅλον τοῦ τόπου
Σ' ἐκεῖνα ὁμπρὸς τοῦ ἀγγελικοῦ προσώπου.

Μαύρη μοῖρα τὴν ἴδια ἔφερε πάλι
Στὸ ποθητὸ λιμάνι,
Ποῦ μυρωδάτα κάλλη
Τόσα καὶ τόσα βγάνει.
Ἀχ, ἔπρεπε σ' αὐτὰ νὰ δώσῃ, ὡς πρώτα,
Ζήλιας αἰτία μὲ τὰ στερνά της χνότα.

Πρὶν, ὦ λουλούδια, ἡ ἀμυγδαλιὰ ξανθίσῃ,
Γιὰ κάποια οὐράνια χάρη,
Νικῶντας ξάφνον ἢ φύση
Τὸν αὐστηρὸ Γενάρη,

Μόσχο Ἀπριλιοῦ σὰς ἔδωσε καὶ χρῶμα,
Τ' ὥρατο γὰρ νὰ στολίστε ἄνυχο σῶμα.

Ναί· γὰρ τὰ κρῦα γεροντικά μου χεῖλη
Ἀύρα κ' ἐγὼ ζητάω
Ἀπ' ἕναν ἄλλο Ἀπρίλη,
Ἐκεῖ ποῦ πολεμῶ
Θρήνου τραγοῦδι ἄξιο νὰ ποῦν γι' αὐτήνε,
Ποῦ μὲ μάτια κλεισμένα ὀμπρὸς μας εἶναι.

Μόνο ἁρμονία νεκρώσιμη ὥς τ' ἀστέρια
Πρέπει τώρα νὰ ἡγήσῃ.
Τὰ σταυρωμένα χέρια,
Ποῦ ἡ μαύρη γῆ θὰ λύσῃ,
Πάρανε πλέον μὲ τεχνικὴ μαγεία
Σταῖς αὖραις νὰ σκορποῦν κάθε ἁρμονία.

Χαρὰς λουλούδια ἐπάρανε σιὸ δρόμο
Τὰ πόδια της νὰ σπέρνουν.
Τέσσεροι, ὠϊμέ, σιὸν ὦμο
Ἐκεῖ ποῦ πάει τὴ φέρουν.
Καὶ μυστικά τ' ὀρφανεμένο χῶμα
Τῆς λέει τοῦ κάκου: Ἀχ, πάτησέ με ἀκόμα!

Ὅποιος τὴν εἶδε μία φορὰ μονάχη,
Στὴ μνήμη πάντα πρέπει

Τὴ θεία μορφή της νά'χῃ·
Καὶ κάπως θὰ τὴ βλέπῃ,
Ὅσῳ ἐδῶ κάτω ἡ μαγεμένη φύση
Κάθε ὁμορφιὰ στὰ μάτια του δὲ σβύσῃ.

Εἶναι διπλὴ τοῦ ἀνοιχτοῦ τάφου ἡ φρίκη!
Εἰδῶθε ὁ νοῦς θωράει
Τοῦ πόνου τὸ σκουλήκι,
Ποῦ ζωντανὸς θὰ φάῃ·
Ἀπ' ὄνειρο χρυσὸ σὲ κρῦο σκοιάδι
Κύττα! ξυπνοῦν, ζηλεύοντας τὸν Ἀδῆ.

Ἄν ὕπνος τώρα, ὦ δύστυχοι, σὰς πιάνῃ,
Καὶ ἀλήθεια κοιμηθῇτε,
Μ' ἕνα λαμπρὸ στεφάνι
Τὴ νεκρὴ σας θὰ ἰδῇτε,
Ποῦ, ὡς ἀστέρευτη κλάψα ὀμπρὸς της ρέει,
Γέρνει ἔς ἑσᾶς τὴν κεφαλὴ καὶ λέει:

— Ἀπάνου ἀπὸ τ' ἀστέρια εὐτυχισμένη
Μὲ ἀγγέλους ζῶ, καὶ μόνος,
Γνέφι θολό, ἀνεβαίνει
Ἐκεῖ ὁ πικρὸς σας πόνος·
Γιὰ νὰ γλυκάνῃ, ἀπὸ τὰ θεῖα παλάτια
Συχνὰ πετάω καὶ σὰς φιλῶ τὰ μάτια.

Γ. ΜΑΡΚΟΡΑΣ

ΤΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟΝ ΤΗΣ ΟΞΦΟΡΔΗΣ

Ἐνα βιβλιαράκι τοῦ κ. Γεωργίου Γκράπ περὶ Ὁξφόρδης καὶ τῆς πανεπιστημιακῆς τῆς ζωῆς μου ἔφερεν εἰς τὸν νοῦν παλαιὰς ἀναμνήσεις. Κάτι ἀπὸ τὴν παλαιότεραν μας ζωὴν ποῦ ὅλοι κρύπτομεν μὲ ἱερὰν εὐλάβειαν εἰς τὰ βάθη τῆς ὑπάρξεώς μας, μίαν ζωὴν τὴν ὁποίαν τόσον νοσταλγοῦμεν, ὅποταν τὰ πρόσωπα ἢ τὰ πράγματα ἔρχονται νὰ μᾶς ἀφυπνίσουν. Καὶ ἐνθυμοῦμαι τώρα, ἔπειτα ἀπὸ τόσα ἔτη, ὅλην τὴν γαλήνην καὶ ὅλην τὴν ποίησιν τῶν χλοερῶν κήπων τῆς Ὁξφόρδης, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐπὶ ὁλόκληρον μῆνα ἀνεπόλησα τὴν λευκὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐπὶ γαῖνα ὡς εὐσεβὴς προσκυνητὴς εἰς τὸν τάφον τοῦ Σέλλεϋ καὶ ὅμως ἔγινα λάτρης πτωχῆς τῆς Ὁξωνιακῆς ζωῆς. Ὑπὸ τὴν φωτισμένην ὁδηγίαν τοῦ φίλου μου Πλάτωνος Δρα-

κούλη ἀνέπνευσα μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμόνων μου τὴν ὑγίαν τῆς διανοίας καὶ τῆς ψυχῆς. Ὁλόκληρος ἡ ὄντοτης μου διετέλει εἰς διηνεκὴ θαυμασμόν διὰ τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν μέθοδον τῆς πανεπιστημιακῆς ζωῆς. Καὶ ἐσκέφθην διατί ὁ Δρακούλης ἐξέλεξε τὴν Ὁξφόρδην ὡς κέντρον τῆς διανοητικῆς του δράσεως καὶ διατί ὁ Γαβριηλίδης εἶχεν ἐπαναλάβει πρὶν ἀπὸ ἐμὲ τὴν φράσιν «ὡ γαλήνη» καὶ διατί ὁ ποιητὴς Κωνσταντῖνος Μάνος ἐπὶ ὁλόκληρον ἔτος ἐσαγηνεύθη ἀπὸ τὰς καλλονὰς τῆς, τὰς πλήρεις ζωῆς καὶ μυστηρίου.

Αὐτὴν τὴν ὥραίαν ζωὴν μου ποῦ ἐπέρασε τόσον γρήγορα, μοῦ ὑπενθύμισε τὸ βιβλιαράκι τοῦ Γκράπ, μίαν ζωὴν κοινωνικὴν καὶ διανοητικὴν συγχρόνως, ὅπου πραγματικῶς ἐμέθυεν ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ τὸ ἄρωμα τῆς καλλονῆς καὶ

τῆς σοφίας, τῆς ποιήσεως καὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ ὁποίου ἡ ἀνάμνησις θὰ λικνίζῃ αἰωνίως τὴν ὑπαρξίν μου.

Ἡ Ὁξφόρδη ἐσχηματίσθη ὅπως ὅλαι αἱ ἱεραὶ πόλεις τοῦ κόσμου. Ἡ ἱστορία τῆς Ἀγγλίας τὴν συνδέει μὲ αὐτὴν τὴν τύχην καὶ τὴν πρώτην ζωὴν τῆς Ἀγγλοσαξωνικῆς φυλῆς. Εἰς τὸν καθεδρικὸν ναὸν τοῦ Χριστοῦ, πλησίον τοῦ ὁμωνύμου κολλεγίου, βλέπει τις τὸν τάφον τοῦ ἁγίου Frideswide ἀποθανόντος τὸ 740. Αὐτὸς ἐνεκατέστησεν εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐν τῶν ἀρχαιοτέρων μοναστικῶν ταγμάτων τῆς Ἀγγλίας. Ἐκ τῶν ἡγεμόνων ὅμως ὁ πρῶτος ὅστις ἔδειξεν ἀληθῆς ἐνδιαφέρον διὰ τὴν πόλιν ἦτο Ἐρρίκος ὁ Γ'. υἱὸς τοῦ βασιλέως Ἰωάννου, καὶ εἰς τὴν εὐνοίαν τοῦ πρίγκηπος τούτου ἡ Ὁξφόρδη ὀφείλει ὅλην τὴν μετέπειτα ἰσχύν της καὶ τὸ μεγαλεῖόν της. Ἐντὸς τῶν τειχῶν τῆς συνεκλήθη ἡ πρώτη σύνοδος τὸν 13ον αἰῶνα, καὶ ἐκεῖ διὰ βασιλικῆς ἀδείας ἐπετράπη ἡ σύσκεψις πρὸς ἀναμόρφωσιν τῶν κληρικῶν ἡθῶν. Μετέπειτα οἱ μοναχοὶ ἤρχισαν νὰ ἐγκαθίστανται ὀλίγον κατ' ὀλίγον, καὶ δὲν παρήλθε πολὺς χρόνος ὅπου ὁλόκληρα τάγματα μοναχῶν ἐπλημύρισαν τὴν πόλιν. Τὴν ἐποχὴν αὐτὴν δὲν εἶχον ἰδρυθῇ τὰ πολλαπλὰ κολλέγια τὰ ὁποῖα σήμερον ἀποτελοῦν τὸν κόσμον της, καὶ ἡ Ὁξφόρδη ἦτο πόλις καθαρῶς κληρικὴ ὅπως αἱ περισσότεραι τῶν πόλεων ἄλλως τε αἱ ὁποῖαι ἤκμασαν τὸν μεσαῖωνα. Εἰς τὰ κοινόβια περιωρίζοντο νὰ διδάσκουν, μόνον ἐπὶ χειρογράφων, μερικὸς σπουδαστὰς προωρισμένους νὰ ἐνισχύσουν τὰ μοναστικά τάγματα. Τοιοῦτοτρόπως, ἐκτὸς τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν τάσεων, τίποτε ἄλλο τὸ βέβαιον καὶ μεθοδικόν. Ἡ πρόοδος εἶχεν ἀφεθῇ εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τῶν ἐλαχίστων. Καὶ ἡ πρωτοβουλία δὲν ἐβράδυνε νὰ φανῇ καὶ θαυματουργήσῃ.

Περὶ τὸ 1249 ὁ ἀρχιδιάκονος τοῦ Δούρχαμ Γουλιέλμος, ἐπιστρέφων ἐκ Ῥώμης, ἀπέθανεν εἰς τὸ Rouen. Ὁ κληρικὸς οὗτος εἶχε σπουδάσει εἰς κοινόβιον τι τῆς Ὁξφόρδης. Εὐγνώμων ὡς ἐκ τούτου εἰς τὴν πόλιν ἡ ὁποία ἐμόρφωσε τὴν διάνοιάν του, τὴν στιγμήν τοῦ θανάτου του, πλήρης τιμῶν καὶ πλούτου, δὲν ἐλησμόνησε τὸ χρέος του καὶ ἐκληροδότησεν ἀρκετὸν χρηματικὸν ποσὸν ὅπως ἰδρυθῇ τὸ πρῶτον Κολλέγιον πρὸς πληρεστέραν μόρφω-

σιν τῶν νέων τῶν καταγομένων ἀπὸ τὸ Δούρχαμ.

Τοιοῦτοτρόπως τρία ἔτη μετὰ τὴν δωρεάν τοῦ κληρικοῦ τούτου τὸ πρῶτον Κολλέγιον τῆς Ὁξφόρδης ἀνοίγει τὰς πύλας του καὶ ἕνα εἶδος πειθαρχίας εἰσῆλθῃ διὰ τοὺς πρώτους σπουδαστάς. Ἡ συνήθεια αὕτη κατὰ τὸ 1280 λαμβάνει τὸ κύρος τακτικοῦ κανονισμοῦ ὅστις ἐπανειλημμένως ἀνεθεωρήθη κατὰ διαφόρους χρονολογίας. Τὸ Κολλέγιον μετέπειτα περιβάλλεται τὸν ἐνδοξον τίτλον τοῦ «Collegium magnae Almoie Universitatis» τὸ δὲ 1384 τὸ Ἀγγλικὸν κοινοβούλιον τὸ ἀναγνωρίζει ὡς τοιοῦτο καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ πρόοδος του ἐπιτελεῖται ἀπὸ ἔτος εἰς ἔτος ἡρέμως καὶ μεθοδικῶς χωρὶς ἀποτόμους νεωτερισμοὺς ποῦ θραύουν κάθε σύνδεσμον πρὸς τὸ παρελθόν, μέχρι τῆς στιγμῆς ὅπου οἱ διευθύνοντες τὸ Κολλέγιον ἀπεφάσισαν ὅτι ἐπέστη ἡ ὥρα νὰ στεγασθῇ ἡ τύχη του ὑπὸ τὸ λαμπρὸν οἰκοδόμημα τὸ ὁποῖον βλέπομεν σήμερον. Ἡ ἀπόφασις ὅμως αὕτη ἐλήφθη τρεῖς ὁλοκληροῦς αἰῶνας ἀπὸ τὴν πρώτην ἰδρυσίν του καὶ ὁ πρῶτος λίθος ἐτέθη τὴν 14ην Ἀπριλίου τοῦ 1634 συμφώνως μὲ τὸ σχέδιον τὸ ὁποῖον ἔδωκε παλαιὸς μαθητὴς τῆς Σχολῆς, τὸ δὲ οἰκοδόμημα ἀνηγείρετο ἀναλόγως τῶν δωρεῶν τὰς ὁποίας προσέφερον οἱ μαθηταὶ οἱ ἐναπομείναντες πιστοὶ εἰς τὰς ἀναμνήσεις τῆς νεότητός των.

Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσίν του, ἥτις συνετελέσθη περὶ τὸ 1675, τὸ οἰκοδόμημα αὐτὸ μὲ τὴν θαυμασίαν ἀρχιτεκτονικὴν του τοῦ 17ου αἰῶνος, στηριζόμενον ἐπὶ τῆς φήμης του καὶ τῆς μεγαλοπρεπείας του, ἠνοιξε διάπλατα τὰς πύλας του, πλέον φιλόξενον ἢ ἄλλοτε καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ κατωφλίου του ἀγάλματα τῶν δύο βασιλισσῶν Ἀννας καὶ Μαρίας δὲν βλέπουν νὰ παρέρχονται ἐνώπιόν των οἱ ἐκ Δούρχαμ σπουδασταὶ μόνον ἀλλ' οἱ ἀπὸ πάσης γωνίας τοῦ Ἀγγλικοῦ κράτους τοιοῦτοι. Ἐκτοτε ὁλόκληρος ἡ Ἀγγλικὴ ἀριστοκρατία φιλοδοξεῖ νὰ διέλθῃ τοῦ Κολλεγίου τούτου, καὶ ἐπὶ τοῦ μεγάλου βιβλίου του, ἐντὸς τῶν σελίδων τοῦ ὁποίου φυλάσσονται εὐλαβῶς καὶ ὑπερηφάνως ὅλαι τοῦ αἰδοῦσαι, συναντᾷ κανεῖς ὀνόματα ἐσώχων κληρικῶν, πολιτευτῶν καὶ ἐπιστημόνων. Φημισμένοι συγγραφεῖς ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ Κολλεγίου τούτου ἐμόρφωσαν τὴν σκέψιν των καὶ προπαρασκευάσαν τὸ ἔργον των. Τὸ University College μεταξὺ τῶν ἐνδόξων τέκνων του συγκαταλέγει καὶ τὸν μέγαν ποιητὴν Πέρσου Σέλλεϋ.

Αὐτὴ εἶνε ἐν ὀλίγοις ἡ ἱστορία ἑνὸς μεγάλου κολλεγίου. Εἶνε ἀρχαιότερον τῶν ἄλλων καὶ ἰδοὺ διατὶ στρέφονται πρὸς αὐτὸ ὅλων τὰ βλέμματα. Ἐπειτα ἡ ἱστορία του εἶνε κατ' ἐξοχὴν διδακτική, μολοντί καὶ τὰ ἄλλα κολλέγια τῆς Ὁξφόρδης, τὰ ὁποῖα τὸ περιβάλλουν, δὲν εἶνε ὀλιγώτερον διδακτικά. Ἐκαστον ἐξ αὐτῶν ἰδρύθη διὰ τὴν ὑπηρετήσῃ τὴν αὐτὴν ἰδέαν, καὶ ὅμως κανένα δὲν ἀνηγέρθη ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὕλικου καὶ ἡθικοῦ σχεδίου. Τὸ Lincoln δὲν ὁμοιάζει καθόλου μὲ τὸ Brasenose, οὔτε τὸ Oriel μὲ τὸ Trinity. Οὔτε οἱ πύργοι, οὔτε οἱ θόλοι καὶ τὰ κωδωνοστάσια εἶνε τῆς αὐτῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Εἰς τὸ ἕνα παρατηρεῖ κανεὶς λείψανα Νορμανδικά, ὑπενθυμίζοντα μέγα τι φυλετικὸν γεγονός, καὶ εἰς τὸ ἄλλο κατὰ τι διαφορετικὸν διότι κάθε κολλέγιον εἶχεν εἰς τὰς στιγμὰς τῆς ἱστορίας του κάποιον ἄνθρωπον διὰ τὸν ἠγάπησεν εἰς τὴν ἐξέλιξιν αὐτοῦ τὰ ἔργα του, διὰ τὸν τοῦ κληροδοτήσῃ ἕνα εἶδος ἐθίμου πατροπαράδοτου, ἐθίμου ὅπερ βραδέως ἐσφυρηλάτησεν καὶ ἐδημιούργησεν ὅλην αὐτὴν τὴν πανεπιστημιακὴν πρωτοτυπίαν ἢ ὁποία κατέστη προσωπικὴ πλέον δόξα τῆς Ὁξφόρδης.

Ἐν τούτοις θὰ ἦτο κάπως δύσκολον νὰ εἶπῃ τις ποῦ βασίζεται αὐτὸ τὸ αἶσθημα ποῦ δοκιμάζει κάθε ξένος ἐπισκέπτης, τοῦ ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ κολλέγια φαίνονται τόσο διαφορετικὰ πρὸς ἄλληλα. Καὶ ὅμως τὸ αἶσθημα αὐτὸ εἶνε ἀληθινὸν διότι κάθε κολλέγιον ἔχει καὶ ξεχωριστὴν φυσιογνωμίαν, μὲ ὅλην τὴν ἐνότητά των ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς διαπλάσεως τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς. Κάθε αἰὼν παρερχόμενος ἔχει ἐναποθέσει ἐπὶ τῶν κολλεγίων τούτων τὰ ἔργα του τὰ ὁποῖα δὲν γνωρίζει ὁ αἰὼν ὅστις τὸν ἀντικαθιστᾷ. Ἐπειτα ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ἐκάστου ἐξ αὐτῶν ἐξασκεῖ μίαν μυστηριώδη ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ψυχῶν ὅπως ἄλλως τε καὶ εἰκόν, κάθε ἀντικείμενον ποῦ μᾶς εἶνε οἰκεῖον. Ἐνας σπουδαστὴς τοῦ Μπάλλιολ δὲν θὰ σκεφθῇ ποτὲ ὅπως ἕνας συμπαθητὴς του τοῦ κολλεγίου τοῦ Hertford. Τὸ πνεῦμα τῶν δύο τούτων συγχρόνων σπουδαστῶν πάντοτε θὰ ὑποστῇ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ Balliol ἰδρύθη εἰς τὸ 1269 ἐνῶ τὸ Hertford μόλις ἀριθμεῖ ἡλικίαν δύο αἰώνων.

Ἀλλὰ τοιαῦται ἀποχωρήσεις ποῦ μαρτυροῦν μᾶλλον εὐγενὴ ἀμιλλαν ἢ ἀντιζηλίαν ποταπὰς, βασίζονται ὅλαι ἐπ' αὐτῆς τῆς ψυχῆς τῆς Ὁξφόρδης. Διότι εἶνε ὀλίγαι πόλεις διὰ τὰς ὁποίας δύναται τις νὰ εἶπῃ ὅτι ἔχουν ἀληθῶς ἰδίαν

ψυχὴν. Καὶ αὐτὴ ἡ ψυχὴ τῆς πόλεως εἶνε ἐκείνη ποῦ προσδίδει τὴν βαθεῖαν καὶ ἀμίμητον ἀρμονίαν, ἣτις πεπλώνει τὰς ἀνομοιότητας καὶ παρέχει εἰς τὸν Ἀγγλὸν τὸν τόνον τῆς ἐνότητος. Κάτω ἀπὸ τὴν σκιάν τῶν πετεῶν συγκεντρωμένη ἡ ἀριστοκρατία τοῦ Ἀγγλικοῦ ἔθνους ζῇ μὲ τὰς ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος. Ἀλλὰ ζῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε ν' ἀντλή ἀπὸ τὸ περιβάλλον ψυχικὴν δύναμιν τόσο παλαιάν ὅσον καὶ σύγχρονον, τὴν δύναμιν τῆς σκέψεως καὶ τῆς δράσεως.

Αὐτὸ ὅπωςδὴποτε εἶνε τὸ πλαίσιον ὅπου σφυρηλατεῖται ἡ ὠραιότερα ψυχολογία τῆς πόλεως τὴν ὁποίαν δύναται ποτὲ κανεὶς νὰ ἐνειροπολῇ. Εἰς τὸν τόπον αὐτὸν γεμᾶτον ἀπὸ μίαν φυσικὴν ποίησιν τὴν ὁποίαν ὁ χρόνος ἐναποθέτει ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἐμορφώθησαν καὶ μορφοῦνται ὅλαι αἱ ἰδιοσυκρασίαι, ὅλοι οἱ χαρακτῆρες. Τὰ γράμματα, ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ διοίκησις μεταξὺ τοῦ πανεπιστημιακοῦ τούτου πλαισίου ἐκλέγουν βραδύτερον τοὺς ἐξοχωτέρους λάτραις των. Διότι ἡ Ὁξφόρδη εἶνε ἕνα κέντρον πυρῆνων ἐθνικῶν θαυμάτων, ἀποτελούμενον ἀπὸ τρία στοιχεῖα. Ὀλίγη φιλοσοφία τοῦ Βάκωνος, ὀλίγη ποίησιν τοῦ Σαίξπηρ καὶ ἐν τέλει κατὰ τὰς πολιτικὰς ἐπιστήμας ποῦ ἐδίδαξεν ὁ Μακώλεϋ.

Ἐντὸς μίᾳς τοιαύτης ἐκπαιδευτικῆς ἀτμοσφαίρας ὁ νεαρὸς Ἀγγλὸς σπουδαστὴς, κατὰ τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἐρχεται ν' ἀφομοιωθῇ. Συμφώνως μὲ τὴν παράδοσιν, ἐλευθέρως καὶ εὐφυῶς διατηρουμένην, ὁ νεοερχόμενος σπουδαστὴς εὐρίσκει, οἰαδὴποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ κλίσις του, ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς του ἀκόμη, πᾶν ὅτι τοῦ χρειάζεται διὰ τὴν μορφωθῇ. Ὁ σπουδαστὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης, μετ' ὀλιγωτέρας δυσπιστίας ἢ ἄλλος εὐρωπαῖος συνάδελφός του, προσκτᾶται, παίζων, ἕνα εἶδος ἀνθρωπισμοῦ ποῦ θὰ τὸν διακρίνῃ βραδύτερον εἰς τὴν ζωὴν του, εἰς οἵανδὴποτε κοινωνικὴν θέσιν καὶ ἂν εὐρεθῇ, ὡς ἕνα ἀληθὲς «gentleman».

Χάρις εἰς τὸ ἐπικρατοῦν αὐτὸ σύστημα τῆς ἐλευθερίας ὁ νεαρὸς φοιτητὴς συμπληρῶνει ἀνεπαισθήτως τὴν μόρφωσίν του. Κύριος ἀπὸλυτος τοῦ ἑαυτοῦ του, μαθαίνει ὅτι τοῦ ἀρέσει χωρὶς τίποτε νὰ τοῦ ἐπιβάλουν. Ἐκ κληρονομικότητος πρακτικὸς, καταλήγει εἰς τὸ νὰ ἐρωτευθῇ μὲ τὰς μελέτας του διὰ τὰς ὁποίας ἤλθεν εἰς τὸ πανεπιστήμιον. Εὐφυῆς, σταχυολογεῖ δε-

ξιὰ καὶ ἀριστερά. Ποτίζεται μὲ τὰ νάματα τῆς ἀρχαιότητος ἀναπνέων τὸν ἀέρα τῆς πόλεως ταύτης, κάπως εἰδωλολατρικῆς ὑπὸ τὸν ἐπίσημον χριστιανισμόν της. Ἐνίοτε μάλιστα τοῦ συμβαίνει νὰ συναποφέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Πλούταρχον ἢ τὸν Βιργίλιον πλήρεις σοφῶν σχολίων, ὅπως τοὺς ἀναγνώσῃ νοχελῶς ἐξαπλωμένος εἰς τὸ βάθος τῆς βάρκας του. Ὡς ἐπιτοπλεῖστον ὅμως καταγίνεται εἰς τὸν ἀθλητισμόν. Ἀλλ' ἔνεκα τῆς συνεχοῦς ἐπικοινωνίας του μὲ τοὺς καθηγητὰς του προσκτᾶται τὰς γνώσεις ἐκείνας αἱ ὁποῖαι θὰ τοῦ χρησιμεύουν βραδύτερον εἰς τὴν ζωὴν του. Μ' ὅλα ταῦτα μελετοῦν λυσσώδως διότι δὲν ἐξηγεῖται ἄλλως, πῶς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ὁξφόρδης φημίζεται ὅτι εἶνε, ἂν ὅχι τὸ πρῶτον, μεταξὺ τῶν πρώτων ὅμως πανεπιστημίων τοῦ κόσμου.

Ὅταν τὰ καλλίτερα στοιχεῖα ἑνὸς λαοῦ ἔχουν μίαν κοινὴν σχολὴν ὅπου μορφοῦται ἡ νεότης των, ἕνα μέρος ἐντὸς τοῦ ὁποίου συνέχονται καὶ ποτίζονται μὲ τὸ ἐθνικὸν πνεῦμα, ἡ πάτριος παράδοσις ἐξελίσσεται θαυμασίως καὶ ἄνευ βιαιῶν τιναγμῶν. Ἐπειτα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διαπλάσσονται οἱ ὠραῖοι καὶ ἰσχυροὶ χαρακτῆρες ποῦ κατακτοῦν τὸν κόσμον. Μέσα εἰς μίαν ἀτμοσφαῖραν ὅπου ὁ σχολαστικισμὸς εἶνε ἄγνωστος, ἡ ψυχὴ τοῦ νέου ἀνδρουται καὶ ἡ διάνοιά του μεγαλουργεῖ. Τοιοῦτον χαρακτῆρα καὶ τοιαύτην μεγαλουργίαν ὠνειροπόλησεν ἡ ψυχὴ μου ὅτε παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ συγγραφέως τῆς «Δυνάμεως τῶν Ἰδεῶν» περιέτρεχον τοὺς χλοερὺς, τοὺς πλήρεις μυστηρίου κήπους τῶν πανεπιστημίων τῆς Ὁξφόρδης.

ΠΕΤΡΟΣ Ζ.

ΥΠΝΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥ

Π. Νισβάνη

Σὰ ναύτης ποῦ παράδερνε, καὶ σὰ διαβάτης
ποῦ γύριζε 'στ' ἀνήλια τοῦ λόγγου βάρη
ἀργά, 'στὴ μέση νύχτα, 'στὴν τυφλὴ σκιά της
πολύμοχθος ὁ Νοῦς ἀπόστασε κ' ἐστάθη.

Κερένια λάμψι ὀλόγλυκεια ἡ μορφὴ του λάμπει,
τώρα ποῦ ἡ ἀστραπὴ του σβύστηκε, τὸ βλέμμα!...
μόνο, ἀπ' τὰγκάδια ποῦχουν τῆς ζωῆς οἱ κάμποι,
πληγές, σὰν φλόγα χύνουν τὰκριβὸ τοῦ αἵμα.

Ἐγυρε θάνατο νὰ βροῇ 'ς τοὺς ἀσφοδέλους,
'στὰ νυχτολούλουδα ποῦ ὕπνου νάρκη βγάζουν,
πάρωρα, ἀργὰ ποῦ μόνο φάσματα κι ἀγγέλους
θωρεῖς νὰ τριγυροῦν τὰ πάθη νὰ σκεπάζουν...

Κοίτεται ὁ Νοῦς ἀγωνιστής! καὶ πλανημένα
τ' ἀγαπημένα του "Ὀνειρα πετοῦν σιμά του,
τὸν ἀγκαλιάζουν, τὸν φιλοῦν λευκανθισμένα
καὶ πλέκονται νὰ γίνουνε τὰ σάβανά του.

Κ. Σ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΑΣ *

— Σημειώσεις ψυχολογίας κ' αίσθητικῆς. —

Τὰ ρεκόρ, εἰς τὴν σχολαστικὴν μαθηματικὴν των μορφήν, εἶνε κάποτε δλίγον ἀνόητα. Ἄλλ' εἶνε, βλέπετε, ἡ ἀνάγκη τοῦ προσδιορισμοῦ. Εἶνε ἡ τυραννία τῆς ἀκριβείας. Ἡ τυραννία τῆς ἐπιστήμης. Οἱ ἀριθμοί, ἡ μεγάλη τυραννία τῶν ἡμερῶν μας. Ἡ αἰσθητικὴ δὲν ἔγινεν ἀκόμη ἀκριβῆς ἐπιστήμη, ὅσον καὶ ἂν ἔγινε φυσιολογική, μαζί με τὴν ψυχολογίαν. Τὸ πλαστικὸν θαῦμα τοῦ δισκοβόλου δὲν εἶνε ἐπιδεικτικὸν μαθηματικοῦ προσδιορισμοῦ. Ὅλοι θανατίζουν τὸν ὥραιον δισκοβόλον, τὴν ὑπέροχον σύνθεσιν τῶν κινήσεων, ποῦ συγκεντρώνονται καὶ παρακολουθοῦν, νομίζεις, τὸν περὶφορῆσαντα δίσκον. Ἄλλ' ὁ δίσκος δὲν ἔχει πλέον καμμίαν ψυχὴν καὶ καμμίαν ὥραιότητα. Εἰς τὸν Δισκοβόλον τοῦ Μύρωνος ποῖος ἀναζητεῖ τὸν δίσκον; Καὶ ὅμως 50 χιλιάδες ἀνθρώπων ἀκολουθοῦν με ἀγωνίαν ἓνα στρογγυλὸν μέταλλον. Ποῦ θὰ πέσῃ. Δέκα ἑκατοστὰ ἐμπρός, δέκα ἑκατοστὰ ὀπίσω. Ἄνθρωποι με ἄσχημα ἐνδύματα καὶ κινήσεις βιαστικὰς τρέχουν ἀποπίσω του. Ξετυλίγουν μίαν κορδέλλαν, σκύβουν, μετροῦν, σημειώνουν, ἀνταλλάσσουν λόγους καὶ χειρονομίας, με τὴν σοβαρότητα τῶν ἐμπειρογνομόνων. Καὶ ὁ δισκοβόλος μένει ἀκόμη, ἄγαλμα σαρκὸς, δεσμεῦον, εἰς ἑρασίαν σύνθεσιν, μίαν ὥραιαν ὁρμήν. Καὶ κανένας δὲν βλέπει πλέον τὸν δισκοβόλον.

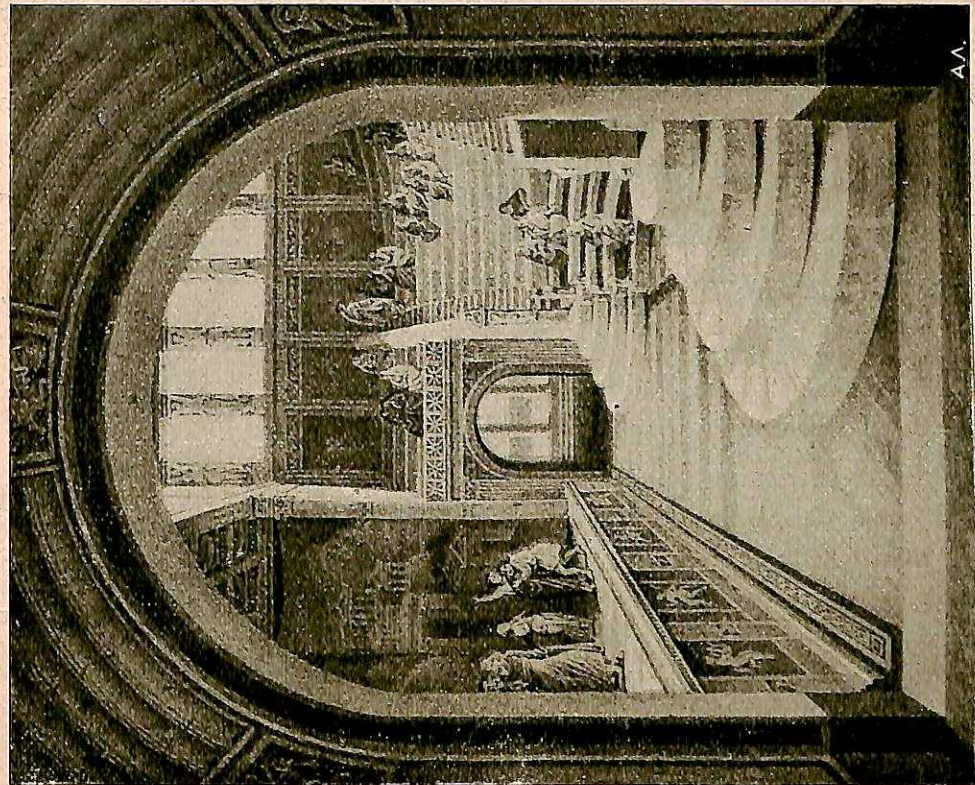
Ἐπάνω εἰς τὸν στίβον: Ἐνα σῶμα μετεωρίζεται εἰς τὸν ἀέρα, ὡς νὰ ἦνε τοῦ ἀέρος πλάσμα. Ἄλλα ὁρμῶν τῶρα εἰς τὸν δρόμον καὶ νομίζεις πῶς βλέπεις εἰς τοὺς ἀστραγάλους τῶν τὰ περὶτὰ σανδάλια τοῦ ἀγγέλου τῶν θεῶν. Ἐκεῖ θαρρεῖς πῶς δορκάδες πηδοῦν τὸ ἐλαφρὸν καὶ ἄνετον πήδημα μιᾶς τρελλῆς εὐτυχίας. Δὲν εἶνε δορκάδες, εἶνε ἄνθρωποι, ἀδελφοὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ποῦ ἀνεβαίνουν, με κόπον καὶ μόχθον, τὰ μάρμαρα τῶν κερκίδων. Παράμερα, σκυμμένους ἑπάνω εἰς τὴν ἄμμον, ἀναδέει ἓνας ἔφηβος τὸ σανδάλιόν του. Ἄν εἰμποροῦσε νάπολιθωθῇ εἰς μίαν στιγμήν, δὲν θὰ τοῦ ἔλειπε παρὰ ἓνας στυλοβάτης. Ποῖα βαρβαρότης ὅμως! Σιμά του περὶ ἓνα μαῦ-

ρον ἔνδυμα, μ' ἐπιμήκεις οὐράς, ποῦ ἀνεμίζουν ἀπαίσια εἰς τὸν ἀέρα. Αἱ δύο οὐραὶ ἀκολουθοῦν ἓνα σῶμα ποῦ κλονίζεται καὶ παραπαίει. Παρὰ ἓνα μαῦρος κύλινδρος κινεῖται ἐπάνω εἰς ἓνα ἄκαμπτον κεφάλι, ἀνθρώπου ποῦ πάσχει ἀπὸ τέτανον. Σκιαὶ καταχθόνιαι, σχήματα βδελυρὰ, χρώματα ὑβρίζοντα τὸ φῶς ποῦ τὰ γελοιοποιεῖ καὶ τὰ ἐξευτελίζει, γλυστροῦν ἀπ' ὅλα τὰ σημεῖα. Ποῖοι τάχα νὰ ἦνε ὅλοι αὐτοὶ καὶ τί νὰ θέλουν; Εἶνε οἱ σκλάβοι, οἱ παρῖαι, οἱ ἀπελεύθεροι, οἱ βάρβαροι; Τί εἶνε; Ὅχι. Εἶνε οἱ κύριοι.

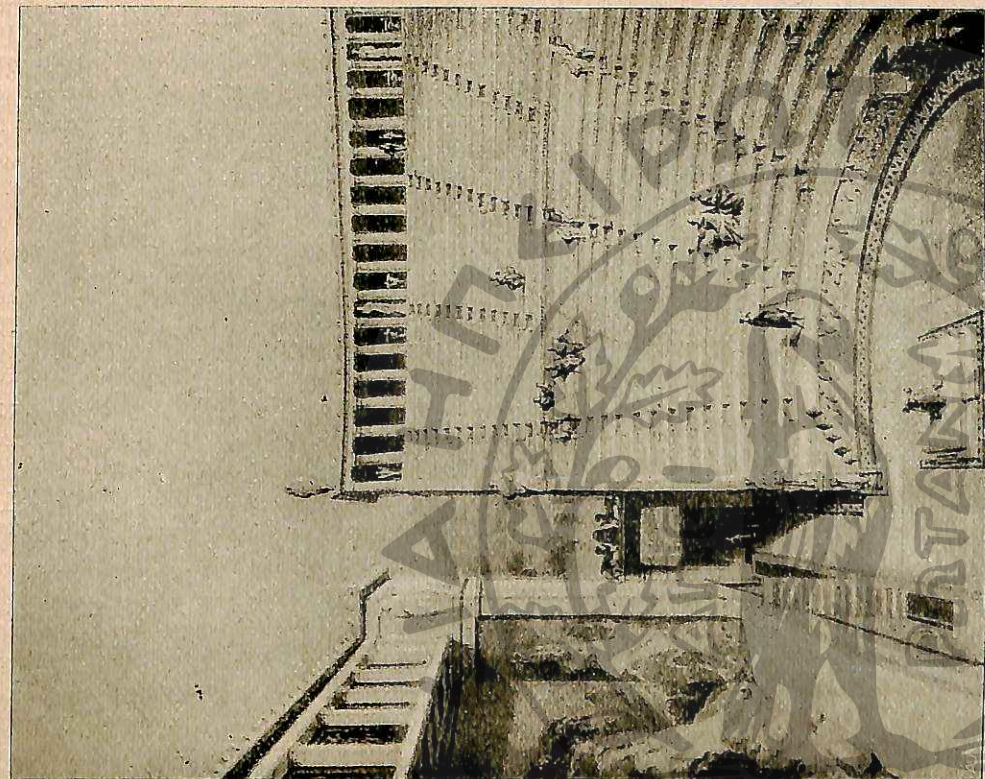
Ποῖοι τάχα νὰ ἦνε αὐτοὶ ποῦ κάθονται καὶ ἀναπαύονται καὶ περιπατοῦν καὶ φαίνονται ὥραιοι καὶ φαίνονται ἄσχημοι καὶ μίαν στιγμήν θαρρεῖς πῶς εἶνε Ἕλληνες καὶ μίαν στιγμήν πῶς εἶνε Βάρβαροι; Εἶνε οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι ποῦ ὁμοιάζαν με πλάσματα τοῦ ἀέρος καὶ ὁμοιάζαν με δορκάδας καὶ εἶχαν περὶ τοὺς ἀστραγάλους τῶν τὰ περὶτὰ σανδάλια τοῦ Ἑρμοῦ καὶ δὲν τοὺς ἔλειπε παρὰ ἓνας στυλοβάτης διὰ τὴν ἀθανασία. Εἶνε οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι. Κατέβηκαν ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος. Τί θανάσιμον πῆδημα... Ἄν εἶχαν ξαπλωθῇ μετὰ τὸν ἀγῶνα ἑπάνω εἰς τὴν γλῶσση ἢ ἑπάνω εἰς τὸ μάρμαρον, τυλιγμένοι με μίαν χλαμύδα, στεφανωμένοι μ' ἓνα κλάδον κισσοῦ! Ἄλλὰ δὲν εἶνε.

Πάλιν τὸ ἔνδυμα. Τὸ ἔνδυμα τοῦ αἰῶνος, ὁ ὁποῖος ἔκαμε τὴν ὥραιότητα ἐπιστήμην καὶ εἶνε πνιγμένος ἕως τὸν λαιμὸν μέσα εἰς τὴν ἀσχημίαν. Ὁ φιλόσοφος τῆς ὥραιότητος τὴν ζητεῖ τριγύρω του καὶ μακρὰν του, καὶ τὴν ὑβρίζει ἑπάνω εἰς τὸ σῶμα του. Τί διαφορὰ εἰς τὸ νὰ ζῇς τὴν ὥραιότητα ἀπὸ τὸ νὰ τὴν ἐπαγγέλει καὶ νὰ τὴν διδάσκη. Οἱ Ἕλληνες εὐρῆκαν τὸ ἰδεῶδες ἔνδυμα, τὸ ἔνδυμα τὸ ἄμορφον, ποῦ δὲν ἔχει σχῆμα κανένα καὶ λαμβάνει τὸ σχῆμα ποῦ τοῦ δίδει ἡ ὥραιότης, ἡ ὥραιότης ἡ στατικὴ καὶ ἡ ὥραιότης ἡ δυναμική. Ἡ μορφή καὶ ἡ κίνησις. Λέγεται ἔνδυμα καὶ εἶνε λόγος καὶ εἶνε τραγοῦδι. Λέγεται ἔνδυμα καὶ ἔχει ψυχὴν, ψυχὴν ἀνθρωπί-

* Τέλος. — «Παναθηναῖα» 30 Ἀπριλίου.

Γωνία Ρωμαϊκοῦ θεάτρου κατὰ τὴν ἀσφαλὴ ἀναπαράστασιν τοῦ Στράβωνος πρὸς τὸ ἐν Πομπηῶν θεάτρον. — Ἀριστερὰ ἡ σκηνή. Ἐμπροσθεν καὶ εἰς τὸ βάθος αἱ παράδοι. Δεξιὰ ἡ δρχήστρα καὶ τὸ κοῖλον. Τοιοῦτον ἦτο καὶ τὸ Ὡδεῖον Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ. — Ἀπὸ τὰ Μαθήματα τῶν Παναθηναίων.

Γωνία Ἑλληνικοῦ θεάτρου κατὰ τὴν ἀσφαλὴ ἀναπαράστασιν τοῦ Στράβωνος πρὸς τὸ θεάτρον τῆς Ἀσπένδου ἰδίας. — Ἀριστερὰ ἡ σκηνή. Εἰς τὸ βάθος ἡ ἀριστερὰ παράδοι τοῦ χοροῦ. Δεξιὰ ἡ δρχήστρα καὶ τὸ κοῖλον. Τοιοῦτον ἦτο καὶ τὸ Ὡδεῖον Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ. — Ἀπὸ τὰ Μαθήματα τῶν Παναθηναίων.

νην και ψυχὴν θείαν. Τί εἶνε ἡ Νίκη τοῦ Παιωνίου; Εἶνε σῶμα γυμνόν, εἶνε σάρξ, εἶνε μάρμαρον, εἶνε ἔνδυμα; Δὲν εἰσεύρω. Εἶνε πνεῦμα. Καὶ τὸ ἔνδυμα τὸ σημερινόν! Ὑβρις τοῦ σώματος, ὕβρις τῆς ψυχῆς. Ἐχει τὸ σχῆμα τὸ ἰδικόν του τὸ αὐθαίρετον, τὰς γραμμὰς τὰς ἰδικὰς του, τὰς γωνίας τὰς ἰδικὰς του. Τὰς ἰδικὰς του εἰς τὴν ἀκίνησίαν, τὰς ἰδικὰς του εἰς τὴν κίνησιν. Οἱ γλύπται κλαίουσιν ἐμπρὸς εἰς μίαν ρεдеγκόταν, οἱ ζωγράφοι βλασφημοῦσιν ἐμπρὸς εἰς μίαν περισκελίδα, οἱ φιλόσοφοι τῆς ὠραιότητος φιλοσοφοῦν μετὰ τὴν ἰδίαν ρεдеγκόταν καὶ μετὰ τὴν ἰδίαν περισκελίδα. Καὶ οἱ ράπται κόβουν καὶ οἱ ράπται ράβουν καὶ ὁ κόσμος πηγαίνει ἐμπρὸς καὶ δὲν ὑπάρχει καμμία ἐλπίς νὰ ἐπιστρέψῃ ὀπίσω.

Μία Ἀγγλὶς δημοσιεύει τὰς ἐντυπώσεις της ἀπὸ τοὺς Ἀγῶνας. Βλέπει τὰς γυναῖκας διαμφοισθητούσας ἕνα κλάδον κοτίνου παρὰ τὸ πλευρόν τῶν ἀνδρῶν, βλέπει τὰς κερκίδας τοῦ Παναθηναϊκοῦ Σταδίου πλημμυρισμένας ἀπὸ τὸ φῦλον της, ἐνθυμεῖται τὴν ἀρχαίαν Ὀλυμπίαν, τὰς ἀρχαίας γυναῖκας, διὰ τὰς ὁποίας αἱ ὄχθαι τοῦ Ἀλφειοῦ ἦσαν σύνορον ἀδιάβατον, καὶ δὲν κρύπτει τὴν ἐκπληξίν της. Νὰ ἕνα ζήτημα ποῦ γεννᾶται. Ἐνα ζήτημα ποῦ χωρὶς νὰ μᾶς ἐνδιαφέρῃ κοινωνιολογικῶς, μᾶς ἐνδιαφέρει αἰσθητικῶς. Αἱ γυναῖκες, ποῦ δὲν εἰμπορεῖ κανεὶς σήμερον νὰ διαμφοισθητῇ τὴν θέσιν των εἰς τὰς κερκίδας, ἔχουν ἄραγε τὴν θέσιν των εἰς τὸν στίβον; Καὶ ὁ ἀρρενωπὸς καὶ τραχεὺς θαλὸς τοῦ κοτίνου εἶνε στολισμὸς ποῦ τοὺς ἀρμόζει; Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ἡ ἀφθαστος καλαισθησία τῶν Ἑλλήνων ἔχει καὶ εἰς τὴν περιόριστον αὐτὴν δίκαιον, ἐναντίον καθὲ διαμαρτυρίας τῶν *φεμινιστῶν*. Αἱ Δανίδες ἐδόξασαν τὸ γυναικεῖον σῶμα εἰς τὸν στίβον, καὶ αἱ Ἑλληνίδες, αἱ ὁποῖαι ἦλθαν μ' ἕνα ἔνδυμα, ποῦ ἐτάραξε τὰς ἀοράτους σκιὰς τοῦ Σταδίου, νὰ λάβουν ἕνα κλάδον ἀγριελιάς ἀπὸ τὰς βασιλικὰς χεῖρας, ὑπεκλίθησαν μετὰ τὴν χάριν ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως. Τὰ λίθινα πρόσωπα τῶν Ἑρμῶν συνωφρυνώθησαν ὁμῶς καταφανῶς καὶ δι' αὐτὰς καὶ δι' ἐκείνας. Κάτι τι ἐπλανᾶτο μέσα εἰς τὸ ἀπέραντον ἐκεῖνο θέατρον, ὡς ἐκπληξὶς καὶ ὡς διαμαρτυρία. Κάτι ἔλεγε ὅτι τὰ ἐράσματα πλάσματα δὲν ἔφευγαν ἀζημύωτα ἀπὸ τὸ περιβάλλον αὐτό. Ἀζημύωτα αἰσθητικῶς. Κάτι ἔλεγε ὅτι ἡ θέσις των δὲν ἦτο ἐκεῖ, διὰ λόγους ἀρμονικοῦς. Ὅταν ἡ αἰ-

σθητικὴ μας φθάσῃ τὴν αἰσθητικὴν τῶν Ἑλλήνων — ἕνα ὄνειρον — τότε ὀρισμένως θάπο- κλείσωμεν τὰς γυναῖκας ἀπὸ τοὺς Ἀγῶνας, ὅπως θὰ τὰς ἀποκλείσωμεν ἀπὸ πολλὰ ἄλλα. Ποῖος εἶπεν ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐπεριφρόνησαν τὴν γυναῖκα καὶ ὅτι ἡ ἐποχὴ μας τὴν ἐδόξα- σεν; Ἡ Ἀφροδίτη τοῦ Λούβρου καὶ ἡ Νίκη τῆς Ὀλυμπίας εἶνε γυναῖκες. Τὸ Παρίσι, ὁ ναὸς τῆς νεωτέρας γυναικός, ὕψωσε μίαν γυ- ναῖκα ἐπάνω εἰς τὴν Μνημιώδη Πύλιν τῆς τελευταίας Ἐκθέσεως. Συγκρίνατε τὰς μακρυνὰς αὐτὰς ἀποθεώσεις τῆς γυναικός καὶ εἰπέτε μου, ὅλοι οἱ *φεμινισταί*, ποῦ ἀπεθεώθη τὸ γυναι- κεῖον; Εἰς τὸ Παρίσι τοῦ κ. Λουμπὲ ἢ εἰς τὰς Ἀθήνας τοῦ Περικλέους. Οἱ ἀρχαῖοι ἐκαλλιε- γοῦσαν τὸ γυναικεῖον ἄνθος εἰς τὰ θερμοκή- πια, οἱ νεώτεροι τὸ ἔφεραν εἰς τὰς λεωφόρους, κ' ἔκαμαν μ' αὐτὸ δεινροστοιχίας, ὅπως μετὰ τὰς πλατάνους καὶ τὰς ἀκακίας. Εἶνε διαφορὰ ἡθι- κῆς ἢ διαφορὰ αἰσθητικῆς; Διαφορὰ κοινο- νολογικὴ ἢ διαφορὰ αἰσθητικὴ κ' αἰσθημα- τικὴ μαζί; . . . Ποῖος θὰ μᾶς τὸ εἰπῇ! Τί κο- μικὸν ποῦ ἐφαίνετο ὡστόσο τὸ κλαδί ἐκεῖνο τὸ ἄγριον καὶ τραχὺ τοῦ κοτίνου εἰς τὰ χέρια τὰ γυναικεῖα. Ἄν δὲν ἐφοροῦσαν χειρόκτια θὰ τοὺς ἐξέσχιζε τὸ δέρμα. Δι' αὐτὸ ἕνας Γάλλος Ὀλυμπιονίκης, ὁ ὁποῖος εἶχεν ὡς φαίνεται γυ- κεῖον δέρμα, ἐχάρισε τὸν ἰδικόν του κοτίνον εἰς μίαν γυναῖκα τοῦ καφωδεῖου, ἡ ὁποία ὡς φαίνεται εἶχε τὸ δέρμα ἀνδρικόν. Ἄν τὰς ἐστε- φάνωναν τουλάχιστον μετὰ ῥόδα. Μετὰ ῥόδα ποῦ ἔχει τόσα ἢ Ἀττική! . . .

Ὁ Μαραθῶνιος ἐγένεν οἰνόπνευμα καὶ ἐ- μέθυσε ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ ὅλον τὸν Ἑλ- ληνισμόν. Καὶ μαζί μετὰ τὸν Ἑλληνισμόν ἐμέ- θυσε ὅλον τὸν κόσμον. Ὁ τηλεγράφος ὁ ὁποῖος τρέχει πολὺ γρηγορώτερον ἀπὸ τὸν ἄγγελον τοῦ 490 π. Χ., ἀπὸ τὸν Λούην τοῦ 1896 καὶ ἀπὸ τὸν Σέριγκ τοῦ 1906, χωρὶς ἀπαίτησιν κοτί- νου, ἀνήγγειλεν εἰς ὀλίγα λεπτά μέχρι τοῦ Κα- ναδά, ὅτι ἕνας ἄνθρωπος ἔφθασεν εἰς 2 ὥρας καὶ 50' ἀπὸ τὸν Μαραθῶνα εἰς τὰς Ἀθήνας. Καὶ τί ἤρχετο νὰναγγεῖλῃ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἰς ἄλλας ἑκατὸν χιλιάδας ἀνθρώπων, ποῦ ἐκρα- τοῦσαν τὴν ἀναπνοήν των μέσα εἰς τὸ Στά- διον; Τίποτε. Ἀπλούστατα ὅτι ἔφθασεν ἀπὸ τὸν Μαραθῶνα. Καὶ διατί ἐσκοτώθη, ἴδρωσεν, ἐκινδύνευσε νὰ πτύσῃ αἷμα καὶ νὰ μείνῃ νε- κρὸς εἰς τὸν τόπον; Διὰ τίποτε. Ἐδῶ εἶνε τὸ μυστήριον τῆς ὥραιας συγκινήσεως ποῦ ἐμέ-

θυσε τὰ πλήθη ἐδῶ καὶ τὰ πλήθη ἐκεῖθεν τῶν τηλεγραφικῶν συρμάτων, εἰς ὅλον τὸν κόσμον, μέχρι τοῦ Καναδά. Ἐνας φίλος μου ποιητῆς μοῦ ἐχαράκτηρισε τὴν Μαραθωνικὴν φρενήτιδα δημιουργήμα τῶν « δασκάλων ». Οἱ « δάσκα- λοι » ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ κ. Ψυχάρη κατήντη- σαν νὰ θεωροῦνται ἱκανοὶ νὰνατρέψουν καὶ τὸν κόσμον ἀκόμη. Ὁ μακαρίτης Κουσουλάκος, ὁ ἀληθινὸς ἐκθυμολόγος, θὰ ἔλεγε ὅτι ἐνέ- χονται καὶ εἰς τὰς ἐκρήξεις τοῦ Βεζουβίου. Οἱ πτωχοὶ « δάσκαλοι » δὲν ἔκαμαν τίποτε. Ὁ θυρὺλος τοῦ ἀγγέλου τοῦ Μαραθῶνος, ἔχει τό- σην ὠραιότητα μόνος του, ὥστε μόνος του νὰ κάμνῃ τὸ πᾶν. Καὶ τὸ ἔκαμε. Καὶ νὰ, τὸ μυ- στήριον τοῦ συμβόλου, τοῦ συμβόλου ἀνωτέ- ρου ἀπὸ τὴν πραγματικότητα. Τὸ δειλινὸν ἐ- κεῖνο, ὅπου ὁ Ἥλιος κατέβαινε καὶ ἄγγιζε τὰ θεῖα μάρμαρα καὶ ἐνόμιζε ὅτι ἤθελε νὰ βα- σιλεύσῃ μέσα εἰς τὸν Παρθενῶνα, ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔφθανε δρομαῖος, ἐπάνω εἰς τὰ ἔχνη ὅπου ἐπέρασαν πρὸ εἰκοσιπέντε αἰῶνων ὁ πολεμιστὴς τοῦ Μαραθῶνος, ἦτο περισσότερον ἀπὸ τὸν ἴδιον πολεμιστὴν, ἦτο σύμβολον. Καὶ ἡ συγκίνησις ποῦ ἔχυνε γύρω τὸ πέρασμα του ἦτον ἕνας ἀνώτερος καὶ εὐγενέστερος βαθμὸς συγκινήσεως. Ἦτο συγκίνησις αἰσθητικὴ. Ἀκρι- βῶς διότι ὁ ἀγὼν καὶ ἡ νίκη του ἦσαν ἀνω- φρελεῖς. Ἀκριβῶς διότι δὲν ἤρχετο νὰναγγεῖλῃ τίποτε. Χωρὶς λόγον σταυρώνεται ὁ Χριστὸς κάθε χρόνον εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ χωρὶς λό- γον ἀνασταίνεται. Καὶ τὸ μυστήριον αὐτὸ τῆς αἰωνίας σταυρώσεως καὶ τῆς αἰωνίας ἀναστάσεως, εἶνε τὸ μυστήριον ὅλων τῶν ὥραιων καὶ πε- ριττῶν πραγμάτων. Δὲν εἶπεν ὁ Ὁσκάρ Οὐάιλντ, ὅτι ἡ τέχνη εἶνε ἐντελὴς ἀνωφελής; Ὁ φίλος μου ὁ ποιητῆς ὀρισμένως εἶχεν ἀδικον.

Ὁ « Οἰδίπους » τοῦ Σοφοκλέους παρεστάθη εἰς τὸ Στάδιον, ἐμπρὸς εἰς ἕνα ξύλινον κιβώ- τιον, τὸ ὁποῖον ἦτο τὸ ἀνάκτορόν του. Ὁ ἀνε- μος ποῦ ἤρχετο ἀπὸ μακρὰν κ' ἐγνώριζε τὰ ὀμηρικὰ ἀνάκτορα, ἐκρήμνισε τὸ μισὸ ἀνάκτο- ρον. Κ' ἔμεινε τὸ ἄλλο μισό. Ὁ κόσμος ἐχει- ροκρότησε τὸν Οἰδίποδα καὶ τὸ ἀνάκτορόν του. Ἐνας ἀπὸ τοὺς χειροκροτοῦντας μ' ἐρώτησεν: « Εἶνε δρᾶμα τοῦ κ. Μιστριώτου »; Τοῦ ἀ- πήντησα: « Ναί ». Καὶ ἕνας ἄλλος, ὁ ὁποῖος ἦτο κωφὸς μοῦ ἐφώνησε δυνατὰ: « Πόσον ζη- λεύω τὸν Οἰδίποδα! Κ' ἐγὼ τὸν ἐρώτησα δυνατώτερα: « Διατί ζηλεύεις τὸν Οἰδίποδα »; Καὶ ὁ κωφὸς μοῦ ἐφώνησεν ἀκόμη δυνατό-

τερα: « Διότι εἶνε τυφλός ». Ἐπειτα ἦλθαν ἄν- θρωποι, μετὰ μακρὰ ὑποκάμισα, καὶ ἐσέκωσαν τὸ ἀνάκτορον εἰς τοὺς ὅμους των. Κανένας δὲν ἦτο πλέον εἰς τὰς κερκίδας νὰ τοὺς χειρο- κροτήσῃ.

« Ἑλληνικὸν Μπαϊρώιτ ». Μίαν φορὰν ἔβαλα τὸν τίτλον αὐτὸν ἐπάνω εἰς ἕνα ἄρθρον. Ἐ- πρόκειτο διὰ κάποιαν ἀρχαίαν παράστασιν, χορτὴν ἢ, δὲν ἐνθυμοῦμαι ἀκριβῶς, τί ἄλλο. Ἐνας ἀπὸ τοὺς ξένους τῶν Ἀγῶνων μετεχει- ρίσθη πάλιν τὸν ὅρον αὐτὸν τελευταίως εἰς μίαν ξένην ἐφημερίδα. Οἱ Ἀγῶνες τώρα, στρέ- ψαντες γενικώτερα, ἐντονώτερα καὶ λαϊκώτερα τὴν προσοχήν τοῦ κόσμου πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἀρχισαν νὰ προκαλοῦν μίαν κίνησιν ἑλληνικὴν καὶ νεοελληνικὴν, ἡ ὁποία δὲν θὰ μείνῃ χωρὶς συνεπειὰς καὶ ὑποχρεώσεις δι' ἡμᾶς. Ἡ ἐπανά- ληψις τῶν Ἀγῶνων πρῶτα. Καὶ διὰ τὴν τύ- χην αὐτῶν ἡ ἐπιτυχία τοῦ 1906 — μετ' ὅλας τὰς μεμνημοιρίας — εἶνε μία ἐγγύησις. Ἐγγύη- σις τὴν ὁποίαν σφραγίζει τὸ ὄνομα, ἡ δρᾶ- σις καὶ ὁ ἐνθουσιασμός τῆς Α. Υ. τοῦ Διαδό- χου. Ἀλλὰ δὲν εἶνε μόνον ἡ ἐπανάληψις. Ἡ Ἑλλάς γίνεται, μετὰ τὸν θεσμόν τῆς μεγάλης εἰ- ρηνικῆς χορτῆς, τόπος παγκοσμίου περιοδικοῦ προσκυνήματος. Μεγάλοι πνευματικοὶ καὶ ἡθι- καὶ χορταί, ὄργια ἱερά, λατρεῖαι εὐγενεῖαι, πα- νηγύρεις αἰσθητικαὶ ἤρχισαν νὰ προβλέπωνται καὶ νὰ προσχεδιάζονται περὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ μεγαλειτέρου πολιτισμοῦ τὸν ὁποῖον εἶδεν ἡ Γῆ. Οἱ κίνδυνοι εἶνε μεγάλοι καὶ αἱ εὐ- θύναι μεγαλείτεροι. Ὅτι ἐγένεν ἕως τώρα, ὡς δοκιμὴ ἢ ἀπόπειρα, εἰς μικρὰν κλίμακα, ἐμ- πνέει εὐλογωτάτους φόβους καὶ δικαιολογημέ- νας ἀνησυχίας. Εἶνε ἀνάγκη τάχα νὰ ἐνθυμη- θοῦμεν τόσα πράγματα ὁμοιάζοντα μετὰ ἱεροσυ- λίας; Αἱ παραστάσεις τῶν ἀρχαίων τραγωδιῶν ὑπῆρξαν ἕως τώρα ἡ πρώτη καὶ ἡ πλέον συν- ειθισμένη βεβήλωσις, ὅπως ἔγιναν. Ἡ πτωχὴ καὶ κουρελιασμένη καὶ οὐπαρὰ παρῳδία τῶν Διονυσίων εἰς ἡμέρας. . . Ἀποκορᾶς, ὑπὸ τὴν αἰγίδα ἡλιθίων κομιτῶν, ὑπῆρξε κατὰ περισ- σότερον ἀπὸ ἱεροσυλίαν, κατὰ ποῦ προσπαθοῦ- μεν νὰ λησμονήσωμεν. Αἱ φωταγωγήσεις τῆς Ἀκροπόλεως μετὰ βεγγαλικά φῶτα, φανούς, χρώ- ματα καὶ καπνοὺς ἀσέλγεια μαινομένων βαρ- βάρων ἐπὶ τῆς μαρμαρίνης παρθενίας, τὴν ὁ- ποίαν ὁ χρόνος ἐπλήγωσε, χωρὶς νὰ τὴν ὑβρίσῃ. Ἡ μεταβολὴ τοῦ Παρθενῶνος εἰς αἶθουσαν δεξιῶσεων κοσμικῶν, ὅπου οἱ φελοὶ τοῦ καμ- πανίτου σφενδονίζονται πρὸς τὰς μετόπας τοῦ

ναού, ύβριστικότεροι από τὰς σφαίρας τοῦ Μοροζίνη, καὶ ὅπου οἱ φύλακες τοῦ ἱεροῦ τόπου συνάξουν τὴν ἐπομένην θραύσματα ποτηρίων καὶ λείψανα ζαχαρωτῶν, ὡς ὑπηρεταὶ καφενειῶν, καί τι ποῦ δικαιολογεῖται μόνον ἀπὸ τὴν συνείδησιν ἑνὸς λαοῦ, ποῦ ψηφίζει εἰς τοὺς ναοὺς του. Ὁ Θεὸς μᾶς ἐφύλαξεν ἕως τώρα, καὶ ἀπὸ καμμίαν ἀναπαράστασιν τῆς Πομπῆς τῶν Παναθηναίων. Ἀλλ' αὐτοὶ εἶνε κίνδυνοι ποῦ πρέπει σοβαρώτατα νὰ μᾶς ἀπασχολήσουν διὰ τὸ μέλλον. Καὶ ποῖος θὰ μᾶς ἐγγυηθῇ; Ἡ σοφία τῶν ἱστορικῶν καὶ τῶν ἀρχαιολόγων; Δὲν φθάνει δυστυχῶς. Ἐκεῖνο ποῦ λέγουν οἱ Γάλλοι «mauvais goût» καὶ τὸ ὁποῖον θριαμβεύει ἀκόμη εἰς ἕνα ψευτοπολιτισμὸν τόπον, ἡμπορεῖ δυστυχῶς νὰ συνυπάρξῃ μὲ κάθε σοφίαν καὶ κάθε μάθησιν. Ἡ αἴσθησις τῶν καλλιτεχνῶν; Οὐτε αὕτη μόνη. Εἶνε πολὺ σύγχρονος καὶ πολὺ διεφθαρμένη εἰς μερικὰ σημεῖα καὶ πρὸ πάντων πολὺ ὀλίγον σοφὴ. Ἡ λεπτὴ καλαισθησία τῶν ἀνθρώπων τοῦ κόσμου, μὲ τὴν ἔνστικτον διαίσθησιν τοῦ γελοίου καὶ τοῦ ἀσχήμου; Πολὺ

φοβοῦμαι ὅτι εἰς τὴν εἰδικὴν αὐτὴν περίστασιν δὲν ἀρκεῖ ὁ παριστανισμὸς τῶν. Τὸ φωτισμένον αἶσθημα τῶν τεχνιτῶν τοῦ λόγου; Δυστυχῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ περισσότερα δείγματα τοῦ «κακοῦ γούστου» ἐμεῖς τὰ ἐδώκαμεν καὶ πρέπει νὰ εἴμεθα εἰλικρινεῖς. Ποῖος λοιπὸν; Μία ἀρμονικὴ ἔνωσις ὅλων αὐτῶν τῶν στοιχείων θὰ ἦτο ἡ ἰδεώδης ἐγγύησις. Ὑπάρχει ἕνας ἄνθρωπος ποῦ τὰ συγκεντρώνει κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον; Ἀς εὔρεθῇ. Δὲν ὑπάρχει; Ἀς ἐνωθοῦν αἱ δυνάμεις τῶν ἐκλεκτῶν. Ἀς γίνῃ μία διεθνὴς στρατολογία. Ἀς διοργανωθῇ ἡ ἄμυνα τῆς Ὁραιότητος κατὰ τῆς Ἀσχημίας. Ἐνα πρὸ πάντων πρέπει νὰ ἐξασφαλισθῇ, καὶ ἡ μεγάλη ὑποχρέωσις βαρύνει ἡμᾶς τοὺς Νεοέλληνας. Κάθε προσέγγισις, κάθε ἐπαφή, κάθε χρῆσις τῆς ΕΛΛΑΔΟΣ πρέπει νὰ τελῇται μὲ ἀγνὰς χεῖρας, ἀγνὰς ψυχὰς, ἀγνὰς καρδίας. Πρέπει ν' ἀκούσουν ὅλοι, μὲ τρόμον καὶ συντριβὴν, τὸ αὐστηρὸν θέσφατον, ποῦ ἀντηχεῖ ἀπὸ τὰ βάθη τῶν ἐρειπίων: **ΜΕΤΑ ΦΟΒΟΥ ΘΕΟΥ, ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗΣ ΠΡΟΣΕΛΘΕΤΕ.**

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΤΡΙΣΤΑΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΖΟΛΔΗΣ *

Η ΜΠΡΑΝΖΙΕΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΚΛΑΒΟΥΣ

Ὁ βασιλεὺς Μάρκος ὑπεδέχθη Ἰζόλδην τὴν ξανθὴν εἰς τὸ ἀκρογιάλι. Ὁ Τριστάνος τὴν ἐπῆρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὴν ὠδήγησε ἐνώπιον τοῦ βασιλέως· ὁ βασιλεὺς τὴν ἐπῆρε ἔπειτα ἀπὸ τὸ χέρι του. Μὲ μεγάλας τιμὰς τὴν ὠδήγησε πρὸς τὸν πύργον τοῦ Τινταγκέλ, καὶ ὅταν ἐφάνη μέσα εἰς τὴν αἵθουσαν ἀνάμεσα εἰς τοὺς ὑποτελεῖς, ἡ ἐμορφία τῆς ἐσκόρπισε τέτοιαν λάμψιν, ποῦ οἱ τοῖχοι ἔλαμψαν ὥσάν νὰ τοὺς ἐκτυποῦσε ὁ ἀνατέλλων ἥλιος. Τότε ὁ βασιλεὺς ἐπῆνεσε τὰ χελιδόνια ποῦ τόσον εὐγενικὰ τοῦ εἶχαν φέρεи τὴν χρυσὴν τρίχα· ἐπῆνεσε τὸν Τριστάνον καὶ τοὺς ἑκατὸ ἱππότες οἱ ὅποιοι ἐπάνω εἰς τὸ ταξιδιάρικο καράβι ἐπῆγαν νὰ ζητήσουν τὴν χαρὰν τῆς καρδιάς του καὶ τῶν ματιῶν του. Ἀλλοίμονον! Τὸ πλοῖον σοῦ φέρνει, καὶ σένα ἀκόμη, εὐγενικὲ βασιλεῦ, τὸ ἄγριον πένθος καὶ τὰ μεγάλα βάσανα.

* Συνέχεια. — «Παναθηναία» 30 Ἀπριλίου.

Δεκαοκτὼ ἡμέρας ἔπειτα, ἀφοῦ συνεκάλεσε ὅλους τοὺς βαρῶνους του, ἐπῆρε γυναῖκα Ἰζόλδην τὴν ξανθὴν. Ἀλλά, ὅταν ἦλθε ἡ νύκτα, ἡ Μπρανζιέν μὲ σκοπὸν νὰ κρύψῃ τὴν ἀτιμίαν τῆς βσιλίσσης καὶ διὰ νὰ τὴν σώσῃ ἀπὸ τὸν θάνατον, ἐπῆρε τὴν θεοῖν τῆς Ἰζόλδης εἰς τὴν συζυγικὴν κλίνην. Εἰς τιμωρίαν διὰ τὴν κακὴν φύλαξιν ποῦ ἔκαμε τοῦ ποτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ διὰ τὴν ἀγάπην τῆς φίλης τῆς, ἐθυσίασε, ἡ πιστὴ, τὴν ἀγνότητα τοῦ σώματός τῆς· τὸ σκότος τῆς νυκτὸς ἐκρυψε ἀπὸ τὸν βασιλέα τὴν ἀπάτην καὶ τὴν ἐντροπὴν τῆς.

Οἱ ἱστορικοὶ διίσχυρίζονται ἐδῶ ὅτι ἡ Μπρανζιέν δὲν εἶχε ρίψει εἰς τὴν θάλασσαν τὴν φιάλην μὲ τὸ μαγικὸ κρασί, ὅσο εἶχε ἀπομείνει· ἀλλὰ ὅτι τὸ πρῶτ' ἀφοῦ ἡ κυρία τῆς ἐμπῆκε εἰς τὸ κρεβάτι τοῦ βασιλέως Μάρκου, ἡ Μπρανζιέν ἔχυσε σ' ἕνα ποτήρι ὅτι ἀπέμενε ἀπὸ τὸ φίλτρον καὶ τὸ παρουσίασεν εἰς τοὺς νεονύμφους· ὅτι ὁ Μάρκος ἤπινε πολλὸ καὶ ὅτι ἡ Ἰζόλδη τὸ ἀπέρριψε κρυφά. Ἀλλά πρέπει

νὰ ξέρετε, ὅτι οἱ ἱστορικοὶ αὐτοὶ διέφθειραν κ' ἐπλαστοποίησαν τὴν ἱστορίαν. Ἀν ἐφαντάσθησαν αὐτὸ τὸ ψέμα, εἶνε διὰ τὸν σκοπὸν νὰ ἐξηγήσουν τὸν θαυμαστὸν ἔρωτα ποῦ ὁ βασιλεὺς Μάρκος εἶχε πάντοτε πρὸς τὴν βασίλισσαν. Βέβαια, ὅπως θ' ἀκούσατε ὑστερώτερα, ποτέ, μὲ ὅλην τὴν ἀγωνίαν, τὸν πειρασμὸν καὶ τὰς φοβερὰς ἐκδικήσεις, ὁ Μάρκος δὲν ἠμπόρεσε νὰ βγάλῃ ἀπὸ τὴν καρδιά του τὴν Ἰζόλδην ἢ τὸν Τριστάνον· ἀλλά, πρέπει νὰ ξέρετε, δὲν εἶχε πῆ ἀπὸ τὸ μαγικὸ κρασί. Οὐτε φαρμάκι, οὐτε μαγικά· μοναχὴ ἡ εὐγένεια τῆς καρδιάς του τοῦ ἐνέπνευσε τὴν ἀγάπην.

Ἡ Ἰζόλδη εἶνε βασίλισσα καὶ φαίνεται ὅτι ζῇ εὐτυχισμένα. Ἡ Ἰζόλδη ἔχει τὴν ἀγάπην τοῦ βασιλέως Μάρκου, οἱ βαρῶνοι τὴν τιμὴν καὶ ὁ λαὸς τὴν ἀγαπᾷ. Ἡ Ἰζόλδη περνᾷ τὴν ἡμέραν εἰς τοὺς θαλάμους τῆς πλούσια ζωγραφισμένους καὶ στρωμένους ἀπὸ ἄνθη. Ἡ Ἰζόλδη ἔχει εὐγενικὰ στολίδια, ῥοῦχα πορφυρὰ καὶ τάπητας Θεσσαλικούς, τὰ τραγούδια τῶν ἀρπιστῶν καὶ τὶς κουρτίνες ποῦ ἐπάνω τους εἶνε κεντημένοι λεόπαρδοι, ἀετοί, παπαγάλοι καὶ ὅλα τὰ θηρία τῆς θαλάσσης καὶ τῶν δασῶν. Ἡ Ἰζόλδη ἔχει τοὺς ζωντανούς, τοὺς ὠραίους ἔρωτάς τῆς καὶ τὸν Τριστάνον σιμά τῆς, νύκτα καὶ ἡμέραν· διότι, ὅπως ἡ συνήθεια ἀπαιτεῖ εἰς τοὺς ὑψηλοὺς αὐθέντας, κοιμᾶται εἰς τὸν βασιλικὸν θάλαμον μαζί μὲ τοὺς πιστούς. Ὅμως ἡ Ἰζόλδη φοβεῖται. Γιατί νὰ τρέμῃ ὅμως; Μήπως δὲν εἶνε μυστικοὶ οἱ ἔρωτές τῆς; Ποιὸς θὰ ὑπώπτευε τὸ παιδί του; Ποιὸς τὴν βλέπει; Τὴν προσέχει; Ποῖος μάρτυς; Ναι βέβαια ἕνας μάρτυς τὴν προσέχει ἡ Μπρανζιέν· ἡ Μπρανζιέν τὴν βλέπει ἀδιάκοπα· αὕτη γνωρίζει τὴν ζωὴν τῆς, αὕτη τὴν ἔχει εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς. Θεέ! ἂν κάποτε θὰ ἐκουράζετο νὰ κρατῇ τὸ μυστικόν! Ἐταί ὁ Τριστάνος θὰ πέθαινε... Καὶ ὁ φόβος αὐτὸς κάμνει τὴν βασίλισσαν νὰ τρέμῃ. Ὅμως ὅχι! δὲν εἶνε ἡ Μπρανζιέν ἡ πιστὴ ποῦ τῆς ἐμπνέει αὐτὸν τὸν φόβον, ὁ φόβος τῆς ἐρχεται ἀπὸ τὴν καρδιά τῆς. Ἀκούσατε τὴν μεγάλην προδοσίαν ποῦ ἐμελέτησε· ἀλλὰ ὁ Θεός, ὅπως θὰ ἰδῇτε, τὴν ἐλυπήθη· καὶ σεῖς λοιπὸν ἂς εἰσθε ἐπεικεῖς!

Τὴν ἡμέραν αὐτὴν ὁ Τριστάνος καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκνηγοῦσαν μακριά, καὶ ὁ Τριστάνος δὲν ἐγνώριζε τὸ κρῖμα αὐτό· ἡ Ἰζόλδη ἐπροσάλεσε δύο σκλάβους, τοὺς ὑπεσχέθη ἐλευθε-

ρίαν καὶ ἐξήντα βυζαντίους¹ ἂν ἔκαμναν κατὰ τὸ θέλημά τῆς. Ὁρκίσθησαν λοιπόν.

«Θὰ σᾶς δώσω λοιπόν, εἶπε, μιὰ νέα· θὰ τὴν πᾶτε στὸ δάσος, μακριὰ ἢ κοντὰ δὲν με μέλει, ἀλλὰ σὲ μέρος ἀπρόσιτο ποῦ κανεὶς νὰ μὴ μάθῃ τί ἐκάνατε ποτέ· ἐκεῖ θὰ τὴν σκοτώσετε καὶ θὰ μοῦ φέρετε τὴ γλώσσα τῆς. Νὰ θυμηθῇτε νὰ μοῦ πῆτε τὰ λόγια ποῦ θὰ σᾶς πῇ. Πηγαίνετε· ὅταν γυρίσετε, θὰ εἰσθε ἐλεύθεροι καὶ πλούσιοι».

Ἐπειτα ἐκάλεσε τὴν Μπρανζιέν:

«Ἀγαπημένη μου, ἐσὺ ξέρεις πῶς λυώνω καὶ πῶς ὑποφέρω· δὲν πᾶς νὰ ζητήσῃς εἰς τὸ δάσος βότανα ποῦ μοῦ χρειάζονται γιὰ τὸ κακό μου αὐτό; Δύο σκλάβοι εἶνε ἐδῶ ποῦ θὰ σὲ ὀδηγήσουν· γνωρίζουν ποῦ φυτρώνουν τὰ βότανα· ἀκολούθησέ τους λοιπόν· ἀδελφή, γνώριζε καλὰ ὅτι ἂν σὲ στέλλω σὺ δάσος, εἶνε γιὰ τὴν ἡσυχία τῆς ζωῆς μου!»

Οἱ σκλάβοι τὴν ὠδήγησαν. Καθὼς ἦλθε στὸ δάσος, ἠθέλησε νὰ σταματήσῃ διότι τριγύρω τῆς τὰ βότανα ποῦ ἐζητοῦσε, ἐβλαστομανοῦσαν ἀφθονά. Ἀλλὰ τὴν ἔσυραν ἀκόμη μακρύτερα:

«Ἐλα, κοπέλλα, πᾶμε, δὲν εἶν' ἐδῶ κατὰλ-ληλο τὸ μέρος».

Ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς σκλάβους ἐβάδιζε ἐμπρός τῆς ἐνῶ ὁ σύντροφός του τὴν ἀκολουθοῦσε. Οὐτε μονοπάτι πλέον, μόνον βᾶτα, ἀγκάθια καὶ ἄλλοι ἀγριόθαμνοι. Τότε ἐκεῖνος ποῦ ἐβάδιζε ἐμπρός, ἔσυρε τὸ σπαθί του κ' ἐστράφη ἡ Μπρανζιέν ἐρρίφη πρὸς τὸν ἄλλον καὶ τοῦ ἐζήτησε βοήθειαν· ὅμως καὶ ὁ ἄλλος ἐκρατοῦσε ἕνα γυμνὸ σπαθί στὸ χέρι καὶ τῆς εἶπε:

«Κοπέλλα μου, πρέπει νὰ σὲ σκοτώσωμε».

Ἡ Μπρανζιέν ἔπεσε στὰ χόρτα, καὶ τὰ χέρια ἐπροσπαθοῦσαν νὰπομακρύνουν τὴν αἰχμὴν τῶν σπαθιῶν. Ἐζητοῦσε νὰ τὴν ἀφήσουν νὰ ζήσῃ μὲ φωνὴν τόσο τρυφερὰν καὶ σπαρακτικὴν, ποῦ εἶπαν:

«Κοπέλλα, ἂν ἡ βασίλισσα Ἰζόλδη, ἡ κυρία σου καὶ κυρία μας, θέλῃ ν' ἀποθάνῃ, θὰ πῇ ὅτι κατὰ μεγάλο κακὸ τῆς ἔκαμες».

Ἐκεῖνη ἀπεκρίθη.

«Δὲν ξέρω, φίλοι μου· δὲν ἐνθυμοῦμαι παρὰ ἕνα κακό. Ὅταν ἐφύγαμε ἀπὸ τὴν Ἰρλανδίαν, εἶχαμε μαζί μας κάθε μία ὥσάν τὸ πιὸ ἀγαθὸ στόλισμα ἐν ἄσπρο πουκάμισο γιὰ τὴ νύκτα τῶν γάμων μας. Στὴ θάλασσα συνέβη ἡ Ἰζόλδη νὰ σκίσῃ τὸ νυφικὸ τῆς πουκάμισο

¹ Χρυσὰ βυζαντινὰ νομίσματα τὰ ὅποια διεδόθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην κατὰ τὰς σταυροφορίας.

καὶ νὰ τῆς δανείσω τὸ δικό μου. Φίλοι, ἰδοὺ τὸ μόνο κακὸ ποὺ τῆς ἔκαμα. Ἀλλά, ἀφοῦ θέλει ν' ἀποθάνω, πῆτε τῆς πῶς τὴν ἀγαπῶ καὶ τὴν εὐχαριστῶ γιὰ ὅ,τι μοῦ ἔκαμε καλὸ ἀπὸ τὰ παιδικὰ μου χρόνια ὅταν οἱ πειραταὶ ποῦ με εἶχαν ἀρπάξει μ' ἐπούλησαν στὴν μητέρα τῆς νὰ ὑπηρετῶ τὴν Ἰζόλδην. Ὁ Θεὸς ἄς φυλάττῃ τὴν τιμὴν τῆς, τὸ σῶμα τῆς, τὴν ζωὴν τῆς. Ἀδελφοί, κτυπήσατέ με τώρα!»

Οἱ σκλάβοι τὴν εὐσπλαχνίσθησαν. Ἐσυλλογίσθησαν καὶ κρίνοντας ἴσως, ὅτι δι' ἓνα τόσο μικρὸ κακὸν δὲν ἄξιζε νὰ τιμωρηθῇ μὲ θάνατον, τὴν ἔδεσαν εἰς ἓνα δένδρον.

Ἐπειτα, ἐσκότωσαν ἓνα μικρὸ σκυλλί· ὁ ἓνας τοῦ ἔκοψε τὴν γλῶσσαν, τὴν ἔσφιξε μέσα εἰς μίαν πτυχὴν τοῦ ρούχου του καὶ ὕστερ' ἀπ' αὐτὰ παρουσιάσθησαν εἰς τὴν Ἰζόλδην.

«Σὰς ὠμίλησε; τοὺς ἠρώτησε μὲ ἀγωνίαν.

—Ναί, βασίλισσα, μὰς ὠμίλησε. Μὰς εἶπε ὅτι ἐθύμωσες γιὰ ἓνα μόνον κακὸ ποῦ σοῦ ἔκαμε: ἔσχισες στὴ θάλασσα ἓνα νυφικὸ πουκάμισο, λευκὸ σὰν τὸ χιόνι, ποῦ ἐπῆρες μαζί σου ἀπὸ τὴν Ἰρλανδίαν καὶ σοῦ ἐδάνεισε τὸ δικό της τὸ βράδυ τῶν γάμων σου. Αὐτὸ ἦτον ὅλο της τὸ κρῖμα, μὰς ἔλεγε. Σ' εὐχαριστεῖ γιὰ τὰ καλὰ ποῦ τῆς ἔκαμες ἀπὸ τὸν καιρὸν ποῦ ἦτον παιδί, ἐπαρακάλεσε τὸν Θεὸν νὰ προστατεύσῃ τὴν τιμὴν σου καὶ τὴν ζωὴν σου. Βασίλισσα, νὰ ἡ γλῶσσα τῆς.

—Κακοῦργοι! ἐκραύγασεν ἡ Ἰζόλδη, δόστε μου πάλι τὴν Μπρανζιέν, τὴν πιστὴν Μπρανζιέν. Μήπως δὲν ἠξέρατε πῶς ἦτον ἡ πιὸ ἀγαπημένη μου φίλη; Κακοῦργοι, δόστε μοῦ τὴν.

—Βασίλισσα, καλὰ λέει ἡ παροιμία «ἡ γυναῖκα εὐκολ' ἀλλάζει· μαζί γελάει, κλαίει, ἀγαπάει, μισεῖ». Τὴν ἐσκοτώσαμε γιὰτὶ μὰς τὸ παρήγγειλες!

—Πῶς τὸ παρήγγειλα! Γιὰ ποιά ἀφορμὴ; μήπως δὲν ἦτον ἡ ἀγαπημένη μοῖν συντροφισσα; ἡ γλυκεῖα, ἡ πιστή, ἡ ὡραία; Τὸ ξέρατε, δολοφόνοι: τὴν ἔστειλα νὰ ζητήσῃ βοτάνια καὶ τὴν ἐμπιστεύθηκα σὲ σὰς, γιὰ νὰ τὴν προστατεύετε στὸν δρόμον τῆς. Ὅμως θὰ πῶ πῶς τὴν ἐσκοτώσατε, καὶ θὰ καῖτε ἐπάνω στὴ φωτιά.

—Βασίλισσα, γνώριζε ὅτι ζῇ καὶ θὰ σοῦ τὴν ὀδηγήσωμε ἐδῶ ζωντανήν, χωρὶς μία τρίχα τῆς νὰ ἔχη πάθει τίποτε.

Ὅμως αὐτὴ δὲν τοὺς ἐπίστευε, καὶ ἄλλοτε κατηρᾶτο τοὺς δημίους τῆς Μπρανζιέν, ἄλλοτε τὸν ἑαυτὸν τῆς. Ἐκράτησε τὸν ἓναν ἀπὸ τοὺς σκλάβους κοντά της, ἐνῶ ὁ ἄλλος ἔσπευδε

πρὸς τὸ δένδρον ποῦ ἦτον δεμένη ἡ Μπρανζιέν:

«Ὁραία μου, ὁ Θεὸς σ' ἐφύλαξε, καὶ νὰ ποῦ ἡ κυρία σου σὲ καλεῖ πάλι κοντά της!»

Ὅταν ἡ Μπρανζιέν ἐπαρουσιάσθη ἐμπρὸς εἰς τὴν Ἰζόλδην, ἐγονάτισε καὶ τῆς ἐξήγησε νὰ τὴν συγχωρήσῃ· ἀλλὰ ἡ βασίλισσα ἔπεσε στὰ γόνατά της κ' ἐκείνη, καὶ αἱ δύο τους μαζί ἀγκαλιασμένες ἔμειναν ἐπὶ πολλὴν ὥραν εἰς κατὰστασιν λιποθυμίας.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΕΥΚΟ

Δὲν πρέπει νὰ φοβοῦνται τὴν πιστὴν Μπρανζιέν μήπως προσδώσῃ τὸ μυστικόν της, ἀλλὰ τὸν ἑαυτὸν τοὺς πολὺ περισσότερον. Ὅμως, πῶς εἶνε δυνατόν δύο καρδιὲς μεθυσμένες ἀπὸ τὴν ἀγάπην νὰ κρύβουν τὸν πόνον τους; Ἡ ἀγάπη τοὺς πιέζει ὅπως ἡ δίψα σπρώχνει πρὸς τὸ ποτάμι τὰ ἐλάφια.

Ἀλλοίμονον! ἡ ἀγάπη εἶνε ἀδύνατον νὰ κρυφθῇ. Βέβαια, μὲ τὴν σύνεσιν τῆς Μπρανζιέν, κανεὶς δὲν ἐξάφνισε τὴν βασίλισσαν ὅταν εὗρίσκετο στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἀγαπημένου της· ἀλλὰ κάθε ὥραν καὶ στιγμὴν παντοῦ μήπως ὁ καθεὶς δὲν βλέπει πῶς ὁ πόθος τοὺς συνταράζει, τοὺς σφίγγει, ἐκχύνεται ἀπὸ ὅλας τῶν τὰς αἰσθήσεις ὅπως τὸ νέο κρασί ἀπὸ τὸ βαρέλι;

Τώρα οἱ τέσσαρες πανοῦργοι τῆς αὐλῆς ποῦ ἐμισοῦσαν τὸν Τριστάνον διὰ τὴν ἀνδρείαν του, κατεσκευασμένον τριγύρω ἀπὸ τὴν βασίλισσαν. Τώρα τὰ γνωρίζουν ὅλα. Βράζουν ἀπὸ μῖσος καὶ ἀπὸ ἀγρίαν χαράν. Θὰ φέρουν τὴν εἰδησιν εἰς τὸν βασιλέα θὰ ἰδοῦν ἡ τρυφερότης τοῦ βασιλέως πρὸς τὸν Τριστάνον νὰ γείνῃ μανία, ὁ Τριστάνος θὰ ἰδοῦν νὰ ἐξορισθῇ ἢ νὰποθάνῃ, θὰ ἰδοῦν τὴν δυστυχίαν τῆς βασιλίσσης. Ὅμως ἐφοβοῦντο τὴν ὀργὴν τοῦ Τριστάνου· ἐπιτέλους τὸ μῖσος ἐδάμασε τὸν φόβον τους· μίαν ἡμέραν, οἱ τέσσαρες βαρῶνοι ἐκάλεσαν τὸν βασιλέα Μάρκον καὶ ὁ Ἄνδρὲς τοῦ εἶπε:

«Βασιλεῦ, χωρὶς ἄλλο ἡ καρδιά σου θὰ ὀργισθῇ καὶ γι' αὐτὸ καὶ οἱ τέσσερες ἐμεῖς ἔχομε μεγάλην λύπην· ἐν τούτοις ὀφείλομε νὰ σοῦ φανερώσωμε κάττι. Ἐδωκες τὴν καρδιά σου στὸν Τριστάνον, ὅμως ὁ Τριστάνος σὲ ντροπιάζει. Μάταια σ' ἐσυμβουλευσαμε γιὰ τὴν ἀγάπην ἐνὸς μοναχοῦ ἀνθρώπου περιφρονεῖς τὴν βαρωνίαν σου ὅλην καὶ μὰς ἐγκαταλείπεις ὅλους. Γνώριζε λοιπὸν ὅτι ὁ Τριστάνος ἀγαπᾷ

τὴν βασίλισσαν· εἶνε φανερὰ ἀλήθεια, κ' ἔχουν πῇ πολλὰ».

Ὁ εὐγενὴς βασιλεὺς ἀπεκρίθη ὀργισμένος: «Ἄνδρε! Τί πανουργία εἶνε αὕτη! Βέβαια! Ἐδωκα τὴν καρδιά μου στὸν Τριστάνον. Τὴν ἡμέραν ποῦ ὁ Μορχόλτ σὰς ἐκαλοῦσε νὰ πολεμήσετε, ἐκατεβάζετε ὅλοι τὸ κεφάλι, βουβοὶ ἀπὸ τὸν τρόμον· ἀλλὰ ὁ Τριστάνος τὸν ἀντιμετώπισε διὰ τὴν τιμὴν αὐτοῦ τοῦ τόπου καὶ τὸν ἐσκότωσε. Γι' αὐτὸ τὸν μισεῖτε, καὶ γι' αὐτὸ τὸν ἀγαπῶ ἐγώ, περισσότερον παρὰ σένα Ἄνδρε, περισσότερον ἀπὸ ὅλους ἐσὰς, περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον. Ἀλλὰ τί εἶνε αὐτὸ ποῦ ἀνεκαλύψατε; Τί εἶδατε; τί ἔχετε ἀκουσμένα;

—Τίποτε, ἀληθινά, αὐθέντα, τίποτε ποῦ νὰ μὴν ἠμποροῦν νὰ ἰδοῦν τὰ δικά σου μάτια, τίποτε ποῦ νὰ μὴν ἠμποροῦν νὰ ἀκούσουν τὰ δικά σου αὐτιά. Παρατήρησε, ἄκουσε, βασιλεῦ. Ἴσως εἶνε ἀκόμη καιρὸς.

Καὶ ἀπεσφύρησαν ἀφήνοντες τὸν νὰ γεύεται μόνος του τὸ δηλητήριον.

Ὁ βασιλεὺς Μάρκος δὲν ἠμπόρεσε νὰ διώξῃ τὸν πειρασμόν. Παρατήρησε ὁ ἴδιος, μολοντί δὲν τὸ ἠθέλε ἡ καρδιά του, παρεφύλαξε τὸν ἀνεψιόντου, παρεφύλαξε τὴν βασίλισσαν. Ἀλλὰ ἡ Μπρανζιέν ἐνόησε τί συνέβαινε, τοὺς ἔκαμε προσεκτικούς καὶ μάταια λοιπὸν ὁ βασιλεὺς ἐδοκίμασε τὴν Ἰζόλδην μὲ διαφόρους τρόπους ἴσως ἀποκαλύψῃ τίποτε. Ἄφησε λοιπὸν τὸν ἄχαρον αὐτὸν ἀγῶνα, καὶ ἐννοῶν ὅτι δὲν θὰ ἠμποροῦσε πλέον νὰ διώξῃ τὴν ὑποψίαν, ἐπροσκάλεσε τὸν Τριστάνον καὶ τοῦ εἶπε:

«Τριστάνε, ν' ἀπομακρυνθῇς ἀπὸ τὸν πύργον αὐτόν· καὶ ὅταν θὰ ἔχῃς ἀπομακρυνθῇ, μὴν περάσῃς πλέον τὰς τάφρους οὔτε τὰ ὀχυρώματα. Πανοῦργοι σὲ κατηγοροῦν διὰ μεγάλην προδοσίαν. Μὴ μ' ἐρωτᾷς περισσότερα· δὲν ἠμπορῶ νὰ σοῦ πῶ τὰ ἴδια τους τὰ λόγια χωρὶς νὰ ἐντροπιάσω κ' ἐσένα καὶ τὸν ἑαυτόν μου. Μὴ ζητῇς λοιπὸν λόγους ποῦ νὰ με καταπραΰνουν· τὸ αἰσθάνομαι, θὰ εἶναι μάταιοι. Ὅμως, δὲν πιστεύω τοὺς πανοῦργους· ἂν τοὺς ἐπίστευα, θὰ σὲ εἶχα ἤδη καταδικάσει εἰς θάνατον ἐπονείδιστον. Ἐν τούτοις οἱ λόγοι των ἐτάραξαν τὴν καρδιά μου καὶ μόνον ἡ ἀναχώρησίς σου θὰ τὴν καθησυχάσῃ. Φύγε, χωρὶς ἀμφιβολίαν θὰ σὲ καλέσω πάλιν· φύγε, παιδί μου πάντοτε ἀγαπητό!»

Ὅταν οἱ πανοῦργοι ἔμαθαν τὴν εἰδησιν, «ἔφυγε, εἶπαν μεταξύ τους, ἔφυγε, ὁ γόνις, ἔφυγε σὰν κλέφτης! Τί θὰ γείνῃ τώρα πλέον;

χωρὶς ἄλλο θὰ περάσῃ τὴν θάλασσαν νὰ ζητήσῃ τύχην καὶ νὰ ὑπηρετήσῃ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον κάποιον βασιλέα μακρυνοῦ μέρους!»

Ὅχι, ὁ Τριστάνος δὲν εἶχε τὴν δύναμιν νὰναχωρήσῃ καὶ ὅταν ἐπέρασε τὰς τάφρους καὶ τὰ ὀχυρώματα τοῦ πύργου, ἐνόησε ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀπομακρυνθῇ περισσότερον· ἐσταμάτησε μάλιστα ἐντὸς τοῦ Τινταγκέλ, ἔκαμε κονάκι μὲ τὸν Γκορβενάλ σ' ἓνα σπίτι χωρικοῦ, κ' ἐκεῖ ἔμενε βασανιζόμενος ἀπὸ τὸν πυρετόν, περισσότερον πληγωμένος παρ' ἄλλοτε ποῦ ὁ Μορχόλτ τοῦ εἶχε ἐμπήξῃ στὸ σῶμα τὸ φαρμακερὸ μαχαίρι. Ἄλλοτε, ὅταν ἐκείτετο εἰς τὴν καλύβαν ποῦ τοῦ εἶχαν στήσει ἐμπρὸς εἰς τὰ κύματα καὶ ποῦ ὅλοι ἐφευγαν τὴν δυσοσμίαν τῶν πληγῶν του, τρεῖς ἀνθρώποι ἐν τούτοις τὸν ἐπαράσταν, ὁ Γκορβενάλ, ὁ Ντινὰς δὲ Λιντάν, καὶ ὁ βασιλεὺς Μάρκος. Τώρα, ὁ Γκορβενάλ καὶ ὁ Ντινὰς ἔμενον ἀκόμη ἐπάνω ἀπὸ τὸ προσκέφαλό του· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς δὲν ἤρχετο πλέον, καὶ ὁ Τριστάνος ἐστέναζε:

«Βέβαια, θείε μου, τὸ σῶμα μου χύνει τώρα τὴν βρώμην ἀπὸ ἓνα φαρμάκι χειρότερον, καὶ ἡ ἀγάπη σου δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ ὑπερβάλῃ τὴν φρίκην ποῦ αἰσθάνεσαι.

Ἀλλὰ, ἀκαταπαύστως, μέσα εἰς τὴν θέρμην τοῦ πυρετοῦ, ὁ πόθος τὸν ἐτραβοῦσε, πρὸς τοὺς κλειστοὺς πύργους ὅπου ἐκρατοῦσαν τὴν βασίλισσαν κλεισμένην· ἄλογο καὶ καβαλάρης ἐκτυποῦντο ἐπάνω στὰ πέτρινα τεῖχη· ὡστόσο, ἄλογο καὶ καβαλάρης ἐσηκώνοντο ξανά καὶ ἐπιχειροῦσαν πάλιν τὴν ἰδίαν ἐφοδόν. Ὅπισω ἀπὸ τοὺς καλοκλεισμένους πύργους, Ἰζόλδη ἡ ξανθὴ ἔλυνε, δυστυχὴς περισσότερον ἐκείνη διότι, ἀνάμεσα εἰς τοὺς ξένους ποῦ τὴν κατασκοπεύουν, πρέπει νὰ ὑποκρίνεται ὅτι εἶνε χαρούμενη, καὶ νὰ γελά καὶ τὴν νύκτα, στὸ πλάγι τοῦ βασιλέως Μάρκου, πρέπει νὰ δαμάξῃ ἀκίνητη τὰς τρικυμίας τῆς σαρκὸς τῆς. Θέλει νὰ φύγῃ πρὸς τὸν Τριστάνον. Τοῦ φαίνεται ὅτι αὐτὴ σηκώνεται καὶ τρέχει ἕως τὴν πόρταν· ἀλλὰ, ἐπάνω εἰς τὸ σκοτεινὸ κατῶφλι οἱ πανοῦργοι ἐξάπλωσαν φονικά ὄργανα· καὶ καθὼς ἐπεροῦσε ἐπλήγωσαν τὰ λεπτά γόνατά της. Τοῦ φαίνεται ὅτι πίπτει καὶ ὅτι ἀπὸ τὰ πληγωμένα γόνατά της ἀναβρῶνουν κόκκινες πηγές.

Οἱ δύο ἀγαπημένοι θ' ἀποθάνουν πολὺ γλίγωρα, ἂν δὲν τοὺς βοηθήσῃ κανεὶς. Καὶ ποῖος λοιπὸν ἄλλος ἀπὸ τὴν Μπρανζιέν; Μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς τῆς, ἐγλίστησε πρὸς τὸ μέρος ποῦ ἔμενε ὁ Τριστάνος ἀρρωστος. Ὁ Γκορβενάλ θέλει νὰ τὸν κάμῃ νὰ χαρῇ, καὶ διὰ νὰ

σώση καὶ τὸν Τριστάνον καὶ τὴν Ἰζόλδην σφίγγεται κατὰ.

Ποτὲ σας δὲν θὰ ἔχετε ἀκούσει ὠραιότερον ἐρωτικὸ ἀριστούργημα. Ὅπισω ἀπὸ τὸν πύργον τοῦ Τινταγκέλ ἀπλώνετο ἐν ἀμπέλι, ἀπέραντον καὶ περικλειόμενον ἀπὸ δυνατοὺς φράκτας. Ὡραῖα δένδρα ἀναρίθμητα ἦσαν ἐκεῖ, καρποφορωμένα, γεμάτα ἀπὸ πουλιά. Εἰς τὸ μακρύτερο μέρος τοῦ πύργου, κοντὰ-κοντὰ εἰς τοὺς φράκτας ἕνα πεῦκο ὑψώνετο, ὑψηλὸ καὶ τολοῖσο, τοῦ ὁποῖου ὁ ῥωμαλέος κορμὸς ὑπεβόσταζε πλούσια κλαδιά. Εἰς τὴν ρίζαν τοῦ δένδρου μία ζωντανὴ πηγὴ τὸ νερὸ διέτρεχε τὸ ἀμπέλι, εἰσέδυε μέσα εἰς τὸν πύργον, καὶ ἔφθανε ἕως εἰς τοὺς θαλάμους τῶν γυναικῶν.

Λοιπόν, κάθε βράδυ, ὁ Τριστάνος κατὰ συμβουλὴν τῆς Μπρανζιὲν ἔκοβε μικρὰ-μικρὰ κομμάτια ἀπὸ κορμούς καὶ μικρὰ κλαδιά. Ἐπεροῦσε τοὺς πασσάλους καὶ ὅταν ἔφθανε κάτω ἀπὸ τὸ μεγάλο πεῦκο, τὰ ἔριπτε στὸ νερό. Ἐλαφρὰ σὰν ἀφρός, ἐπέπλεαν καὶ ἐπροχωροῦσαν, καὶ μέσα εἰς τοὺς θαλάμους τῶν γυναικῶν ἡ Ἰζόλδη τὰ παρήρει νὰ ἔρχονται. Καὶ τότε, τὰ βράδια ποῦ ἡ Μπρανζιὲν τῆς ἔλεγε ὅτι ὁ βασιλεὺς Μάρκος καὶ οἱ κατάσκοποι ἀπεμακρύνοντο, ἤρχετο πρὸς τὸν Τριστάνον.

Πηγαίνει ὁμοῦ φοβισμένα καὶ προσεκτικὰ μήπως κατάσκοποι κρύπτονται ὀπίσω ἀπὸ τὰ δένδρα. Ἀλλὰ μόλις ὁ Τριστάνος τὴν εἶδε, ὁρμᾷ πρὸς αὐτὴν μὲ τὰ χέρια ἀνοικτά. Ἡ νύκτα καὶ ἡ σκιὰ τοῦ μεγάλου πεύκου τοὺς προστατεύει.

«Τριστάνε, λέγει ἡ βασίλισσα, τάχα οἱ θαλασσινοὶ δὲν βεβαιώνουν πῶς αὐτὸς ὁ πύργος τοῦ Τινταγκέλ εἶνε μαγεμένος καὶ δύο φορὲς τὸν χρόνον, τὸν χειμῶνα καὶ τὸ θέρος, χάνεται καὶ δὲν τὸν βλέπουν τὰ μάτια; Καὶ τὴν στιγμὴν αὐτὴν εἶνε χαμένος. Δὲν εἶν' ἐδῶ ὁ θαυμαστός ἀμπελὼν διὰ τὸν ὁποῖον ὁμιλοῦν τὰ τραγούδια τῆς ἄρπας; Ἐν ἄερινό τείχος τὸν περικλείει ἀπ' ὅλα τὰ μέρη ὁλάνθιστα δένδρα, ἡ γῆ εὐωδιάζει· ὁ ἥρωας ἀγέραςτος ἔστη ἀγκαλιὰ τῆς ἀγαπημένης του, καὶ καμία δύναμις ἐχθρική δὲν ἠμπορεῖ νὰ κρημνίσῃ τὸ ἄερινό τείχος. Δὲν εἶν' ἀλήθεια»;

Τώρα, ἐπάνω ἀπὸ τοὺς πύργους τοῦ Τινταγκέλ ἀναγγέλλουν τὴν αὐγὴν.

«Ὁχι, λέγει ὁ Τριστάνος, τὸ ἄερινό τείχος ἐκρημνίσθη πλέον καὶ δὲν εἶν' ἐδῶ ὁ μαγικὸς ἀμπελὼν. Ἀλλὰ μὴ ἡμέρα, φίλη μου, θὰ πᾶμε μαζί πρὸς τὸν μακάριον τόπον ἀπὸ τὸν ὁποῖον κανεὶς δὲν ξαναγυρίζει. Ἐκεῖ ἐγγί-

νεται ἕνας πύργος ἀπὸ ἄσπρο μάρμαρον· εἰς καθὲν ἀπὸ τὰ χίλια παράθυρά του λάμπει μία ἀναμμένη λαμπάδα, καὶ ἀπὸ ἕνα μάγος τραγουδεῖ μίαν ἀτελείωτη μελωδίαν· ὁ ἥλιος δὲν λάμπει ἐκεῖ, καὶ ὁμοῦ κανεὶς δὲν τὸν ἐπιθυμεῖ· εἶνε ὁ εὐτυχὴς τόπος τῶν ζώντων».

Ἀλλὰ εἰς τὴν κορυφὴν τῶν πύργων τοῦ Τινταγκέλ, ἡ αὐγὴ φωτίζει τοὺς μεγάλους ὄγκους πρασίνους καὶ γαλανούς.

Ἡ Ἰζόλδη ἐπανέκτησε τὴν χαρὰν τῆς ἡ ὑποψία τοῦ Μάρκου διαλύεται καὶ οἱ βαρῶνοι ἐννοοῦν ἐξ ἄλλου ὅτι ὁ Τριστάνος εἶδε πάλιν τὴν βασίλισσαν. Ὅμως ἡ Μπρανζιὲν προσέχει τόσον πολὺ τοῦ μάταια κατασκοπεύουν. Ἐπὶ τέλους, ὁ δούξ Ἀνδρέτος, ποῦ ὁ Θεὸς νὰ τὸν τιμωρήσῃ, λέγει στοὺς συντρόφους του.

«Βαρῶνοι, ἂς συμβουλευθῶμε τὸν Φροκίονον τὸν νάνον μὲ τὴν καμπούρα. Ἔρει τὰς ἐπτὰ τέχνας, τὴν μαγείαν καὶ ὅλα τὰ εἶδη τῶν γοητειῶν. Γνωρίζει, εἰς τὴν γέννησιν ἐνὸς παιδιοῦ νὰ παρατηρήσῃ τόσο καλὰ τοὺς ἐπτὰ πλανήτας καὶ τὴν πορείαν τῶν ἀστρῶν, ὥστε νὰ ἴσῃ νὰ ἴσῃ ἐκ τῶν προτέρων ὅλα ὅσα ἀποβλέπουν τὴν ζωὴν του. Ἀνακαλύπτει μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Βουγιβόους καὶ τοῦ Νοαρόν, ὅλα τὰ μυστικά. Θὰ μᾶς πῇ, ἂν θέλῃ, γιὰ τὴν Ἰζόλδην».

Μὲ τὸ μῖσος ποῦ εἶχε πρὸς τὴν ἀνδρείαν καὶ πρὸς τὴν καλλονὴν ὁ κακὸς ἀνθρωπάκος ἔχαραξε τὰ σημεῖα τῆς μαγείας, παρήγειρε τὴν πορείαν τοῦ Ὁρίωνος καὶ τοῦ Ἑωσφόρου καὶ εἶπε:

«Ἐχετε χαρὰν, ὠραῖοι αὐθένται: αὐτὴν τὴν νύκτα θὰ τοὺς πιάσετε».

Τὸν ὠδήγησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.

«Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ μάγος, παραγγέλλετε εἰς τοὺς κυνηγούς σας νὰ ἐτοιμάσουν τὰ λαγωνικά καὶ νὰ σελώσουν τ' ἄλογα· πῆτε πῶς ἐπτὰ ἡμέρας θὰ μείνετε στὸ δάσος γιὰ τὸ κυνήγι, καὶ νὰ μὲ κρεμάσετε ἂν αὐτὴν ἐδῶ τὴν νύκτα δὲν ἀκούσετε τὸν Τριστάνον νὰ μιλῇ τὴν βασίλισσαν».

Ὁ βασιλεὺς τὸ ἔκαμε χωρὶς ἡ καρδιά του νὰ θέλῃ. Μόλις ἐνύκτωσε, ἄφησε τοὺς κυνηγούς του στὸ δάσος, ἐπῆρε τὸν νάνον στὰ καπούλια τοῦ ἀλόγου του καὶ ἐγύρισε πρὸς τὸ Τινταγκέλ. Ἀπὸ μίαν εἰσοδὸν ποῦ ἐγνώριζε μόνος ἐμπῆκε εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὁ νάνος τὸν ὠδήγησε κάτω ἀπὸ τὸ μεγάλο πεῦκο.

«Αὐθέντα, πρέπει ν' ἀνεβῇς στὰ κλαδιά τοῦ δένδρου αὐτοῦ. Τοποθέτησε ἐδῶ ὑψηλὰ τὸ τόξον καὶ τὰ βέλη σου· ἴσως θὰ σοῦ χρησιμεύ-

σουν. Καὶ μείνε ἐδῶ· δὲν θὰ περιμένῃς καὶ πολὺ.

— Φύγε ἀπ' ἐμπρὸς μου! ἀπεκρίθη μὲ ὑβριστικὸν τόνον ὁ Μάρκος. Καὶ ὁ νάνος ἔφυγε ὀδηγώντας τὸ ἄλογο.

Εἶχε πῇ τὴν ἀλήθειαν· ὁ βασιλεὺς δὲν ἐπερίμενε πολὺ. Τὴν νύκτα ἐκείνην ἡ Σελήνη ἔλαμπε διαυγῆς καὶ ὠραία. Κρυμμένος εἰς τὰ κλαδιά τοῦ μεγάλου πεύκου ὁ βασιλεὺς εἶδε τὸν ἀνερπὸν του νὰ πηδᾷ ἐπάνω ἀπὸ τοὺς ὀξεῖς πασσάλους. Ὁ Τριστάνος ἦλθε κάτω ἀπὸ τὸ δένδρον καὶ ἔριξε στὸ νερὸ κομμάτια ἀπὸ κλαδιά. Ἀλλὰ καθὼς εἶχε κλίνει ἐπάνω εἰς τὴν πηγὴν νὰ τὰ ρίξῃ, εἶδε καθρεπτισμένην εἰς τὸ νερὸ τὴν εἰκόνα τοῦ βασιλέως. «Α! νὰ ἠμποροῦσε νὰ κάμῃ νὰ σταματήσουν τὰ κομμάτια ποῦ εἶχε ριγμένα καὶ ποῦ ἔφευγαν! Ἀλλὰ ὄχι, αὐτὰ τρέχουν, ὀρμητικά, μέσ' ἀπὸ τὸν ἀμπελῶνα. Ἐκεῖ κάτω μέσα στοὺς θαλάμους τῶν γυναικῶν, ἡ Ἰζόλδη περιμένει τὰ κομμάτια τῶν κλαδιῶν, τώρα ἴσως τὰ βλέπει, προστρέχει. Ὁ Θεὸς ἂς προστατεύσῃ τοὺς δύο ἀγαπημένους.

Ἐρχεται. Καθισμένος, ἀκίνητος ὁ Τριστάνος τὴν παρατηρεῖ, καὶ εἰς τὸ δένδρον ἀκούει τὸν τριγμὸν τοῦ βέλους ποῦ θέλει νὰ προσαρμωσθῇ εἰς τὴν χορδὴν τοῦ τόξου.

Ἐρχεται γλίσγωρα καὶ συνετὰ ὁμοῦ, καθὼς ἐσυνήθιζε. «Τί εἶνε λοιπόν; Ἐσκέφθη. Γιατί ὁ Τριστάνος, γιατί δὲν ἔρχεται ἀπόψε νὰ μὲ συναντήσῃ; μήπως εἶδε κανένα ἐχθρόν»;

Σταματᾷ, ἐξετάζει μὲ τὸ βλέμμα τὴν μαῦρεν πυκνάδες ἔξαφνα, εἰς τὸ φῶς τῆς Σελήνης, παρήγειρε καὶ ἐκείνη τὴν σκιὰν τοῦ βασιλέως εἰς τὴν πηγὴν. Ἐδεῖξε καλὰ τὴν σοφίαν τῶν γυναικῶν· δὲν ἐσήκωσε καθόλου τὰ μάτια πρὸς τὰ κλαδιά τοῦ δένδρου:

«Θεὲ καὶ Κύριε! εἶπε ἀπὸ μέσα τῆς, ἂς ἠμποροῦσα τοῦλάχιστον νὰ μιλήσω ἐγὼ πρώτη»!

Πλησιάζει ἀκόμη. Ἀκούσατε πῶς προλαμβάνει τὸν ἀγαπημένον τῆς:

«Ἰπτότα Τριστάνε, τί εἶνε αὐτὸ ποῦ ἐτόλμησες; Νὰ μὲ φέρῃς σὲ τέτοιον τόπον, καὶ τέτοιαν ὥρα! Πολλὲς φορὲς ἕως τώρα μ' ἐκάλεσες γιὰ νὰ μὲ παρακαλέσῃς, καθὼς ἔλεγες. Καὶ τί εἶδους παράκλησιν; Τί ἐπερίμενες ἀπὸ μένα; Ἦλθα ἐπιτέλους, διότι δὲν ἠμπόρεσα νὰ λησμονήσω, ὅτι, ἂν εἶμαι βασίλισσα, σοῦ τὸ ὀφείλω. Ἰδοὺ ἐγὼ λοιπόν: Τί θέλεις;

— Βασίλισσα, νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ καταπραῦνῃς τὸν βασιλέα».

Τρέμει καὶ κλαίει. Ἀλλ' ὁ Τριστάνος εὐλο-

γεῖ τὸν Θεὸν ποῦ ἐφανερώσε τὸν κίνδυνον εἰς τὴν ἀγαπημένην του.

«Ναί, βασίλισσα, σ' ἐκάλεσα πολλὰς φορὲς ἀλλὰ ματαίως· ποτὲ δὲν ἐδέχθης νὰ ἔλθῃς· ἀφότου ὁ βασιλεὺς μ' ἐξώρισε. Ἀλλ' εὐσπλαχνίσου με· ὁ βασιλεὺς μὲ μισεῖ, γνωρίζω γιατί· τὸ ἔρεϊς ἴσως καὶ σὺ καὶ ποῖος λοιπὸν θὰ μποροῦσε νὰ καταστείλῃ τὴν ὀργὴν του παρὰ σὺ μόνον, βασίλισσα εὐκρινής, εὐγενική Ἰζόλδη, ποῦ ὁ βασιλεὺς σ' ἐμπιστεύεται;

— Ἀληθινά, ἱπτότα Τριστάνε, ἀγνοεῖς τάχα ἀκόμη ὅτι μᾶς ὑποπτεύει καὶ τοὺς δύο μας; Καὶ διὰ ποῖον εἶδους προδοσίαν! εἶνε ἀνάγκη τάχα, καὶ δὲν εἶνε ἀρκετὴ ἡ τόση ἐντροπὴ— νὰ σοῦ τὸ μάθω ἐγώ; Ὁ αὐθέντης μου πιστεύει ὅτι σ' ἀγαπῶ μὲ ἀμαρτωλὴν ἀγάπην. Ὁ Θεὸς τὸ γνωρίζει, καὶ ἂν λέγω ψέματα ἂς μὲ τιμωρήσῃ! Ποτὲ δὲν ἔδωκα τὸν ἔρωτά μου εἰς κανένα ἄνθρωπον, ἐκτὸς εἰς ἐκείνον ποῦ πρῶτος μ' ἐσφίξε παρθενικὴν εἰς τὰ χέρια του. Καὶ θέλεις, Τριστάνε, νὰ παρακαλέσω τὸν βασιλέα νὰ σὲ συγχωρήσῃ; Ἀλλ' ἂν ἤξερε μόνον πῶς εἶμαι κάτω ἀπ' αὐτὸ τὸ δένδρον, αὐριο θὰ ἔλεγε νὰ μὲ κάψουν καὶ νὰ σκορπίσουν τὴ σκόνην μου στοὺς τέσσερις ἀνέμους»!

Ὁ Τριστάνος ἀνεστένεξε:

«Ὡραῖε θεῖε, ἡ παροιμία λέγει: «Κανεὶς δὲν εἶνε κακὸς ὅταν δὲν κάμνει κατὰ τι κακόν». Ἀλλὰ σὲ ποιά καρδιά ἠμπόρεσε νὰ γεννηθῇ τέτοια ὑποψία;

— Ἰπτότα Τριστάνε, τί θέλεις νὰ πῇς; Ὁχι, ὁ βασιλεὺς ὁ αὐθέντης μου δὲν ἐφάντασθη μοναχὸς του τὸ αἶσχος αὐτό. Ἀλλὰ οἱ πανοῦργοι αὐτοῦ τοῦ τόπου τὸν ἔκαμαν νὰ τὸ πιστεύσῃ γιατί εἶνε εὐκολὸ ν' ἀπατηθῇ ἡ καρδιά ἐνὸς εὐγενοῦς. Ἀγαπιούνται, τοῦ εἶπαν, καὶ οἱ πανοῦργοι παρεξήγησαν τὴν ἀγάπην μας. Ναί, μ' ἀγαποῦσε, Τριστάνε, γιατί νὰ τὸ ἀρνηθῶ; μήπως δὲν εἶμαι ἡ γυναῖκα τοῦ θεῖου σου καὶ μήπως δὲν σ' ἔχω σώσει δύο φορὰς ἀπὸ τὸν θάνατον; Ναί, σ' ἀγαποῦσα καὶ ἐγὼ· μήπως δὲν ἦσαν συγγενεὶς τοῦ βασιλέως, καὶ μήπως δὲν ἔχω ἀκούσει χίλιες φορὲς τὴν μητέρα μου νὰ ἐπαναλαμβάνῃ ὅτι μία γυναῖκα δὲν ἀγαπᾷ τὸν ἄνδρα τῆς ἐνόσφ δὲν ἀγαπᾷ καὶ τοὺς συγγενεῖς τοῦ ἀνδρός τῆς; Χάριν τοῦ βασιλέως σ' ἀγαποῦσα, Τριστάνε· τώρα ἀκόμη, ἂν σὲ λάβῃ ὑπὸ τὴν εὐνοίαν του πάλιν, θὰ χαρῶ. Ὅμως τὸ σῶμα μου τρέμει, ἔχω μεγάλον φόβον, φεύγω, ἔμεινα πάρα πολὺ πλέον.

Μέσα στὰ κλαδιά ὁ βασιλεὺς ἔλαβε οἶκτον

καὶ ἐμειδίασε. Ἡ Ἰζόλδη φεύγει, ἐνῶ ὁ Τριστάνος τὴν καλεῖ πάλιν.

«Βασίλισσα, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, βοήθησέ με οἱ ἄνδρες θέλουν ν' ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὸν βασιλέα ὅλους ὅσοι τὸν ἀγαποῦν· ἐπέτυχον, καὶ γελοῦν μαζί του τώρα. Ἔστω θὰ φύγω λοιπὸν ἀπ' αὐτὸν τὸν τόπον, μακριά, ἄθλιος ὅπως καὶ ὅταν ἦλθα· ἀλλὰ τοῦλάχιστον προσπάθησε νὰ ἐπιτύχῃς ἀπὸ τὸν βασιλέα εἰς ἀνταμοιβὴν παλαιῶν ὑπηρεσιῶν νὰ θελήσῃ νὰ μοῦ δώσῃ ὅσα χρειάζονται νὰ φύγω, τὸ ἄλογό μου καὶ τ' ἄρματα μου.

—Ὁχι, Τριστάνε, μὴ μοῦ ζητῇς ἐμένα καὶ παρόμοιον. Εἶμαι μόνη ἐπάνω εἰς αὐτὴν τὴν γῆν, μόνη εἰς αὐτὸ τὸ παλάτι ποῦ κανεὶς δὲν μ' ἀγαπᾷ, χωρὶς προστασίαν, εἰς τὸ ἔλεος τοῦ βασιλέως. Ἄν τοῦ πῶ καὶ μίαν λέξιν γιὰ σένα, τάχα δὲν βλέπεις ὅτι κινδυνεύω ν' ἀποθάνω αἰσχρὸν θάνατον; Φίλε, ὁ Θεὸς νὰ σὲ προστατεύῃ. Ἀδίκᾳ σὲ μισεῖ ὁ βασιλεὺς. Ἀλλά, ὅπου κι' ἂν πᾶς, ὁ Θεὸς ἂς σοῦ εἶνε φίλος ἀληθινός.

Φεύγει πρὸς τὸν πύργον ἕως εἰς τὸν θάλαμον της, ὅπου ἡ Μπρανζιὲν τὴν πέρνει, τρέμουσαν μέσα στὴν ἀγκαλιά της· ἡ βασίλισσα τῆς εἶπε τὸ γεγονός. Ἡ Μπρανζιὲν ἀνακράζει:

«Ἰζόλδη, δέσποινά μου, ὁ Θεὸς σᾶς ἔκαμε ἕνα μεγάλο θαῦμα· εἶνε πατέρας στοργικὸς καὶ δὲν θέλει τὸ κακὸ τῶν ἀθῶων».

Κάτω ἀπὸ τὸ μεγάλο πεῦκο, ὁ Τριστάνος στηριγμένος ἐπάνω στὸ μάρμαρον τῆς πηγῆς, ἔκλαιε:

«Ὁ Θεὸς ἂς μὲ λυπηθῇ καὶ ἂς ἐπανορθώσῃ τὴν μεγάλην ἀδικίαν ποῦ μοῦ κάμνει ὁ κύριός μου ὁ ἀγαπητός!»

Ὅταν ἐπήδησε τὸν φράκτιν τοῦ ἀμπελώ- νος, ὁ βασιλεὺς εἶπε χαμογελῶντας:

«Ἀνεψιέ μου, ἂς εἶν' εὐλογημένη ἡ ὥρα αὐτή! Ἰδοὺ πλέον ποῦ ὁ μακρυνὸς δρόμος μὲ τ' ἄλογό σου ποῦ ἐμελετοῦσες γι' αὐτὸ τὸ πρῶτό, ἐτελείωσε!»

Ἐκεῖ κάτω, εἰς ἕνα ξέφωτο τοῦ δάσους, ὁ νάνος Φροκίνος παρατηροῦσε τὴν πορείαν τῶν ἀστρῶν· ἐδιάβασε ἐκεῖ ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐσκόπευε νὰ τὸν θανατώσῃ· ἔγεινε μαῦρος ἀπὸ φόβον καὶ ἐντροπὴν, καὶ ἔφυγε λυσσώδης πρὸς τὴν χώραν τῶν Γάλλων.

Ο ΝΑΝΟΣ ΦΡΟΚΙΝΟΣ

Ὁ βασιλεὺς Μάρκος ἐφιλιώθη πάλιν μὲ τὸν

Τριστάνον. Τοῦ ἔδωκε τὴν ἄδειαν νὰ ἐπιστρέψῃ στὸν πύργον καὶ, καθὼς ἄλλοτε, ὁ Τριστάνος πλαγιάζει εἰς τὸν θάλαμον τοῦ βασιλέως. Ὅταν θέλει μπαίνει, ὅταν θέλει βγαίνει· ὁ βασιλεὺς δὲν φροντίζει. Ὅμως, ποῖος εἶνε ἐκεῖνος ποῦ ἡμπορεῖ νὰ κρατήσῃ ἐπὶ μακρὸν κρυφὸν τὸν ἔρωτά του;

Ὁ Μάρκος εἶχε συγωρήσει τοὺς βαρῶνους, καὶ ὅταν ὁ σενεκάλος Ντινὰς δὲ Λιντὰν εὐ- ρῆκε σ' ἕνα μακρυνὸ δάσος πλανώμενον καὶ ἄθλιον τὸν καμπούρην νάνον καὶ τὸν ὠδήγησε ἐμπρὸς του, ὁ βασιλεὺς τὸν ἐλυπήθη καὶ δὲν ἐμνησικακήσε.

Ὅμως ἡ καλωσύνη του δὲν κατόρθωσε ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ ἐξυπνήσῃ πάλιν τὸ μίσος τῶν βαρῶνων· ἐπειδὴ καὶ πάλι ἔβλεπαν τοὺς ἔρω- τας τοῦ Τριστάνου μὲ τὴν βασιλίσσαν, ἔκαμαν ὄρκον: νὰ ποῦν εἰς τὸν βασιλέα νὰ ἐξορίσῃ τὸν ἀνεψιὸν του, ἀλλοιῶς αὐτοὶ θὰ ἐκλείοντο στοὺς πύργους τῶν καὶ θάρχιζαν φανερόν τὸν πόλεμον. Ἐκάλεσαν τὸν βασιλέα καὶ τοῦ εἶπαν.

«Αὐθέντα, ἀγάπα μας, ἡ καὶ ἂν θέλῃς, μίσησέ μας· ὅμως θέλομε νὰ διώξῃς τὸν Τρι- στάνον. Εἶνε ἐρωτευμένος μὲ τὴν βασίλισσαν, καὶ ὅποιος θέλει ἡμπορεῖ νὰ τὸ ἰδῇ· ἀλλ' ἐμεῖς, δὲν θὰ τὸ ὑπομείνωμεν».

Ὁ βασιλεὺς τοὺς ἀκούει, ἀναστενάζει, κατε- βάζει τὸ κεφάλι, σιωπᾷ.

«Ὁχι, βασιλεῦ, δὲν θὰ τὸ ὑπομείνωμεν πλέον, διότι γνωρίζομεν τώρα πῶς ἡ εἰδήσις αὐτὴ δὲν σ' ἐξαφνίζει πλέον καὶ ὅτι συγκατα- νεύεις εἰς τὸ κρῖμα τῶν. Τί θὰ κάμῃς; Σκέ- ψου το καλά. Ὅμως ἐμεῖς, ἂν δὲν ἀπομακρύνῃς διὰ παντὸς τὸν ἀνεψιὸν σου, θ' ἀποσυρ- θῶμεν εἰς τὰς βαρωνίας μας καὶ θὰ σύρωμε τοὺς γείτονάς μας ἔξω ἀπὸ τὴν αὐλήν, διότι δὲν θὰ τὸ ὑποφέρωμε νὰ μένουν ἐδῶ. Ἰδοὺ ποῦ σ' ἀφίνομεν νὰ ἐκλέξῃς· κάμε λοιπὸν προσεκτικὰ τὴν ἐκλογὴν!

—Βαρῶνοι, μίαν φορὰν ἐπίστευσα εἰς τ' ἄ- σχημα λόγια σας γιὰ τὸν Τριστάνον καὶ μετε- νόησα. Ἀλλ' εἶσθε ἄνθρωποι τῆς ἐμπιστοσύ- νης μου καὶ δὲν θέλω νὰ χάσω τὰς ὑπηρεσίας τῶν ἀνθρώπων μου. Συμβουλευσάτε με λοι- πόν, σεῖς ποῦ ἔχετε καθήκον νὰ μὲ συμβουλευ- σετε. Ἡξεύρετε καλά ὅτι ἀποφεύγω κάθε ἀλα- ζονείαν καὶ κάθε ὑπερβολήν.

—Λοιπὸν, αὐθέντα, προσκάλεσε ἐδῶ τὸν νά- νον Φροκίνον. Τὸν ἐπεριφρόνησες ἐξ αἰτίας ἐκείνου ποῦ ἔγεινε στὸν ἀμπελῶνα κάτω ἀπὸ τὸ μεγάλο πεῦκο. Ἀλλὰ μήπως δὲν εἶχε τάχα διαβάσει στὰ ἀστρα πῶς ἡ βασίλισσα θὰ ἤρ-

χετο κάτω ἀπὸ τὸ μεγάλο πεῦκο; Ἐρεῖ ἕνα σωρὸ πράγματα· συμβουλευσὺν τὸν λοιπόν».

Ὁ νάνος ἦλθε ἐμπρὸς εἰς τὸν βασιλέα. Καὶ ἰδοὺ τί εἶπε:

«Μεγαλειότατε, πῆς εἰς τὸν ἀνεψιὸν σου αὔριο ἀπὸ τὸ πρῶτό νὰ φύγῃ μὲ τ' ἄλογό του πρὸς τὸ Καρντουέλ γιὰ νὰ φέρῃ στὸν βασι- λέα Ἀρθοῦρον ἕνα γράμμα. Βασιλεῦ, ὁ Τρι- στάνος πλαγιάζει σιμὰ στὸ κρεββάτι σου. Νὰ βγῇς λοιπὸν ἀπὸ τὸν θάλαμόν σου τὴν ὥραν τοῦ πρώτου ὕπνου καί, σοῦ τὸ ὀρκίζομαι εἰς τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὸν νόμον τῆς Ρώ- μης, ἂν ἀγαπᾷ τὴν Ἰζόλδην μὲ τρελλὸν ἔρωτα θὰ θελήσῃ νὰ ἔλθῃ νὰ τῆς μιλήσῃ πρὶν φύγῃ· ἀλλ' ἂν ἔλθῃ χωρὶς νὰ τὸ ξέρω ἐγὼ καὶ χω- ρὶς νὰ τὸ ἰδῇς ἐσύ, τότε σκότώσέ με. Ὡς γιὰ τὰ ἄλλα, ἀφῆσέ με νὰ κάμω ὅπως νομίζω ἐγὼ καὶ φυλάξου μήπως ὁμιλήσῃς εἰς τὸν Τριστά- νον γιὰ τὴν ἀποστολὴν πρὶν ἀπὸ τὴν ὥραν τοῦ ὕπνου.

«Ναί, εἶπε ὁ Μάρκος, ἂς εἶνε ἔτσι!»

Τότε ὁ νάνος ἔκαμε τὴν ἐξῆς πανουργίαν. Ἐ- πῆγε σ' ἕναν ψωμᾶ καὶ ἐπῆρε ἀλευρί ψιλὸ τὸ ὅποῖον ἔκρυψε κάτω ἀπὸ τὰ ροῦχα του. Ὅταν ἐνύκτωσε καὶ ὁ βασιλεὺς ἐδείπνησε, ἀφοῦ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι του ἐκοιμήθησαν εἰς τὴν διπλα- νὴν αἴθουσαν τοῦ θαλάμου του, ὁ Τριστάνος ἦλθε, ὅπως ἐσυνήθιζε, εἰς τὸ κρεββάτι τοῦ βα- σιλέως Μάρκου.

—Ὡραῖε ἀνεψιέ, κάμε τὸ θέλημά μου αὐ- τό: νὰ καβαλικέψῃς πρῶτό πρῶτό καὶ νὰ πᾶς στὸν βασιλέα Ἀρθοῦρον εἰς τὸ Καρντουέλ καὶ θὰ τοῦ δώσῃς τὸ γράμμα αὐτό. Χαιρέτισέ τον ἐκ μέρους μου, καὶ μὴ μείνῃς περισσότερο ἀπὸ μίαν ἡμέραν μαζί του.

—Βασιλεῦ, θὰ κάμω τὸ θέλημά σου αὐ- ριον.

—Ναὶ αὔριον πρὶν ἐξημερώσῃ.

Ἰδοὺ τότε ὁ Τριστάνος εἰς μεγάλην συγκί- νησιν. Ἀπὸ τὸ κρεββάτι του στὸ κρεββάτι τοῦ Μάρκου ἡ ἀπόστασις ἦτον ὅσο μία λόγχη. Ἐ- νας ἄγριος πόθος τὸν κατέλαβε νὰ μιλήσῃ στὴν βασίλισσαν καὶ εἶπε μέσα του ὅτι τὴν αὐγὴν ἂν ὁ Μάρκος ἐκοιμάτο θὰ τὴν ἐπλη- σίαζε. «Α, Θεέ μου! τί τρελλὸς στοχασμός!

Ὁ νάνος ἐπλάγιαζε, ὡς συνήθως, εἰς τὸν θάλαμον τοῦ βασιλέως. Ὅταν ἐπίστευσε λοι- πὸν ὅτι ὅλοι εἶχαν ἀποκοιμηθῇ, ἐσηκώθη καὶ ἔ- χυσε μεταξὺ τῆς κλίνης τοῦ Τριστάνου καὶ τῆς βασιλικῆς τὸ ψιλὸ ἀλευρί· ἂν κανεὶς ἀπὸ τοὺς δύο ἔραστας ἐπήγαινε νὰ εὔρῃ τὸν ἄλλον τὸ ἀλευρί θὰ διατηροῦσε τὸ σχῆμα τῶν πατημά-

των του. Ἀλλὰ καθὼς τὸ ἐσκόρπιζε, ὁ Τρι- στάνος ποῦ δὲν ἐκοιμάτο, τὸν εἶδε.

Τί θὰ πῇ αὐτό; αὐτὸς ὁ καμπούρης δὲν θέ- λει τὸ καλὸ μου. Ἀλλὰ ἐγελάσθηκε· θὰ ἦτον πολὺ τρελλὸς ἐκεῖνος ποῦ θὰ τὸν ἄφηνε νὰ ἀποτυπώσῃ τὶς πατημασιές του!»

Τὰ μεσάνυχτα ὁ βασιλεὺς ἐσηκώθη καὶ ἐ- βγῆκε ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸν Φροκίνον. Εἰς τὸν θάλαμον ἦτον σκότος· οὔτε κερί ἀναμμένο, οὔτε λάμπα. Ὁ Τριστάνος ὠρθώθη ἐπάνω εἰς τὸ κρεββάτι του. Θεέ μου, γιατί νὰ κάμῃ αὐτὸ ποῦ ἔκαμε! Ἐσμίξε τὰ πόδια του, ἐμέτρησε τὴν ἀπόστασιν, ἐπήδησε καὶ ἔπεσε ἐπάνω στὸ κρεββάτι τῆς βασίλισσης. Ἀλλοίμονο! Τὴν προηγουμένην ἡμέραν εἰς τὸ δάσος ἕνας ἀχιό- χοιρος τὸν εἶχε δαγκάσει στὸ πόδι καὶ ἡ πληγὴ δὲν εἶχε προσδεθῇ. Καθὼς ἔκαμε νὰ πηδήσῃ, ἄνοιξε καὶ τὸ αἷμα ἔρρεε καὶ αἱμάτωσε τὰ ροῦχα. Ἐξω, εἰς τὸ φεγγάρι, ὁ νάνος μὲ τὰ μάγια του εἶδε πῶς οἱ δύο οἱ ἔρασταί εἶχαν ἀνταμώσει. Ἐτρεμε ἀπὸ τὴν χαρὰν τοῦ λοιπὸν καὶ εἶπε στὸν βασιλέα:

—«Πήγαινε καὶ ἂν δὲν τοὺς εὔρης μαζί, κρέμασέ με!»

Πηγαίνουν λοιπὸν εἰς τὸν θάλαμον, ὁ βα- σιλεὺς, ὁ νάνος καὶ οἱ βαρῶνοι. Ἀλλὰ ὁ Τρι- στάνος τοὺς εἶχε ἀκούσει· σηκώνεται ὀρθὸς καὶ πηδᾷ στὸ κρεββάτι του... Ἀλλοίμονο! καθὼς ἐπέρασε τὸ αἷμα ἐχύθη ἀπὸ τὴν πληγὴν ἐπάνω στὸ ἀλευρί.

Νὰ ὁ βασιλεὺς, οἱ βαρῶνοι, ὁ νάνος ποῦ κρατεῖ ἕνα φῶς. Ὁ Τριστάνος καὶ ἡ Ἰζόλδη ἐπροσποιοῦντο πῶς κοιμῶνται· εἶχαν μείνει μοναχοὶ εἰς τὸν θάλαμον μὲ τὸν Περνίς ποῦ ἐκοιμάτο εἰς τὰ πόδια τοῦ Τριστάνου χωρὶς νὰ κινῆται καν. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς βλέπει ἐπάνω στὸ κρεββάτι τὰ ροῦχα κατακόκκινα καὶ στὸ πάτωμα τὸ ἀλευρί μουσκευμένο ἀπὸ τὸ αἷμα.

Τότε οἱ τέσσαρες βαρῶνοι, ποῦ ἐμισσοῦσαν τὸν Τριστάνον διὰ τὴν ἀνδρείαν του, τὸν κρα- τοῦν εἰς τὸ κρεββάτι του, ἀπειλοῦν τὴν βασί- λισσαν, τὴν ἀναγελοῦν, τὴν ὑβρίζουν καὶ τῆς ὑπόσχονται δικαιοσύνην... Ἀνακαλύπτουν τὴν πληγὴν εἰς τὸ πόδι τοῦ Τριστάνου:

«Τριστάνε, λέγει ὁ βασιλεὺς, καμμία διάφε- ρσις δὲν ἰσχύει πλέον· αὔριον θ' ἀποθάνῃς.»

Τοῦ φωνάζει:

«Λάβε ἔλεος, αὐθέντα! Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ποῦ ὑπέμεινε τὸ Πάθος, αὐθέντα, λυ- πήσου μας!

—Αὐθέντα, ἐκδίκησιν! Ἀποκρίνονται οἱ βαρῶνοι.

Ὁραῖε θεῖε, δὲν ἐπικαλοῦμαι τὴν εὐσπλαγχνίαν σου γιὰ τὸν ἑαυτόν μου· δὲν φροντίζω διὰ τὴν ζωὴν. Βέβαια, ἂν δὲν ἐφοβούμην μήπως σὲ ὀργίσω, θὰ ἐπουλοῦσα ἀκριβὰ τὴν προσβολὴν αὐτὴν εἰς τοὺς ἀνάνδρους ποῦ χωρὶς τὴν ἰδικήν σου προστασίαν δὲν θὰ ἐτολμοῦσαν νὰ ἐγγίσουν τὸ σῶμα μου μὲ τὰ χέρια τους· ἀλλ' ἀπὸ σέβας καὶ ἀγάπην πρὸς ἐσένα παραδίδομαι εἰς ἐσένα, κάμε με ὅ,τι θελήσης. Ἴδου ἐγώ, αὐθέντα· ὅμως λάβε οἶκτον διὰ τὴν βασιλίτισσαν!»

Καὶ ὁ Τριστάνος κλίνει τὴν κεφαλὴν καὶ πέφτει ἔμπρὸς εἰς τὰ πόδια του.

«Οἶκτον διὰ τὴν βασιλίτισσαν, διότι ἂν ὑπάρχει ἄνθρωπος εἰς τὸ παλάτι σου ἀρκετὰ θρασὺς διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ αὐτὸ τὸ ψέμα ὅτι τάχα τὴν ἀγάπησα μὲ ἁμαρτωλὴν ἀγάπην, θὰ μ' εὖρη ὄρθιον ἔμπρὸς του! Αὐθέντα, λάβε ἔλεος διὰ τὴν βασιλίτισσαν δι' ὄνομα τοῦ Ὑψίστου.

Ἄλλ' οἱ τρεῖς βαρῶνοι τὸν εἶχαν δέσει, αὐτὸν καὶ τὴν βασιλίτισσαν. Ἄ! Ἄν ἤξευρε ὅτι δὲν θὰ ἐδέχοντο ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀθωότητά του

εἰς μονομαχίαν, θὰ τὸν εἶχαν διαμελίσαι ζωντανὸν βέβαια πρὶν νὰ τὸν δέσουν ἔτσι αἰσχρά.

Ἄλλὰ ἐπίστευε εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἤξευρε ὅτι κανεὶς δὲν θὰ ἐτολμοῦσε νὰ μονομαχήσῃ μαζί του. Καί, βέβαια, δικαίως εἶχε τὴν ἐλπίδα του εἰς τὸν Θεόν. Ὅταν ὠρχίζετο ὅτι ποτέ του δὲν ἀγάπησε μὲ ἁμαρτωλὴν ἀγάπην τὴν βασιλίτισσαν, οἱ βαρῶνοι ἐγελοῦσαν. Ἄλλὰ σὰς ἐρωτῶ ἐσὼς ποῦ ξέρετε τὴν ἀλήθειαν διὰ τὸ φίλτρον ποῦ ἤπια ταξιδεύοντας καὶ ποῦ ἐννοεῖτε, ἔλεγε ψέματα; Δὲν εἶνε τὸ γεγονός; ποῦ δείχνει τὸ ἁμάρτημα ἀλλὰ ἡ κρίσις. Οἱ ἄνθρωποι βλέπουν τὰ γεγονότα, ὅμως ὁ Θεὸς «ἐτάζει καρδίας» καὶ αὐτὸς εἶνε ἀληθινὸς κριτής. Ἐκαμε λοιπὸν ὥστε κάθε ἄνθρωπος ποῦ κατηγορεῖται, νὰ ἡμπορῇ νὰ ὑποστηρίξῃ νὰ δίκαιά του πολεμῶντας, καὶ ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς πηγαίνει μὲ τὸ μέρος τοῦ ἀθώου. Γι' αὐτὸ ὁ Τριστάνος ἐξητοῦσε δικαιοσύνην καὶ ἤθελε νὰ πολεμήσῃ. Ἄλλ' ἂν εἶχε προῖδει τί θὰ ἐγίνετο, θὰ ἐσκότωνε τοὺς πανούργους βαρῶνους. Ἄ, Θεέ μου, γιατί δὲν τοὺς ἐσκότωσε;

[Ἀκολουθεῖ]

Μετάφρ. Α. Κ.

JOSEPH BÉDIER

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΙΑΜΑΤΙΚΑ ΛΟΥΤΡΑ

ΚΥΛΛΗΝΗ - ΛΟΥΤΡΑΚΙ - ΑΙΔΗΨΟΣ

Ὅταν τὸν Ἰούλιον τοῦ 1901 τὸ τραῖνον μὲ συναπέφερεν ἐκ Παρισίων καὶ μ' ἐναπέθετεν εἰς τὸ Αἴξ - Λε - Μπαίν, ἡ ψυχὴ μου ἠσθάνθη ἀληθῆ εὐχαρίστησιν. Ἡ θέα τῶν πέριξ δενδροφυτευμένων λόφων, ἡ καθαριότης τοῦ χωρίου, ὁ θαυμάσιος κήπος μὲ τὸ περιλάλητον Καζίνο, ὁ πλοῦτος τῆς φύσεως καὶ ἐν γένει ἡ ἀποψὶς τοῦ τοπίου συνδυαζομένη μὲ τὴν καθ' ἑκάστα ζωὴν ὑψοῦν τὴν ψυχὴν μου ἀλλὰ καὶ ἔφερον συγχρόνως εἰς τὴν μνήμην μου τρεῖς ἐπίσης ἐξόχους τοποθεσίας ἑλληνικάς, τὰς ὁποίας εἶχον ἴδει στιγμιαίως ἄλλοτε καὶ ποῦ ἐνοστάλουν νὰ ἐπανίδω. Ὁφείλω ὅμως νὰ σὰς εἶπω ὅτι δὲν ἦτο μόνον αἰσθητικοὶ λόγοι οἱ ὁποῖοι ἐθώπευον αὐτὸν τὸν πόθον, ἓνα πόθον καθαρῶς ἐθνικὸν πλέον, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐξυπνήσει μέσα μου ἡ παρατήρησις καὶ ἡ μελέτη τῆς ἐκεῖ ζωῆς ὑπὸ πρακτικὴν ἔποψιν. Ἐνας ἱατρός, ὁ Κυγιά, εἰς τὸν ὁποῖον μὲ παρουσίασεν ὁ φίλος μου ποιητὴς Ραῦμόνδος Δελαταγιέδ, εἰς τὰς μακρυνὰς περιπλανή-

σεις μας ἀνὰ τοὺς λόφους τοῦ Αἴξ - Λε - Μπαίν μού ὠμίλει πολὺ συχνὰ περὶ τῶν ὠφελιμάτων τοῦ χωρίου, ὠφελιμάτων ὅχι εὐκαταφρονήτων, προερχομένων ἐκ τῆς συρροῆς τοῦ κόσμου χάριν τῶν λουτρῶν.

Τὰ λόγια του τὰ τὸσον ἥσυχα, πειστικά καὶ πατριωτικά διὰ τὸν τόπον του, δὲν γνωρίζω διατί ἐκαρφώθησαν εἰς τὸ πνεῦμα μου. Ὁ κ. Κυγιά προσεπάθει νὰ ἐμφυσήσῃ εἰς τὴν ψυχὴν μου τὴν πεποίθησιν ὅτι ἐκτὸς τῆς Γαλλίας καμμία ἄλλη πόλις τῶν λουτρῶν δὲν παρουσιάζει τοσαῦτα θέλητρα καὶ τὰ νερά των τόσῃν ἱαματικὴν δύναμιν ὅσον αἱ γαλλικαὶ λουτροπόλεις. Ὁμίλει τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ πατριωτισμὸς τοῦ φίλου μου καὶ ἤρχισα νὰ σκέπτομαι σοβαρώτερον, διότι ἠσθάνομην νὰ ἐξυπνᾷ καὶ ὁ ἰδικός μου πατριωτισμὸς. Ἐνθυμήθημι ὅτι ἔχομεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν Ἑλλάδα λουτροπόλεις ὅπως τὴν Κυλλήνην, τὸ Λουτρακί, τὴν Αἰδηψόν, ἀσυγκρίτως ὑπερτέρας ὑπὸ ἱαματικὴν ἔποψιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν. Καὶ σιω-

Λουτρακί — Ξενοδοχεῖον αἱ «Πηγαί»

πηλῶς τότε ὑπεσχέθημι εἰς τὸν ἑαυτόν μου ὅτι θὰ ἐγγραφον μίαν ἡμέραν ὑπὲρ αὐτῶν καὶ εἶμαι εὐχαριστημένος τώρα ὅπου τὰ «Παναθήναια» διέθεσαν ὀλίγας σελίδας ὅπως τονισθῇ ἐντονώτερον ἀνὰ τὸν Ἑλληνισμόν ὅτι ἡ ὑποστήριξις τῶν ἑλληνικῶν λουτρῶν ἐνέχει μεγίστην ἐθνικὴν σημασίαν.

Τὰ μεγάλα ἐθνικά ἰδεώδη δὲν ἐκπληροῦνται διὰ τῆς περιφρονήσεως παντὸς ὅ,τι εἶνε ἑλληνικόν. Ὁχι. Ἀπαιτεῖται ἐργασία τοῦ συνόλου καὶ ἀγάπη καὶ ἀφοσίωσις. Ὅπως διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν, διὰ τὸν στρατόν, διὰ τὸ ναυτικόν, διὰ τὴν ἐπιστήμην, διὰ τὴν καλλιτεχνίαν καὶ τὴν βιομηχανίαν ὀφείλομεν νὰ μεριμνῶμεν ἀκαταπαύστως, τοιοῦτοτρόπως καὶ διὰ τὴν πρόοδον τῶν λουτροπόλεων. Τὰ ἱαματικά νερά τῆς Κυλλήνης, τῆς Αἰδηψοῦ, τοῦ Λουτρακίου καὶ ἄλλων πόλεων ἀκόμη, εἶνε μία μεγάλη βιομηχανία πλουτοπαραγωγὸς διὰ τὴν χώραν μας. Ἐνας πλοῦτος τὸν ὁποῖον μᾶς ἐδώρησεν ἡ φύσις, αὐτὸ τὸ ὠραῖον καὶ ἱερὸν ἔδαφος τῆς γλυκντάτης πατρίδος μας τὸ ὁποῖον ἔχομεν καθήκον νὰ λατρεύωμεν. Ἐπειτα τὰ ἑλληνικά λουτρά σήμερον, ἥλλαξαν τελείως μορφήν καί, κάθε ἡμέρα ὅπου περνᾷ, καλλωπίζονται περισσότερο. Δὲν παρουσιάζουν τώρα τὰς ἐλλείψεις τὰς ὁποίας παρουσίαζον πρὸ δεκαπενταετίας. Ἄλλοι καιροὶ τότε καὶ ἄλλα ἦθη. Ἡ συγκοινωνία ἦτο δύσκολος καὶ πᾶσα μεμψιμοιρία εἶχε τὴν θέσιν

τῆς, μολονότι δὲν ἔπρεπε καὶ τότε ἀκόμη νὰ τὴν ἔχῃ διὰ τοὺς πλουσίους ὁμογενεῖς τῆς Αἰγύπτου, τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τῆς Βουλγαρίας καὶ Ρουμανίας. Διότι τὸ χρήμα των σπαταλῶμενον εἰς τὸ ἐξωτερικὸν εἶνε ἓνα ἀπὸ τὰ μεγαλείτερα τραύματα ἐναντίον τῆς ἰδίας πατρίδος των. Ἐκεῖ δαπανώμενον πλουτίζει τὰ βαλάντια τῶν ξένων. Δαπανώμενον ὅμως εἰς τὰς ἑλληνικὰς λουτροπόλεις καθιστᾷ τὴν Ἑλλάδα περισσότερον εὖρωστον οἰκονομικῶς, καὶ ὅταν αἱ μονάδες εὐημεροῦν καὶ προοδεύουν, ἡ εὐεξία καὶ ἡ πρόοδος αὕτη τῶν ἀτόμων ἀντανακλᾷ καὶ εἰς τὸ σύνολον.

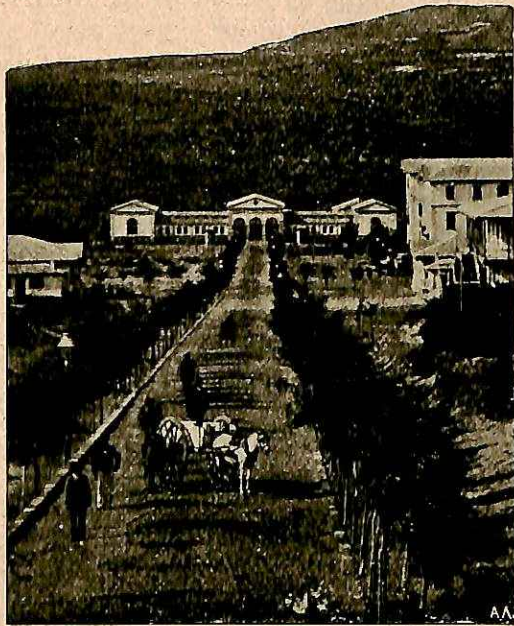
Ἐκτὸς τούτου καὶ ὑπὸ θεραπευτικὴν ἀκόμη ἔποψιν τὰ ἱαματικά νερά τῆς Κυλλήνης, τῆς Αἰδηψοῦ καὶ τοῦ Λουτρακίου εἶνε ὑπέρτερα τῶν Εὐρωπαϊκῶν. Διακεκριμένοι ἐπιστήμονες ἰδιοὶ μας καὶ ξένοι δι' ἐπισταμένον καὶ λεπτομερῶν χημικῶν ἀναλύσεων ἐπιβεβαιώνουν τοῦτο. Καὶ ὅταν πλησίον μας ὀμιλεῖ ἡ ἐπιστήμη τόσον εὐγλώττως, δὲν εὐρίσκω τὸν λόγον διατί τόσοι καὶ τόσοι ὁμογενεῖς εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἀλλαχοῦ νὰ ἐτοιμάζονται διὰ τὰς Εὐρωπαϊκὰς λουτροπόλεις. Μήπως διότι ἐξέπεσε τὸ φράγκον; Ὅστε ὁ πατριωτισμὸς των καὶ πρωτίστως ἡ υἡγία των τίθενται ἐν ἡσσονι μοίρᾳ χάριν ὀλίγων κερματίων; Ἡ μήπως ἡ ἐλπίς τῆς διασκεδάσεως καὶ τῆς ἡδονῆς τοὺς σύρουν μακρὰν τῆς Ἑλλάδος; Ἄν εἶνε τὸ δεύτερον, ἀπατῶνται ἐν μέρει, διότι καὶ αἱ ἑλληνικαὶ λουτροπόλεις σήμερον ἔχουν καταστῆ κέντρα ὅχι

Κυλλήνη — Μέγα Ξενοδοχεῖον

μόνον θεραπείας αλλά και διασκέδασαν όπου και ο πλέον δύστροπος, ο πλέον άβροδιατος άστος να διέλθη ώρας άληθώς άλησμονήτους.

Δεν έχω δλόκληρον διαμονήν του Αΐξ-Λε-Μπαίν, του Βάδεν και του Κάρολσπατ, όσον μίαν σεληνοφώτιστον νύκτα της Αΐδηψού, της Κυλλήνης και του Λουτρακίου. Είς την Αΐδηψόν από το ξενοδοχείον αΐ «Θέρμαι του Σύλλα» που διευθύνουν οί ρέεται άδελφοί Πολέμη. Είς το Λουτράκι από τας «Πηγάς» των κ. κ. Κ. Κουρβέλη και Σια και είς την Κυλλήνην από το ξενοδοχείον της διευθύνσεως των Σιδηροδρόμων Π. Α. Π. το όποιον διευ-

«Αποψις Κυλλήνης»

θύνει ο περιποιητικώτατος κ. Μερκάτης της γνωστής Ζακυνθιακής οικογενείας. Τα άναφέρω αυτά τα τρία ξενοδοχεία των λουτροπόλεων διότι συγκεντρώνουν πών ό,τι επιθυμεί ένας άνθρωπος αισθανόμενος και μεταβαίνων είς μίαν εξ αυτών.

Από τας «Θέρμας του Σύλλα» ή εξελισσομένη σκηνογραφία εΐνε μαγευτική με τον άπλούμενον ένωπίον των Εύβοϊκών κόλπον και την έναντι Φθιώτιδα με τα γραφικά της βουνά. Από ένα παράθυρον των «Πηγών» πάλιν άνέπνευσα όλην την δρόσον του Κορινθιακού κόλπου άναμεμιγμένην με την αύραν την έρ-

χομένην από τας πευκοβριθείς κλιτύας του Κιθαϊρώνος όπως είς την Κυλλήνην ώνειροπόλησα υπό τας σκιάς των δένδρων και έχόρτασα δλόκληρον την γαλήνην του Ιονίου πελάγους με τας βαλσαμωμένες πνοάς που μου έστελλε μακρόθεν το μυρωμένο νησί της Ζακύνθου.

Την τελευταίαν τριετίαν έμεινα επί δύο έβδομάδας είς έκάστην των τριών άναφερομένων λουτροπόλεων. Δεν το έκαμα χάριν της υγείας μου μόνον. Άλλά και χάριν διασκέδασεως. Καί αν θέλετε έκόμη περισσότερον να σās είπω, ήτο ταξείδι άναψυχής και μελέτης συγχρόνως. Διότι όταν ο θερινός ήλιος μαστίζει τας Αθήνας, ένα ταξείδι πότε είς την Αΐδηψόν, και πότε είς την Κυλλήνην εΐνε άληθινή απόλαυσις με τους λουομένους. Έχει να σπουδάση κανείς τόσας ξένας φυσιογνωμίας. Να τας παρακολουθήση από την πρώτην ήμέραν της άφίξεώς των, όταν έρχονται άκόμη με τον πόνον ζωγραφισμένον είς το πρόσωπόν των. Ολίγαι ήμέραι διαίτης κατόπιν άρχοϋν να τους κάμουν να μεταβάλουν όψιν. Αΐ όχραι παρειαί των έρυθροϋνται, και το χαμόγελο το όποιον τοίς ήτο άγνωστον επανθεί και πάλιν είς τα χείλη των.

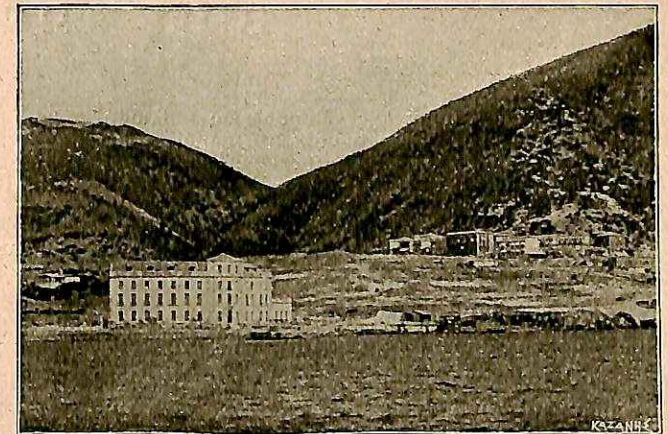
Και από τα τρία αυτά κέντρα των λουτρών, την Κυλλήνην, την Αΐδηψόν και το Λουτράκι, ένθυμούμαι ότι είχα κρατήσει πλείστας σημειώσεις τοιούτων παρατηρήσεων. Ήσαν στιγμιαΐαι έντυπώσεις διγμέναι έκτάκτως επάνω 'ς το χαρτί. Σās τας παρουσιάξω με κάποιαν τάξιν τώρα διότι εΐνε κατ' έξοχήν ένδιαφέρουσαι. Αρχίζω από την Κυλλήνην ήτις ήτο και ή πρώτη Έλληνική λουτρόπολις που έπεσκεπτόμην μετά την έν Αΐξ-Λε-Μπαίν διαμονήν μου.

Μετά δύο τριών φίλων και τινων κυριών εκαθήμεθα είς το άναγνωστήριον του ξενοδοχείου και επίναμεν συνομιλούντες τον άπογευματινόν καφέν. Ο διευθυντής του Ξενοδοχείου κ. Μερκάτης όστις δι' όλους τους πελάτας του έχει μίαν ευγενικήν ένδιαφέρουσαι. Αρχίζω από την Κυλλήνην ήτις ήτο και ή πρώτη Έλληνική λουτρόπολις που έπεσκεπτόμην μετά την έν Αΐξ-Λε-Μπαίν διαμονήν μου. Μετά δύο τριών φίλων και τινων κυριών εκαθήμεθα είς το άναγνωστήριον του ξενοδοχείου και επίναμεν συνομιλούντες τον άπογευματινόν καφέν. Ο διευθυντής του Ξενοδοχείου κ. Μερκάτης όστις δι' όλους τους πελάτας του έχει μίαν ευγενικήν ένδιαφέρουσαι. Αρχίζω από την Κυλλήνην ήτις ήτο και ή πρώτη Έλληνική λουτρόπολις που έπεσκεπτόμην μετά την έν Αΐξ-Λε-Μπαίν διαμονήν μου.

οί μελαγχολικοί κύριοι με την ευγενή φυσιογνωμίαν άπετέλουν ένθυμώτατοι μέρος της συντροφιάς μας. Ο ένας έπασχεν από λαιμικόν νόσημα και ο άλλος από στηθικόν. Ολιγοήμερος όμως διαμονή είς την Κυλλήνην ήρκεσε να τους δώση την ζωήν ή όποία τους έφευγε και τόσιν μάλιστα ζωήν ώστε να ξεθεώνουν κατόπιν με τας φωνάς των δλόκληρον την Κυλλήνην την όποιαν ή διεύθυνσις του Σιδηροδρόμου Πειραιώς-Αθηνών-Πελοπονήσου κατέστησαν άληθινόν επίγειον παράδεισον.

Είς το Λουτράκι πάλιν ο διευθυντής των «Πηγών» παρουσίασεν είς την ζηλευτήν συντροφιάν μας, άποτελουμένην από ένα πρόην ύπουργόν, τέσσαρας επιστήμονας, δύο μεγαλοβιομηχάνους και όκτώ τόν αριθμόν κυρίας αΐ όποιαί ήσαν κατά φαντασίαν άσθενείς, τρεις όμογενείς έλθόντας είς το Λουτράκι από τα τέσσαρα σημεία του όρίζοντος. Ο ένας ήτο από την Κύπρον, ο άλλος από την Ρουμανίαν και ο τρίτος από τον Καύκασον. Μās διαγοϋντο οί ίδιοι μετά την γνωριμίαν μας ότι έπασχον από ισχυράν ψαμμίασιν και ότι τας πρώτας ήμέρας έτρωγον τα σίδερα από τους πόλους. Δεν παρήλθεν όμως έβδομάς όπου ή υγεία των έβελτιώθη επαισθητώς, ώστε να μη τρώγουν μεν τα σίδερα πλέον αλλά τροφήν την όποιαν πρώτον ο ίατρός των είχεν άπαγορεύσει. Ο ένας δε εξ αυτών ο Καυκάσιος δεν περιωρίσθη είς τα τρυφερά κοτόπουλα του κ. Κουρβέλη, άλλ' έφαγε και τρεις χιλιαδοϋλες δραχμές είς το πόκερ του πρόην ύπουργού και του εκ Κύπρον συναδέλφου του έν τη άσθενεία.

Το περιεργότερον όλων όμως το είδα είς την Αΐδηψόν. Την παρατήρησίν μου μάλιστα αυτήν την συνιστώ είς ένα συνάδελφον μου μανιωδώς έρωτευμένον τελευταίως με το άκόντιον. Είς τας «Θέρμας του Σύλλα» είχε φθάσει ένας τελείως πιασμένος από τους ρευματισμούς. Ήτον νέο παληκάρι. Οί υπάλληλοι του κ. Πολέμη με κόπον τον έτοποθέτησαν είς

Αΐδηψός — Ξενοδοχείον αΐ «Θέρμαι του Σύλλα»

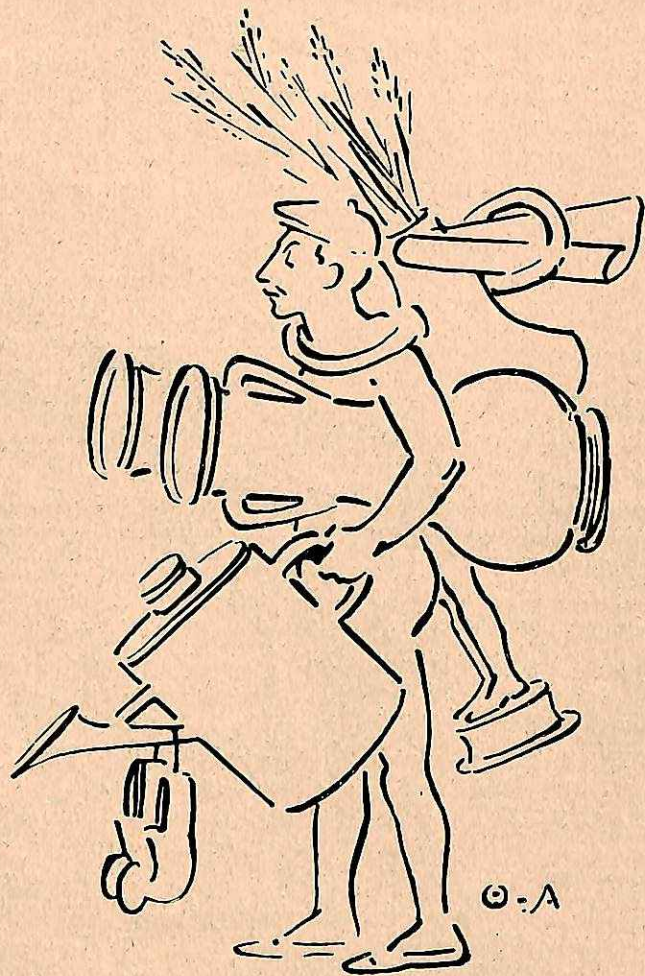
το δωμάτιόν του. Ο νέος αυτός μετά δεκαπέντε ήμέρας, θα σās φανή παράδοξον, πηδοϋσε της τρεις και μάλιστα άλμα μετά φορās. Ένθυμούμαι ότι ένας παχύσαρκος κύριος όταν τον είδε τον πιασμένον νεανίαν να πηδά της τρεις, έκαμνε τον σταυρόν του. Οί άλλοι χαμογελοϋσαν δια το σταυροκόπημά του ένφ είς την ιδικήν μου μνήμην ήρχοντο οί στίχοι του Χαΐνε δια την «Παναγίαν του Κέφλαρ», με την διαφοράν όμως ότι αντί της λέξεως «Παναγία» επιμόνως έθετα την λέξιν Αΐδηψός.

«Οποιος 'ς την Αΐδηψό ήλθε κουτσός
χορεύει σήμερα σαν παληκάρι»
«Οποιος 'ς την Αΐδηψό πήγε κουλός
Τώρα βαρεί βιολλί με το δοξάρι».

Τοιαυτα γεγονότα θα ήδυνάμην πλείστα να αναφέρω και από τας τρεις μνημονευθείσας λουτροπόλεις. Καί αυτά άρχοϋν. Έπειτα ή φήμη των εΐνε γνωστή. Εγώ άπλώς ήθελα να τονίσω το άδικον των όμογενών οί όποιοι προτιμοϋν τα Εϋρωπαϊκά αντί των ιδιων μας των ελληνικών τόσο μάλλον τώρα ήπου συγκεντρώνουν τον καλλίτερον κόσμον και διακρίνονται ως αΐ πλέον επαγωγότεραι θερινάί διαμοναί.

ΠΕΤΡΟΣ ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗΣ

ΤΑ ΔΩΡΑ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΟΥ ΤΟΥ 1940 — ΥΠΟ ΘΕΜΟΥ ANNINΟΥ

ΠΡΟΠΟΝΗΣΙΣ ΔΙΑ ΤΟ 1940 — ΥΠΟ ΘΕΜΟΥ ANNINΟΥ

ΤΟ ΔΕΚΔΤΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΩΝ "ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ,"

Μάθημα πέμπτον — Διονυσιακὸν Θέατρον, Ῥοδεῖον Περικλέους, Χορηγικὸν μνημεῖον Θερασύλλου.

ΟΠΩΣ σήμερον εἰς τὰ χωρία μας ὑπάρχουν πλησίον συνήθως τῶν ἐκκλησιῶν τὰ «ἀλώνια», ὅπου ἐκτὸς τοῦ ἀλωνίσματος τῶν δημητριακῶν, γίνονται καὶ αἱ συγκεντρώσεις καὶ οἱ χοροὶ τῶν χωρικῶν, τοιοῦτοτρόπως ἐπὶ τῆς θέσεως ταύτης εἰς παλαιοτάτην ἐποχὴν, ὑπῆρχεν «ἀλώνι» χρησιμεύον καὶ ὡς «Ὀρχήστρα». ὅπου κατὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Διονύσου, τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἀκόμη ἐδῶ παλαιοτάτον ἱερόν, ἐγίνοντο πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ οἱ χοροί. Ἐξ αὐτῶν προήλθεν ἡ τραγῳδία καὶ ἡ κωμῳδία γνήσια καὶ τέλεια δημιουργήματα τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ ἰδίως τῶν Ἀθηνῶν.

Ἀλλὰ τὸ πρῶτον θέατρον δὲν ἐμορφώθη ἐπὶ τῆς θέσεως ταύτης· διότι καὶ εἰς τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας ἀγορᾶς ὑπῆρχεν «ἀλώνι» καὶ «Ὀρχήστρα», ἡ ὁποία διετήρησε καὶ κατόπιν τὸ παλαιὸν τοῦτο ὄνομα. Ἐκεῖ πρῶτος ὁ Θέσπις περὶ τὸ 534 π. Χ. ἐγένινεν ὁ πρῶτος ὑποκριτής, ἐν ᾧ ἕως τότε μόνον ὁ κορυφαῖος τοῦ χοροῦ ἀπεσπᾶτο διὰ τὴν συνομιλήσιν μετὰ τὸν ἀναπανόμενον χορόν. Οἱ θεαταί, ἐννοεῖται, ὅπως καὶ σήμερον εἰς τὰ «ἀλώνια» τῶν χωρίων, ἴσταντο πέριξ τοῦ χοροῦ.

Ὁ Θέσπις ὁμοῦ παρίστανεν ὁ ἴδιος πολλὰ πρόσωπα καὶ εἶχεν ἀνάγκη νὰ ἀλλάσῃ ἐνδύματα ἀναλόγως αὐτῶν. Ἐν πρόχειρον «σαντήρι» δηλαδὴ «σκηνή» ἐστήθη πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, καὶ ἰδοὺ αἱ ἀρχαὶ τοῦ θεάτρου. Ὅπισθεν τῆς σκηνῆς δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἴστανται θεαταί, διότι δὲν ἔβλεπον.

Ὅλιγον κατ' ὀλίγον ἀνεπτύχθη ἡ ἀνάγκη νὰ κἀνηνοῖ θεαταί· κατεσκευάσθησαν λοιπὸν ξύλινα «ἱκρία», ἣτοι σανίδες προσκολλημέναι ἐπὶ καθέτων ξύλων, καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ πρῶτα θεωρεῖα.

Τοιοῦτον ἦτο τὸ πρόχειρον ἐκεῖνο θέατρον ὅταν τῷ 499 π. Χ., ἐν ᾧ ἐδιδάσκοντο τὰ δράματα τῶν διαγωνιζομένων ποιητῶν Πρατίνου, Χοριλίου καὶ Αἰσχύλου ἐκρημνίσθησαν τὰ ξύλινα ἐδῶλια κατὰ τὴν παράστασιν τῶν δραμάτων τοῦ πρώτου ποιητοῦ, καὶ ἐλήφθη ἀνάγκη νὰ μετατεθῇ τὸ θέατρον. Ἐξελέγη ὡς νέα θέσις αὐτοῦ ὁ παρὼν τόπος, ὅπου καὶ ὀρχήστρα ὑπῆρχε καὶ ἱερόν τοῦ Διονύσου καὶ τὸ μέρος ἦτο καταλλήλοτατον.

Ἐννοεῖται ὅτι κατ' ἀρχὰς κατεσκευάσθη προχείρως τὸ θέατρον μετὰ ὀλίγα ἴσως λίθινα ἐδῶλια, τὰ δ' ἄλλα ἐκ ξύλου. Εἶναι περιέργον ὅτι ὅλα τὰ δράματα τοῦ Αἰσχύλου καὶ τὰ πλείστα τοῦ Σοφοκλέους, τοῦ Εὐριπίδου καὶ τοῦ Ἀριστοφάνους ἀποτελοῦνται τὴν ἀκραιολάτην ἐποχὴν τῆς δραματικῆς ποιήσεως, διεξήχθησαν ἐπὶ τοῦ ἀπλουστάτου αὐτοῦ καὶ προχείρου θεάτρου, πράγμα, τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει ὅτι καὶ ἀνευ πολυτελῶν μέσων δύναται νὰ ἐκδηλωθῇ τὸ γενναῖον πνεῦμα ἐνὸς ἔθνους, ἂν ὑπάρχῃ.

Μόλις τῷ 421 π. Χ. ἤρχισεν ἡ κατασκευὴ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου κατὰ τὸ σχέδιον, τὸ ὁποῖον σήμερον βλέπομεν εἰς τὰς γενικὰς του γραμμάς. Ἀλλ' ἡ ἐργασία διεκόπη, ἕως ὅτου ὁ ἥττωρ Λυκούργος τῷ 338—326 π. Χ. κατάρθωσε διὰ τῆς διαρρυθμίσεως τῶν οἰκονομικῶν τοῦ κράτους νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἔργον.

Τὰ ἐδῶλια τοῦ κοίλου, τὰ ἀναλήμματα εἰς τὰς

πλευρὰς τοῦ θεάτρου πρὸς στήριξιν, ἡ νοτία στοὰ αὐτοῦ εἶναι ἔργα τοῦ Λυκούργου. Ἐκ τοῦ παλαιοτάτου θεάτρου σφύζονται ἵχνη τῆς ὀρχήστρας παρὰ τὸ ἀνατολικὸν τῆς σκηνῆς, καὶ ἐκ τοῦ θεάτρου τῆς λαμπρᾶς ἐποχῆς διατηροῦνται ὀλίγα ἵχνη τῆς δυτικῆς παρόδου.

Ἀλλ' ἐπὶ Νέρωνος μετεβλήθη πολὺ τὸ θέατρον ἐπὶ τὸ ῥωμαϊκώτερον· ἐπὶ Ἀδριανοῦ ἐπεσκευάσθη ἐπίσης, ἀκόμη δέ καὶ κατὰ τὸν 3ον αἰῶνα μ. Χ. ὑπέστη μεταρρυθμίσεις. Τὰ σημερινὰ ἵχνη τῆς σκηνῆς καὶ τῆς ὀρχήστρας προέρχονται ὅλα ἐκ τῶν τριῶν τούτων ἐποχῶν.

Κατὰ τὸν μεσαῖωνα φαίνεται ὅτι εἶχε καλυφθῇ καὶ διὰ τοῦτο οἱ περιηγηταὶ τὸ ἀγνοοῦν. Τῷ 1804 ὁ Chandler εἶπεν ὅτι ἐδῶ πρέπει νὰ κεῖται τὸ Διονυσιακὸν θέατρον. Τῷ 1862 τὸ ἀνέσκαψεν ὁ Γερμανὸς Strack τῷ 1877 καὶ 1886 ἐγένοντο καὶ τινες συμπληρωματικαὶ ἀνασκαφαί, αἱ τελευταῖαι ὑπὸ τοῦ κ. Δαϊρφφελδ, ὅστις διὰ πολλῶν ἐπιχειρημάτων προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι δὲν ὑπῆρχε σκηνὴ κατὰ τὴν λαμπρὰν ἐποχὴν, ἀλλ' ὅτι οἱ ὑποκριταὶ παρίστανον ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ πρὸ τῆς θυμέλης. Ὁ κ. Πουχσταῖν, τοῦ ὁποίου τὴν γνώμην ἀκολουθεῖ καὶ ὁ κ. Ἀρβαντιόπουλος, ἀποδεικνύει ὅτι ὑπῆρχε καὶ τότε σκηνὴ ξυλίνη, ἐπὶ τῆς ὁποίας διεξήγετο ἡ παράστασις.

Πρὸς Ν. τοῦ θεάτρου ὑπάρχει εἰς παλαιὸς ναῖσκος τοῦ Διονύσου Ἐλευθερέως κατασκευασθεὶς ἐπὶ Πεισιστράτου, καὶ πλησίον αὐτοῦ ἕτερος ναὸς τοῦ αὐτοῦ θεοῦ περιέχων τὸ μέγα χρυσελεφάντινον ἀγαλμὰ του, ἔργον τοῦ Ἀλκαμένους, κατασκευασθεὶς περὶ τὸ 421 π. Χ. Ἀμφοτέρων σφύζονται τὰ θεμέλια μόνον, πλησίον δὲ τοῦ δευτέρου καὶ μία μεγάλη ἐνεπίγραφος πλάξ, ἐκ τῆς ὁποίας μανθάνομεν ὅτι ἦδη ἀπὸ τοῦ 300 π. Χ. ὑπῆρχε σύνδεσμος ἀλληλοβοηθείας τῶν ἡθοποιῶν μετὰ διάφορα προνόμια, ὀνομαζόμενος «Ἱερὰ Σύνοδος τῶν περὶ τὸν Διόνυσον Τεχνιτῶν».

Τὸ δὲ Ῥοδεῖον τοῦ Περικλέους, ἐν τῶν ὀρασιότατων κτιρίων τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὸν ἀρχαῖον, κατεσκευάσθη κυκλοτερές, κατὰ μίμησιν τῆς σκηνῆς τοῦ Σέρξου, ἐκ τῶν ξύλων τῶν κυριευθέντων πλοίων τῶν Περσῶν κατὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν.

Ἦτο λοιπὸν ξύλινον· διὰ τοῦτο μόνον τὰ θεμέλια ἐσώθησαν ἐν μέρει πρὸς Α. τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου ὑψηλὰ πλησίον τοῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως. Ἐντὸς εἶχε κίονας καὶ ἐδῶλια, ἐτελοῦντο δὲ ἐκεῖ οἱ περίφημοι μουσικοὶ διαγωνισμοί, πολλάκις σπουδαιότεροι τῶν δραματικῶν ἀγώνων τοῦ θεάτρου. Ἡ στέγη ἦτο ὀξεῖα καὶ ξυλίνη· διὰ τοῦτο ὁ κωμικὸς Κρατῖνος σατυρίζων τὸν Περικλέα, λέγει ὅτι ἐρχεται φέρον μεταξὺ τῶν ὤμων του τὸ Ῥοδεῖον μετὰ τοῦτο ὑπονοεῖ τὴν κεφαλὴν τοῦ Περικλέους, ἡ ὁποία ἦτο ὀξεῖα πρὸς τὰ ἄνω.

Τὸ Ῥοδεῖον τοῦτο ἔκτισεν ὁ Ἀθηναῖος Ῥοιστίων τῷ 86 π. Χ., διὰ νὰ μὴ μεταχειρισθῇ τὸ ὑλικὸν του ὁ Σύλλας καὶ κυριεύσῃ τὴν Ἀκρόπολιν. Τὸ ἀνήγειρε δὲ ἐκ νέου κατὰ σύμπτωσιν περιέργον ἀνὴρ βάρβαρος, ὁ βασιλεὺς τῆς Καπαδοκίας Ἀριοβαρζάνης ὁ Β' ὁ Φιλοπάτωρ περὶ τὸ 65—52 π. Χ. Ὁ Παισαβίας εἰς τὰ μέσα τοῦ 2ου αἰῶνος μ. Χ. τὸ εἶδε καὶ τὸ ἀναφέρει.

Τὸ μνημεῖον τοῦ Θερασύλλου κεῖται εἰς τὴν λεγομένην «Κατατομὴν», ἐκεῖ δηλ. ὅπου ἔχει κοπῇ ὁ βράχος ἐμπροσθεν τοῦ σπηλαίου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχει μέχρι σήμερον ἀπὸ παλαιᾶς μεσαιωνικῆς ἐποχῆς

ἐκκλησίαιον ιερωτάτον τῆς Παναγίας Χρυσοσπηλαιωτίσσης.

Ἀπετελεῖτο ἐκ τριῶν δωρικῶν παραστάδων αἱ ὁποῖαι ἐβάσταζον ἀρχιτεκτονικὸν μέτωπον καὶ ἐπιστύλιον μὲ ἀνάγλυφα ἐπ' αὐτοῦ, σωθέντος χαμαὶ μέχρι σήμερον, ὑπάρχει ἡ ἐρμηνευτικὴ ἐπιγραφή:

«Θρασύλλος Θρασύλλου Δεκελειὺς ἀνέθηκεν χορηγῶν νικῆσας ἀνδράσιν Ἰπποδωντίδῃ φυλῇ. Εὐῖος Χαλκιδεὺς ἠΐλει. Νέαιμος ἦρχεν, Καρκίδαμος Σώτιος ἐδίδασκεν». Ἰδρύθη λοιπὸν τῷ 320 π. Χ. διὰ νίκην εἰς μουσικὸν διαγωνισμόν.

Κατόπιν περὶ τὸ 270 π. Χ. οἱ υἱοὶ τοῦ Θρασύλλου, νικῆσαντες καὶ αὐτοὶ εἰς ὁμοίον ἀγῶνα, ἴδρυσαν ἐπὶ τοῦ μέσου τοῦ μνημείου ὑπερφυσικὸν μαρμάρινον ἀγάλμα τοῦ Διονύσου Μελομένου· τοῦτο ἀφῆρεσαν οἱ ἄνθρωποι τοῦ Ἐλγίνου καὶ εὐρίσκεται τώρα ἐν τῷ Βρετανικῷ Μουσείῳ.

Τὸ μνημεῖον ἐσφύζετο τελείως σχεδὸν μέχρι τῆς Ἐπαναστάσεως, ὅποτε διὰ τουρκικῆς ὁβίδος ἐκρημνίσθη Ὁ Stuart τῷ 1751—1753 τὸ εἶχεν ἱκονογραφῆσει.

Ἄνω τοῦ σπηλαίου ὑπάρχουν καὶ δύο μεμονωμένοι κίονες μὲ τριγωνικὸν κορινθιακὸν κιονόκρανον. Ἐπ' αὐτῶν ὑπῆρχον τρίτοδες χαλκοὶ, βραβεῖα διὰ μουσικῆς νίκης εἰς χορηγούς.

Μάθημα ἔκτον. Στοὰ Εὐμένους Ὡδεῖον Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ τὸ ἐπὶ Ῥηγίλλῃ, Ἀσκληπιεῖον.

Οἱ φιλόμουσοι βασιλεῖς τῆς Περγάμου ἔδειξαν μεγάλην εὐνοίαν πρὸς τὰς Ἀθήνας: Ἀτταλος ὁ Α' ἀνέθεσεν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν πληθὺς χαλκῶν ἀγαλμάτων· ὁ υἱὸς τοῦ Εὐμένης ὁ Β' κατεσκευάσεν τὴν ὥραν αὐτὴν στοὰν μήκους 164 μ. διὰ νὰ εὐρίσκουν καταφύγιον οἱ θεαταὶ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου εἰς τὰ διαλείμματα ἢ ἐν καιρῷ βροχῆς.

Ἡ στοὰ ἦτο διπλῇ, δηλ. ἐμπροσθεν μὲ δύο σειρὰς κίωνων, ἔφερε δὲ στέγην ξυλίνην καὶ ἦτο πολυτελεῶς ἐστρωμένη, ὅπως ἡ ὁμοία καθ' ὅλα στοὰ τῆς Περγάμου.

Αἱ σφζόμεναι κόγχαι δὲν ἐφαίνοντο, διότι εἶχον καλυφθῇ διὰ μαρμαρίνων πλακῶν. Τὸ ὅλον κτίριον ἐκτὸς τῆς χρησιμότητός του, ἔδιδεν ὥρατον στολισμὸν εἰς τὸ θέατρον. Εἰς τὰς ἐντὸς προεξοχὰς ὑπῆρχον πιθανῶς ἀγάλματα.

Μεγαλοπρεπεστέραν ἀκόμη στοὰν θὰ ἴδωμεν ἐν τῇ Ἀγορᾷ τῶν Ἀθηνῶν, ἰδρυθῆσαν πάλιν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Περγάμου Ἀττάλου τοῦ Β'.

Τὸ Ὡδεῖον τοῦ Ἡρώδου κατεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ πλουσιωτάτου ἐκείνου πολίτου, φιλοσόφου καὶ ῥήτορος, ὁ ὁποῖος τὴν μεγάλην του περιουσίαν, κληρονομηθεῖσαν ἐκ τοῦ πατρὸς του Ἀττικοῦ, διέθεσε τόσον ἐνδόξως πρὸς κόσμωσιν τῶν Ἀθηνῶν.

Ἰδρύθη δὲ τὸ Ὡδεῖον πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἀποθανούσης εὐγενούς ὁμαίας συζύγου του Ἀππίας Ἀννίας Ῥηγίλλης, τὴν ὁποῖαν ὑπερηγάπα ὁ Ἡρώδης Προωρίσθη δι' Ὡδεῖον, ἀλλ' ἐχρησιμοποιεῖτο κυρίως ὡς θέατρον· ἔχῳρει δὲ 6000 θεατὰς καὶ ἦτο τὸ λαμπρότατον κτίριον τοῦ εἶδους του καθ' ὅλον τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον· ἰδίως ἡ στέγη του ἐκ ξύλου κέδρου ἦτο καὶ θεωρεῖται καὶ σήμερον θαῦμα τῆς Μηχανικῆς, διότι δὲν ἐσθριζέτο ἐπὶ κίωνων.

Ἡ σκηνὴ εἶχε τρία πατώματα, τὸ πρῶτον διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν δραμάτων, τὸ δεύτερον καλούμενον Θεολογεῖον, διὰ τὰ μηχανήματα, καὶ τὸ τρίτον διὰ κατοικίαν τῶν φυλάκων ἴσως κττ. Ἐμπροσθεν, ὅπου σήμερον εἶναι ἡ ὁδός, ὑπῆρχε τετραγωνικὴ ὥραία στοὰ μὲ 12 διπλοῦς κίονας καὶ δύο ἐξέδρας, ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν, ἐντὸς δὲ τοῦ τετραγώνου ὑπῆρχε

κίπος. Αἱ κάτω κόγχαι ἔφερον ἀγάλματα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐσώθησαν συντρίμματα.

Τὸ ὅλον εἶχεν ἐπιστρωθῇ, ὅπως ἡ Στοὰ τοῦ Εὐμένους, διὰ μαρμαρίνων πλακῶν.

Εἶναι βέβαιον ἐκ σωθέντων ἱχνῶν ὅτι τὸ Ὡδεῖον τοῦτο κατεστράφη ἐκ πυρκαϊᾶς ἀνεσκάφη δὲ τῷ 1848—1858.

Ἡ δὲ θέσις, ὅπου κεῖται τὸ Ἀσκληπιεῖον σήμερον ἦτο ἀνέκαθεν ἱερά, διότι ἐτιμάτο ἐκεῖ ὁ ἥρωας Ἄλμυρος καὶ ἡ νύμφη Ἀλκίππη, εὐρέθησαν δὲ καὶ μυκηναϊκοὶ τάφοι πλησίον. Ἡ σφζομένη ἀκόμη πηγὴ ἔχει ὕδωρ μὲ ἱαματικὰς ιδιότητας, ἡ δὲ διαρροὴ μισοῦ τοῦ ἐντὸς σπηλαίου, τὸ ὁποῖον σήμερον εἶναι ἐκκλησία, προέρχεται ἐκ τῶν λαμπρῶν χρόνων τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ λατρεία τοῦ Ἀσκληπιοῦ εἰσῆλθον ἐξ Ἐπιδάουρου εἰς Ἀθήνας καὶ πρῶτος ὁ Σοφοκλῆς περὶ τὸ 420 π. Χ. ἴδρυσεν βωμὸν εἰς τὸν Θεὸν τοῦτον. Τότε ἀνηγέρθη καὶ τὸ Ἀσκληπιεῖον.

Ὁ ὅλος χώρος ἦτο τέμενος καὶ περιεῖχε πρῶτον τὸ πρόπυλον ἔπειτα ἐντὸς κρήνην διὰ τοὺς καθαρμούς, ἕνα μέγαν βωμὸν πρὸ τοῦ σπηλαίου, δύο μικροὺς ναοὺς τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τῶν ὁποίων ἐσώθησαν τὰ θεμέλια. εὐθὺς δὲ ἐμπροσθεν τοῦ σπηλαίου διπλὴν στοὰν μὲ δύο πατώματα, ὅπου διέμενον οἱ ἄσθενεῖς, οἱ προσερχόμενοι διὰ νὰ ζητήσουν τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ.

Ἡ στοὰ αὕτῃ εἶχε 16 κίονας ἔξωθεν καὶ 6 ἔσωθεν· κλίμαξ δὲ πρὸς Α' ἔφερεν εἰς τὸ ἄνω πάτωμα, ὅπου ἀνέβαινον οἱ ἄσθενεῖς, ἐκτὸς ἂν ἔπασχον ἐκ νοσημάτων τῶν ποδῶν ἢ ἐκ παραλύσεων κττ., ὅποτε ἐποπτευοῦντο εἰς τὸ ἰσόγειον. Εἰς αὐτὸ ἐφυλάσσοντο καὶ οἱ ἱεροὶ ὄφεις.

Τὸ μέρος τοῦτο ἐντελὲς ὑπῆνεμον, θερμαινόμενον ἀπὸ τὸ θάλασσαν τοῦ ἡλίου, μεμονωμένον, ἀπόκρυφον καὶ ἥρεμον, ἡδύνατο νὰ ἀποβῇ πολὺ χρήσιμον εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς υγείας. Πρὸς τοῦτο συνέτεινε καὶ ἡ πίστις τῶν ἀσθενῶν καὶ αἱ θεραπευτικαὶ γνώσεις τῶν ἱερέων, αἱ ὁποῖαι ὅσον μικραὶ καὶ ἂν ἦσαν, ἐν τοῦτοις ἀπέβαινον ἐποφελεῖς εἰς τοὺς ἀσθενεῖς.

Ἡ θεραπεία ἐγίνετο τὴν νύκτα, ἀφ' οὗ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐξετελοῦντο διάφορα καθαρτικὰ λουτρά. Περὶ τῆς νυκτερινῆς αὐτῆς θεραπευτικῆς ἔχομεν ὥρατον περιγραφὴν τοῦ Ἀριστοφάνους ἐν τῷ Πλούτῳ, πλήρη εἰρωνείας πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ τὰς μεθόδους αὐτῶν. Τὸ σημαντικὸν εἶναι ὅτι κατὰ τὴν λαμπρὰν τουλάχιστον ἐποχὴν δὲν ἐπλήρωνον τίποτε οἱ ἀσθενεῖς· μόνον θυσίας τινὰς ὑπεχρεοῦντο νὰ κάμνουν κατὰ τὰς δυνάμεις των.

Ἐντὸς τοῦ τέμενους εὐρέθῃ πληθὺς ἀναθημάτων, ἰδίως ἀναγλύφων, ὡς φόρος εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν φιλόανθρωπον Θεόν.

Ὑπεράνω τοῦ σπηλαίου ὑπάρχει βόθρος μὲ ὥρατον πολυγωνικὸν τεῦχος· ἐδῶ ἐσφάζοντο τὰ πρὸς θυσίαν ζῷα, ἰδίως χοιρίδια· διὰ τοῦτο ἐλέγετο θυμέλην καὶ εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν μεγαλοπρεπῆ Στοὰν τοῦ Πολυκλείτου ἐν Ἐπιδάουρῳ, ἡ ὁποία ἐπίσης εἶναι μία πολυτελεῖς θυμέλη.

Πρὸς Δ αὐτῆς εἶναι ἱχνὴ τῶν οἰκημάτων τῶν ἱερέων, πρὸ τῶν ὁποίων ὑπῆρχε πρόσθρον μὲ 11 κίονας.

Τὸ Ἀσκληπιεῖον διετηρεῖτο ἐν ἐνεργείᾳ μέχρι τοῦ 500 περίπου μ. Χ., ὅτε οἱ χριστιανοὶ ἐξερεθισθέντες ὑπὸ τινων πατέρων κατέστρεψαν αὐτὸ καὶ ἴδρυσαν ἐκκλησίαν καὶ ἰδιωτικὰς οἰκίας, τῶν ὁποίων ἐσώθησαν ἱχνῆ. Ἀλλὰ καὶ ταύτας κατέστρεψαν οἱ Καταλάνοι τῷ 1311· ἐκτοτε τὸ χῶμα ἐκάλυπτεν ὡς σάβανον τὰ ἔρείπια, τὰ ὁποῖα ἀνεσκάφησαν ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ Ῥόξ τῷ 1834, ἀλλὰ κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας τῷ 1876.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Εἰς τὸν «Παρνασσόν» δύο ἐκθέσεις συγχρόνως· τοῦ κ. Σίμσον καὶ τῶν Δῶν Θαλείας Φλωρᾶ καὶ Σοφίας Λασκαριδῆ.

Ὁ κ. Σίμσον νέος, νεώτατος. Ἐκδέτει διάφορα τοπία παρμένα ἀπὸ τὸν κόσμον τῶν ἐρειπίων τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος. Ἀγαθὰ πολὺ τὸν ἥλιον τῆς μεσημβρίας, τὸ φῶς τὸ ἀπλετον. Καὶ αὐτὸ προσπαθεῖ νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὰς εἰκόνας του. Εἶπα ὅτι εἶνε πολὺ νέος. Ἡ προσπάθειά του εἰς μίαν ἢ δύο εἰκόνας του δὲν ἐπῆγε χαμένη. Ἐνα κομμάτι μοναστηριοῦ, μὲ δύο κυπαρίσσια εἰς τὸ πρῶτον ἐπέπεδον, εἶνε ἀρκετὰ ἐλκυστικόν. Καὶ αἰσθημα ἔχει καὶ γούστο. Ἐνα ἄλλο τοπίον μὲ μερικά πεῦκα ὑψηλὰ ὑψηλά, μὲ τόνους ἀπαλούς καὶ ἀρμονικούς, προξενεῖ ἐντύπωσιν εὐχάριστον. Αὐτὰ τὰ δύο ἐξέχουν κάπως ἀπὸ τὴν συλλογὴν του· ἀλλ' εἶναι ἀρκετὰ. Ὁ τεχνίτης αἰσθάνεται. Τὸ δείχνει φανερά. Ἐχρυσε ὅμως εἰς ὅλας τὰς εἰκόνας του ἀφθονον ἕνα κυανοὺν χρῶμα, ποὺ καταγεῖ μονότονον. Δὲν ἠμπόρεσε ἴσως νὰ ἰδῇ ἢ ν' ἀποδώσῃ τὰς ἀπείρους παραλλαγὰς τοῦ ἑλληνικοῦ τοπίου. Ἐπειτα, τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα θέλουν πολὺ λεπτὴν αἰσθησιν. Εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ ζωγραφίσῃ κανεὶς ἀρχαῖα μάρμαρα. Παρασύρεται ἀπὸ τὴν λαμπρότητά των, τὴν ὁποῖαν προτιμοῦσα νὰ αἰσθάνωμαι χωρὶς καὶ τὰ μάρμαρα νὰ φαντάζωνται μὲ τὴν ζοὴν. Ζοὴν ἄλλην θὰ ἤθελα. Ἡ ὁποία νὰ ἔχῃ περάσει πρῶτα βαθεῖα ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ ζωγράφου πρὶν ἀρχίσῃ νὰ ἐργάζεται τὸ πινέλο.

Τὰ ἔργα ποὺ ἐκδέτει ἡ Δις Λασκαριδῆ τὰ εἶχα ἰδῇ καὶ προηγουμένως. Ὀλίγα μόνον νέα. Ὅχι ὁμως ἀρκετὰ διὰ νὰ μοῦ δώσουν ἀφορμὴν νὰ γράψω κάπως ἐκτεταμένως διὰ τὴν ζωγράφον ποὺ τόσα ὑπέσχετο μὲ τὰς γεμάτας ἀπὸ φῶς εἰκόνας τῆς. Φοβοῦμαι πῶς κατὰ συμβαίνει τὸ ὁποῖον εὐκολότερα προσπίπτει εἰς τὰ μάτια ἐνὸς τρίτου καὶ τὸ ὁποῖον θέλω πολὺ νὰ τῆς ὑποβάλω. Διότι δὲν ἠμπορῶ νὰ τῆς ἀρνηθῶ τάλαντον ζωγραφικόν. Ὅλα λοιπὸν τὰ νεώτερα ἔργα τῆς εἶναι βιαστικά. Βλέπει κατὰ ζωγραφικόν, καὶ μὲ τὴν βίαν νὰ τὸ ἀποδώσῃ, δὲν προφθάνει νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἐκεῖνο ποὺ εἶδε δὲν ἀποτελεῖ θέμα διὰ εἰκόνα. Εἶναι ἴσως ἐν ἀπλοῦν στοιχείον ζωγραφικῆς, ποὺ ἠμποροῦσε νὰ τὸ χρησιμοποίησιν εἰς ἕνα ἔργον, ἢ ὡς μελέτην. Ἀλλὰ παρουσιαζόμενον ὡς ἔργον δὲν λέγει τίποτε. Δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ τίποτε. Καὶ τῆς τὰ λέγω αὐτὰ φιλικῶς, διότι ἐκτιμῶ τὸ τάλαντόν της, καὶ τὸν πόθον της νὰ προσθέσῃ κατὰ εἰς τὴν σύγχρονον ζωγραφικὴν, καὶ ἀκόμη περισσότερον τὴν ἀγάπην της πρὸς τὴν τέχνην. Πράγματα ποὺ δὲν ἠμπορῶ νὰ τὰ παραβλέψω εἰς μίαν κριτικὴν ἢ ὁποῖα κύριον μέλημα ἔχει νὰ ἦναι εὐκαιρίας καὶ νὰ ἐνθαρρύνῃ κάθε προσπάθειαν καλλιτεχνικὴν.

Πολλῆς προσοχῆς ἄξιον τὸ ἔργον τῆς Δῶς Φλωρᾶ. Μία νέα ὄψις αὐτοῦ ἡ ὁποία μὲ σταματᾷ. Ὅλοι βέβαια ἐνθυμοῦνται τὴν τέχνην της, ἡ ὁποία μὲ καθετὶ, μὲ τὸ χρῶμα, μὲ τὰ θέματά της, μὲ τὴν σύνθεσιν, ὅπου εἰς ὅλα βασίλευε ἡ ἀπλότης καὶ ἡ εὐγένεια, προκαλεῖ τὴν σκέψιν, γεννᾷ ἕνα συναίσθημα. Κρύβει μέσα της ἕνα κόσμον. Ἐνα ἡθικὸν κόσμον. Εἶναι ἡ ἀξία μαθήτρια τοῦ Γύζη. Ἐκείνη ποὺ ἡ σθάνθη βαθεῖα τὸν μέγαν ἐξόριστον τοῦ Μονάχου καὶ ἡ ὁποία μὲ τὰς ἀρχὰς ποὺ ἔλαβε ἀπὸ αὐτόν, ἀρχὰς υγιεῖς, βαδίζει ἐμπρὸς μὲ ἕνα μεγάλο ἰδανικόν, τὸ ὁποῖον δὲν ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὸ ἐφήμερον τῆς ἐπιδείξεως. Ἐργάζεται, μελετᾷ μὲ ἐπιμονὴν. Καὶ

ἡ μελέτη αὕτῃ, ἡ σπουδὴ τῆς φύσεως εἶναι πολὺ καταφανὴς εἰς τὰ τελευταῖα τῆς ἔργα. Καὶ ὅσον καὶ ἂν ἦναι ρεαλιστικά, ὅσον καὶ ἂν μὲν πιστὴ εἰς τὸν κόσμον ποὺ ζωγραφίζει, εἰς ὅλα τὰ ἔργα τῆς Δῶς Φλωρᾶ διαφαίνεται μία σκέψις, μία ἀντίληψις τῶν πραγμάτων καὶ τῶν πράξεων ἀνωτέρα, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐνέχει τὸ θάλασσαν τῆς ζωῆς μαζί μὲ τὴν συγκίνησιν ἐνὸς κόσμου ἀγνώστου. Μέσα εἰς τὰς ἰδίας αὐτὰς εἰκόνας τῆς νομίζω πῶς διαβάσω τὴν νοσταλγίαν τοῦ ἁπτικοῦ ὁρίζοντος. Ἐκεῖνο ποὺ μοῦ ἔλεγε ἡ ἰδία ἕνα σεληνοφώτιστον βράδυ, ἔπειτα ἀπὸ τὸ γλυκὺ ἄσμα τῆς κυρίας Φωκᾶ εἰς τὸν «Παρνασσόν», ὅτι ἐδῶ εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ κάθε πτυχὴ ἀκόμη ἔχει μέσα της ἕνα φῶς, ἕνα ἰδιαίτερον φῶς, τὸ βλέπω πῶς τὸ νοσταλγεί διαρκῶς. Καὶ τὸ φῶς αὐτό, δὲν εἶναι μόνον ἐκεῖνο ποὺ βλέπει εἰς κάθε πτυχὴν τῆς ἀττικῆς φύσεως· εἶναι τὸ φῶς τὸ μαγεμένον, πῶς ζητεῖ διαρκῶς ἡ ποιητικὴ τῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία, μαζί μὲ τὴν τέχνην της, ποὺ ὁλοένα προσοδεύει μὲ βῆμα ἀσφαλές, θὰ τὴν φέρῃ μίαν ἡμέραν ὑψηλὰ εἰς τὸν ὁρίζοντα τῆς τέχνης.

KIMON MICHAILIDIS

ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

Τὸ ἄλλος τῶν κοτίνων—Οἱ ἀγῶνες καὶ ἡ γλυπτικὴ

Εἰς τὴν Ρωμηοσύνην—νὰ μία περίστασις ποὺ δὲν ταιριάζει νὰ εἰπῇ κανένας Ἑλλάδα—δύσκολον εἶναι νὰ εὐρεθῇ μία ἰδέα ποὺ νὰ μὴν εἶνε ὥραία. Αἱ ὥραιαι ἰδέαι τρέχουν εἰς τοὺς δρόμους. Εἶνε ἀδύνατον νὰ περάσῃ ἕνα φύλλον ἐφημερίδος χωρὶς τὸν τίτλον: «Μία ὥραία ἰδέα». Καὶ ὅταν διαβάσω τὸν τίτλον αὐτόν, εἶμαι βέβαιος πῶς ἂν δὲν συναντήσω ὅτι «τὰ καταπότια Πίνκ περιέχουν σίδηρον, μαγγάνιον καὶ ἄλλας οὐσίας λίαν ἀφομοιωσίμους εἰς τὸν ὁργανισμόν», θὰ ὑποστῶ κάποιαν ἀνάλογον ἐκπληξιν. Ὁ Ρωμηὸς εἶναι μοναδικὸς διὰ νὰ ἐφευρίσκῃ μοναδικὰς ἰδέας καὶ νὰ τὰς καταπίνῃ μὲ μοναδικὴν ὁρεξίν. Καὶ ἕνας Ρωμηὸς ἐπρότεινε, μὲ μίαν ἐνεσιν πρακτικοῦ καὶ ποιητικοῦ πνεύματος—οἱ μοργανατικοὶ γάμοι τῶν ἰδεῶν εἶνε ἀπὸ τὰ εὐθυμότερα πράγματα—τὴν ἀκόλουθον ἰδέαν, συνωδευμένην μὲ ἕνα χρυσὸν εἰκοσάφραγκον: Νὰ φέρωμεν τὸ ἄλλος τῶν Ὀλυμπιακῶν κοτίνων εἰς τὰς Ἀθήνας. Τὸ πρακτικὸν Πνεῦμα τοῦ εἶπε εἰς τὸ αὐτὶ: «Ἐχομεν ἀνάγκη κοτίνων εἰς τὸ Στάδιον. Καὶ κοτίνων Ὀλυμπιακῶν. Διατί νὰ τοὺς φέρνωμεν ἀπὸ τὴν Ὀλυμπίαν; Τόσος ὥρες σιδηροδρόμου. Νὰ μεταφερθεῖσιν ἐν ἱερᾷ δένδρῳ παρὰ τὸν Ἰλισσόν. Ταυτοχρόνως ὑπηρετοῦμεν τὴν ἀναδάσασιν τῆς χώρας, κάμνομεν οἰκονομίαν καὶ εὐκολύνομεν καὶ τὸ ἔργον τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἐπιτροπῆς...» Ἡ Ποίησις τοῦ εἶπε: «Τί ὥραϊον ποὺ θὰ εἶνε νὰ θάλλῃ παρὰ τὸν Ἰλισσόν ὁ κότινος τῆς Ὀλυμπίας. Τίποτε δὲν θὰ λείπῃ ἀπὸ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνας διὰ νὰ λέγονται Ὀλυμπιακοί. Οὕτε ὁ κότινος. Σιγὰ, σιγὰ ὁ Ἰλισσὸς θὰ γίνῃ Ἀλφειὸς καὶ ὁ Ἀρδηττὸς Κρόνιος Ὀρος». Καὶ ἡ ἰδέα ἐγεννήθη. Ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἐπευφήμησε! Καὶ ἴσως τὴν στιγμὴν αὐτὴν οἱ κότινοι τῆς Ὀλυμπίας ξεριζώνονται διὰ νὰ μεταφερθοῦν εἰς τὰς Ἀθήνας. Μὲ ἕνα ἄλλος κοτίνων τώρα εἰς τὴν πρωτεύουσάν φαντάζεσθε τί ἔχει νὰ γίνῃ. Τί πρόβλεψις Ὀλυμπιονικῶν σημειώματα! Ἀντιθέτως πρὸς τὸν πλουτολογικὸν νόμον, ἡ προσφορά θαυδεῖσιν τὴν ζητήσιν καὶ τὰ βῆμα ποὺ μοιράζονται ἀνήμερα τοῦ Σταυροῦ εἰς τὰς ἐκκλησίας, θὰ ἀφαιρῶσιν ἐμπρὸς εἰς τοὺς κοτίνους τῆς Ὀλυμπίας. Ἐπειτα θὰ μᾶς ζητήσουν ὅλγας ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον ὅπου γίνονται ἀγῶνες. Τὰ ἱερὰ ἄλση θὰ πλημμυρίσουν τὴν γῆν καὶ μόνον ἡ Ὀλυμπία θὰ μείνῃ χωρὶς κοτίνους. Εἰς τὴν

θέσιν τοὺς θὰ φυτεύσωμεν σταφίδα. Ὁ Κονδυλάκης εἶπε: «θὰ μοιράζωμεν τοὺς κοτίνους ὅπως τὸ Ἅγιον Μῦρον ἢ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ». Μία ὠραία ἰδέα γεννᾷ βλέπετε πολλὰς ὠραίας ἰδέας.

Ὁ γλύπτης κ. Θωμᾶς Θωμόπουλος προσεφέρθη νὰ ἀπαθανάτισῃ τὸν πρῶτον Ὀλυμπιονίκην δισκοβόλον, μὲ τὸ μάρμαρον τῆς Πεντέλης. Καὶ μὲ τὴν προτασίν του ἡθέλησε νὰ δώσῃ τὸ σύνθημα μίας ὥραίας ἀπαρχῆς. Ἦνας ἀνδριάς, ἀπὸ πεντελικὸν μάρμαρον, παρὰ τὸν Ἰλισσὸν καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Ἀττικῆς. εἶνε δόξα τοῦ κανένας δὲν εἰμπορεῖ νὰ μὴ φθονήσῃ. Καὶ εἶνε ταυτοχρόνως μία ἀπαθανάτισις τῆς δόξης τῶν σωματίων

Στὰ μαρμαρένια Ἠλύσια, στὰ Ἠλύσια τῆς Τέχνης.

Ἄλλὰ ποίος θὰ μᾶς ἀσφαλίσῃ ἀπὸ τοὺς κινδύνους
ἐνὸς νέου Γρηγορίου Ε'. καὶ ἐνὸς νέου Ρήγα Φε-
ρραίου καὶ ἐνὸς νέου Γλάδστωνος καί... Ὅταν μάλιστα
δὲν θὰ ὑπάρχῃ τὸ ρᾶσον, τὸ ἀντερί, καὶ ἡ ρεδιγκό-
τα, διὰ τὰ συνεργασθῇ μὲ τὸν γλύπτην. Ἀνδριάντες
ἀντέχοντες νὰ ζήσουν ὑπὸ τὸν Παρθενῶνα καὶ εἰ-
τὴν γειτονεῖαν τοῦ Πραξιτελείου Ἐρμού, εἶνε κατὰ τὴν
ποῦ ὁμοιάζει μὲ ὄνειρον. Ὁ κ. Θωμοπούλου δὲν τρέ-
μει ἄραγε μερικὸν συναδέλφους του; Ἄλλ' ἄς ᾔηεν!
Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεδέχθη «κατ' ἀρχήν» τὴν γνώμην
τοῦ κ. Θωμοπούλου περὶ ἰδρύσεως... προτομῶν τῶν
Ὀλυμπιονικῶν. Ἐτοί εἰς γραφὰν αἱ ἐφημερίδες. Προ-
τομὴ Ὀλυμπιονίκου! Τί ὥραία ιδέα. Εἰμπορῶ νὰ φαν-
τασθῶ μίαν προτομὴν τοῦ κ. Λάμπρου καὶ καθὲ ἀν-
θρώπου ποῦ ἡ δόξα του δὲν κατεβαίνει παρακάτω
ἀπὸ τὸν λαιμόν. Ἄλλὰ ἓνα κεφάλι μαρμαρίνον διασκο-
βόλον, ἓνα κεφάλι δρομέως, ἓνα κεφάλι ἄλλου! Ὁ
μέγας Ροδὲν θὰ ἔκαιεν ἴσως καὶ τὸν διασκοβόλον καὶ
τὸν δρομέα καὶ τὸν ἄλτην, χωρὶς κεφάλι. Καὶ θὰ εἶχε
περισσότερον δίκαιον ἀπὸ τοὺς ἀπορασιέως τὴν
ἰδρύσαν ἀσωμάτων κεφαλῶν εἰς τοὺς δοεαστάς τοῦ
σώματος. Ἄλλ' ἄς γίνῃ ὅτι, ἔχει νὰ γίνῃ. Ἐκεῖνοι ποῦ
θὰ ἔλθουν νὰ κρημνίσουν μίαν ἡμέραν τοὺς εἰκόσι
ἄλλους ἀνδριάντας, ποῦ στολίζουν τὰς Ἀθήνας, θὰ
κρημνίσουν καὶ ὅσους τὸ ἀεῖζον ἀκόμη ἕως τότε.
Διὰτὶ νὰ συγκαταδικάσωμεν τὴν ἐμπνευσιν καὶ τὴν
τεχνὴν τοῦ κ. Θωμοπούλου καὶ ἐνὸς ἡ δύο ἀκόμη
ἀξίαν συναδέλφον καὶ καὶ διὰτὶ νὰποκλείσωμεν τὴν
ἐλπίδα ἐνὸς νέου Χαλεπᾶ; Ἀφοῦ μάλιστα, πρὸς τὸ
παρόν, ἔχομεν ἐτοιμοὺς τοὺς ἀνδριάντας τοῦ Ὀλυμ-
πιονίκου κ. Τοφάλου καὶ τοῦ συναδέλφου του κ.
Σταίνιπαχ. Ὁ Πλάτων καὶ ὁ Σωκράτης τῆς Ἀκαδη-
μίας εἰμποροῦν νὰ μεταφερθοῦν ἀπὸ αὐρίον εἰς τὸ
στάδιον

N.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Η παρούσα Βουλὴ ἡνοίξε τὰς πόλεις τῆς μετὰ τῆς κατ' ἐξοχὴν ὁλεθρίας καὶ διὰ τὸ πολιτεύμα καὶ διὰ τὴν ἐθνικὴν πρόοδον ἀφοῦ δυστυχῶς εἰς πλείστα σημεῖα ἡ ἀγαθὴ ἢ πονηρὰ ἐνέργεια τοῦ Νομοθετικοῦ σώματος ἔχει πάντοτε τὸν ἀντίκτυπον ἐφ' ὅλοκληρον τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας. Ἡ πλειονοψηφία ἡ ἀποτελοῦσα τὴν βᾶσιν τῆς σημερινῆς Βουλῆς δὲν ἐστάθῃ εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς της, καὶ ἡ Κυβέρνησις ἡ διευθύνουσα αὐτήν, ἠθέλησε μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ἐκλογῆς Τήνων καὶ Πάλης νὰ τὴν ἐξευτελίῃ, ἀπὸ τὰ πρώτα βήματα της, εἰς τὴν συνειδήσιν τῆς κοινῆς γνώμης καὶ νὰ τὴν παρουσιάσῃ ὡς μίαν ἀγέλην ἀνθρώπων στερημένων τῆς πλέον στοιχειώδους φιλοδοξίας, τοῦ νὰ εἶνε χυρστοὶ πολῖται. Φαίνεται ὁμως ὅτι ἡ λέξις «βουλευεσθαι» ἔχασε τὴν σημασίαν της εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κοινοβούλιον, καὶ ὅλα ὅσα πράτ-

τόνται ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ χώρου τῆς Βουλῆς γίνονται ἀπλούστατα διὰ τὰ σκοτώσων τὸν καιρὸν τὸν ὅσον στερεοῦνται ἄλλης πρακτικώτερας ἐργασίας. Διότι δὲν εἶνε δυνατόν τὰ ἐξηγήσωμεν ἄλλως τὴν ἀδιαφορίαν αὐτὴν τῶν περισσοτέρων μελῶν τῆς ἐνεστώσης Βουλῆς πρὸς τὴν Δικαιοσύνην, ἀφοῦ ἡ ἐπικύρωσις δύο τόσων ἁμαρτωλῶν ἐκλογῶν δὲν ἦτο παρὰ ἓνας ἰσχυρὸς κόλαφος πρὸς τὴν θεότητα αὐτὴν, τὴν ὁποίαν πρῶτον ποδοπατοῦν οἱ νομοῦνται τοῦ ἔθνους.

Καὶ εἶνε αὐτὸ τὸ ποδοπάτημα ποῦ μᾶς ἐνδιαφέρει περισσότερο παντὸς ἄλλου. Ὁχι διότι δὲν βλέπομεν συμπαθῶς τὴν Κυβέρνησιν. Ἀπειναντίας μεταξὺ τῆς πλειοψηφίας ὑπῆρχον πλείστα στοιχεῖα χρηστότατα ποιοῦντα εἰλικρινῶς τὸν τόπον καὶ φιλοδοξοῦντα νὰ δράσουν ἐπιφανέως ἡμέραν νινᾶ· ἀλλὰ διότι τὸ ποδοπάτημα τῆς δικαιοσύνης ἀπὸ μίαν τὸσον ἰσχυρὰν Κυβέρνησιν θὰ ἔχῃ πάντοτε τὸν ἀντίκτυπον τῆς εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ ἰδίως εἰς τὴν μόρφωσιν τοῦ λαοῦ. Ἐνδιαφοροῦμεθα λοιπὸν ὄχι ὑπὸ πολιτικὴν ἔποινιν ἀλλὰ ὑπὸ κοινωνικὴν. Καὶ ὁ λαός, σταν βλέπῃ τοὺς νομοθέτας τοὺς νὰ ἔχουν τοσοῦτον ἀτέλῃ ἰδέαν διὰ τὴν δικαιοσύνην τῆς πατρίδος του, δὲν δύναται παρὰ νὰ τοὺς μισηθῇ, καὶ τότε τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶνε ὀλέθριον διὰ τὴν γενικὴν πρόοδον μας ὡς ἔθνους. Ἐπειτα νομίζομεν ὅτι δὲν εἶνε καὶ συστατικὸν δι' ἕνα κράτος νὰ φθάσῃ ὁ λαός τοῦ τοῦ εἰς τὸ σημεῖον ν' ἀνακραξῇ τοὺς λόγους τοῦ Εὐριπίδου « Ἄλλοιμιμον, σήμερον δὲν ὑπάρχει δικαιοσύνη ».

Ἐν τοῖτοις ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι τὸ πρῶτον ὀλισθημά
της ἡ Κυβερνήσεως θὰ τὸ διορθῶσι διὰ τῆς ψηφί-
σεως χρηστῶν νομοθετικῶν μέτρων ὅς ἐπαγγέλλεται.
Ἡμεῖς φοβούμεθα μήποτε καὶ τὰ ἐπαγγελλόμενα δὲν
βασίζονται εἰς τὰ γενικά συμφέροντα τοῦ τόπου ἀλλ'
εἶνε ἀπὸ τὰ συνήθη λογοκοπήματα μὲ τὰ ὁποῖα πρὸ
ἑτῶν ἦδη αἱ ἐκάστοτε Κυβερνήσεις τρέφουν τὸν Ἑλ-
ληνικὸν λαόν, τὸν ἅγιον αὐτὸν λαὸν ὅστις, χάριν ὀλί-
γων θεσπιθῶν, ὑπομένει καρτερικώτατα, μέχρις οὗ
ἐπέλθῃ ἡ ὥρα αὐτοῦ σιγῆς, ὅπου τὰ ποδοπατήθη ὑπὸ
τὴν πτέρωσαν τοῦ ὄλουσ αὐτοῦ θύας ποδοπατήτας τῶν
ἱερωτέρων τοῦ λογισμῶν καὶ προσδοκιῶν.

Καὶ ἡ ῥῆσις αὕτη μεταξὺ κοινωνίας καὶ ἐπισήμου πολιτείας ὑπάρχουν πολλὰ τὰ διδόμενα ὅτι θὰ ἐπέλθῃ ταχέως ἐφ' ὅσον οἱ πολίτευοι μὲν δὲν φροντίζουν νὰ φέρουν εἰς ἀμοιβαίαν σχέσιν τὰς ἀρχάς τῆς ἀληθούς, πολιτικῆς ἐπιστήμης μὲ τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τῆς κοινωνίας, ἥτις εἶνε ἀρκετὰ εὖρωστος ὥστε νὰ φιλοδοξῇ τὴν πρὸσδοκὸν τῶν τέκνων της. Ὅτι δὲ ὁ λαὸς εἶνε ἀρκετὰ ὑγιής, τὸ ἀποδεικνύει αὐτὴ ἡ σιωπηλὴ ἀντίδρασις τῶν ἀμεροληπτῶν στοιχείων, μίᾳ ἀντιδραστικῆς ἀνάστασις ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀλλ' ἡ ὁποία βαθμὴδὸν καθίσταται ἰσχυρά, ἐναντίον ὅλης αὐτῆς τῆς τάσεως τῶν πολιτευομένων πρὸς τὴν διαφθορὰν τῶν συνειδηθέντων, ὀφειλομένην κυρίως εἰς τὴν ἑλλειψιν θετικῆς μορφώσεως καὶ γόνιμου ἐργασίας. Ἀλλ' ἡ γόνιμος αὐτὴ ἐργασία δὲν γίνεται ὅπως θὰ τὸ ἤθελεν οἱ μακροθνήον παρακολουθοῦντες τὴν πολιτικὴν ἥτις, ὅπως λέγει καὶ ὁ Νίτσε, εἶνε ἀλύσιστατα ἕνα πεδίου ἐργασίας προωρισμένον διὰ τὰ μέτρα πνεύματα. Δυστυχῶς ὁμοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅλοι οἱ ἀναμειγνύμενοι εἰς τὴν πολιτικὴν εἶνε μεγαλοφρεῖς καὶ ὄλοι, μηδενὸς ἐξαιρουμένου, τρέφουν τὴν ἐλπίδα τῆς ὑποεργίας, ἄλλοι μὲν ἀπὸ τὴν ἡδονὴν πρὸς τὸ Κυβερνᾶν καὶ ἄλλοι ἰσως ἀπὸ τὸν πόθον νὰ μὴ κυβερνῶνται ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Ἀλλ' ἂν καὶ ὁ κυβερνώμενος λαὸς ἔχῃ τίποτε νὰ πορισθῇ ἐκ τῶν φιλοδοξιών τούτων, οὔτε λόγος. Ὁ λαὸς εἶνε ἡ μεγάλη μάζα, χηρὸς μόνον πρὸς ἐκμετάλλευσιν. Γιὰ ἰδωμένον ἐν τούτοις κατὰ πόσον ἡ ἐνεστώσα Κυβέρνησις θὰ ἐργασθῇ ὑπὲρ τῆς μάζης αὐτῆς ἡ ὁποία μετ' ὅλα ταῦτα ἀποτελεῖ τὴν ἐθνικὴν δύναμιν.

ΚΗΦΙΣΣΟΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΠΟΛΥ ενδιαφέρον και διδακτικόν τὸ βιβλίον τοῦ κ. Δροσίνη *Οἱ Τυφλοὶ* ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων. Ἰδού ὀλίγα γραμμὰ ἱστορίας περὶ τῆς ἰδρύσεως τῶν τυφλοκομείων ἐν Εὐρώπῃ ἀπὸ τοῦ βιβλίου αὐτοῦ :

«Ὁ Χριστιανισμός διέδωκεν ἀνὰ τὸν κόσμον τὸ αἶσθημα τῆς κοινῆς ἀγάπης καὶ τῆς μερίμνης ὑπὲρ τῶν δυστυχῶν καὶ τῶν πασχόντων. Ἡ ἐλεημοσύνη πρὸς τοὺς τυφλοὺς κατέστη ἔκτοτε γενναϊότερα καὶ ἡ προθυμία πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ ἀτυχήματός των ἐβελωρεῖτο καθήκον ἐπιβεβλημένον. Ὁ Μέγας Βασιλεὺς περιέβαλε τοὺς τυφλοὺς τῆς Καισαρείας εἰς ἰδιαιτέρον νοσοκομεῖον.

»Εν τούτοις παρήλθαν αἰῶνες δώδεκα διὰ τὰ θε-
μελιωθῆ τὸ πρῶτον κοινωνικὸν ἴδρυμα ὑπὲρ τῶν
τυφλῶν, τὸ πρῶτον ἄσυλον τῆς ταλαιπωρίας τῶν. Ἡ
τιμὴ τῆς πρώτης συστημιατικῆς προστάσεως τῶν τυ-
φλῶν ἀνήκει εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ εἰς τὸν βασιλέα
τῆς Λουδοβικὸν 9ον τὸν ἐπικαλούμενον Ἅγιον. Κατὰ
ποιητικὴν μᾶλλον ἢ ἀληθινὴν παραδόσιν ὁ βασι-
λεὺς ἵδρυσε τὸ 1260 τὸ Τυφλοκομεῖον τῶν Τοιακο-
σίων (Hôspice de quinzvingt) πρὸς περιθαλψιν τῶν
πρώτων Σταυροφόρων ἱπποτῶν, ὅσοι ἐπανήρχοντο τυ-
φλωμένοι ἀπὸ τὸν ἥλιον καὶ τὰ μιάσματα τῆς Ἀνα-
τολῆς.

«Εἰς ὅλας τὰς ἄλλας πολιτισμένας χώρας ἡ μέριμνα περὶ τῶν τυφλῶν ἀρχίζει νὰ συστηματοποιηθῇ μόλις κατὰ τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19ου, πανταχοῦ δὲ ἡ προστασία συνδυάζεται μετὰ τὴν μόρφωσιν καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν τυφλῶν. Ὡς πρό- τυπον δὲν χρησιμεῖν τὸ γαλλικὸν Τυφλοκομεῖον τῶν Τριανκοσίων, τῶν ἐν ἀργία γερασκότων, ἀλλ' ἐν ἄλλο ἐπίσης γαλλικῷ ἴδρυμα, τὸ παρισίνον Ἐκπαιδευτή- ριον τῶν τυφλῶν. Δημοιουργὸς αὐτοῦ, καθὼς καὶ τοῦ ὅλου συστήματος τῆς σημερινῆς ἀνατροφῆς καὶ ἐκ- παιδευσεως τῶν τυφλῶν, εἶνε ὁ Βαλεντινὸς Ἀουὺ (Haüy).

Ὁ κ. Δροσίνης μᾶς δίδει ἐν μεταφράσει καὶ ὀλίγους στίχους τοῦ τυφλοῦ Γάλλου ποιητοῦ Ἀβίς, ἀκμάσαντος τὸν 18ον αἰῶνα. Ὁ Ἀβίς ἐτυφλώθη εἰς τὴν Ἀφρικὴν δεκαπενταετίας καὶ τότε εἰσήχθη εἰς τὸ Ἰνστιτούτον τῶν Τυφλῶν εἰς τὸ Παρίσι.

Ἰδού οἱ στίχοι :

Ἔλεγε τὸ Τριαντάφυλλο μὲ λόγια πικραμένα:

« — Ἡ μοῖρα τί τὴν ἔδωκε τὴν ὁμορφίαν σ' ἐμένα,
Ἀφοῦ σ' τὸν κόσμον μὴν αὖτῃ γεννίαιον καὶ πεδᾶναι;
Μὲ βροχίαις ἡ κόρη τοῦ περὶ σ' τοὺς κήπους ἀντισμένο;
Καὶ μὲ καρφάνας ἀλύπητα σ' τὴν ἀσπersion τραχηλῖά της·
Μὲ πλέκει ἡ ἄλλη λεγομένη στολίδι σ' τὰ μαλλιά της...
Κ' ὅποιοι περῶν καὶ μὲ ἰδῇ νὰ ζήσουν δὲν μ' ἀφίενι!... »

Καὶ τὸ Σκουληκι τ' ἄκουσε κι' ἀπόκρισι τοῦ δίνει :

« — Κί ἂν ξήσης μόνον μιὰ ἀγγή, τόση ζωὴ σοῦ φθάνει.
Τριαντάφυλλο ποὺ ξῇ πολὺ τὴν ὁμορφίαν του χάνει »

Πικρὴ ἀλήθεια: ὁ,τι περὶ χάρις διπλῇ σκορπίζει.
Νά ἦταν αἰῶνια ἡ ὁμορφιά, δὲν θ' ἄξιζε ὁ,τι ἀξίζει!

ΝΕΟΙ ἑλληνικοὶ πάπυροι ἀνεκαλύφθησαν εἰς τὸν Ὀξύρυνχον τῆς Αἰγύπτου. Ἰδοὺ τὶ ἀπαρτίζει τὸν θησαυρὸν αὐτὸν: Ἀνεκδότοι παῖνες τοῦ Πινδαροῦ. Πιθανῶς ἡ τραγωδία τοῦ Εὐριπίδου «Ψυπύλη». Χειρόγραφα τοῦ «Φαίδρου» καὶ τοῦ «Συμποσίου» τοῦ Πλάτω-

νος, τοῦ λόγου τοῦ Δημοσθένους κατὰ Βοιωτοῦ καὶ τοῦ πανηγυρικοῦ τοῦ Ἰσοκράτους. Χειρόγραφον περιλαμβάνον τὸ συμπέρασμα τοῦ λόγου τοῦ Αὐσίου κατὰ τοῦ Ἱπποθέρουσιν καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου κατὰ τοῦ Θεομνήστου. Σπουδαιότατον χειρόγραφον περιλαμβάνει ἀνέκδοτον ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος. Ἐνας τῶν μικροτέρων παπύρων ἐκτυλιχθεὶς περιλαμβάνει ἱστορίαν τῆς Κορίνθου μετὰ τὴν μάχην τῆς Νεμέας. Ἄλλος πάπυρος περιλαμβάνει σχόλια τοῦ Θουκυδίδου.

ἄλλῃ συλλογῇ πατρῶων περιλαμβάνει ἐξάμετρον ὕμνον πρὸς τὸν Ἑρμῆν, ποιήματα τῆς Σαπφούς, διθύραμβον τοῦ Βακχυλίδου καὶ μελιάμβους τοῦ Κερκίδα.

Ἐπίσης Εὐαγγέλιον ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τῶν μαθητῶν του εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἱερουσαλήμ.

Ἐλπίζεται ὅτι προσεχῶς θὰ γίνῃ ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν ἀρχαιολόγων, οἱ ὁποῖοι τὰ ἀνεκάλυψαν, ἡ ἐκδοσις τῶν παπύρων. Τὰ « Παναθήναια » θὰ ἐπανέλθουν τότε εἰς τὸ σοβαρώτατον αὐτὸ θέμα.

Η «Μαράσλειος Βιβλιοθήκη» εξέδωσε κατὰ μετὰ φρασιν τοῦ κ. Νικολάου Κ. Γερμανοῦ τὸν πρῶτον τόμον τοῦ «Βίου τῶν Ζαίων» τοῦ Brehm, ἔργου καθαρῶς ἐπιστημονικοῦ καὶ τοῦ ὁποίου τοσαύτην ἀνάγκην εἶχε πρὸ πολλοῦ τὸ Ἑλληνικὸν δημόσιον.

Εἰς ὁλίγας λέξεις τοῦ προλόγου ὁ κ. Γερμανὸς μᾶς δίδει νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι δὲν πρόκειται περὶ βιβλίου κοινουστιακοῦ, τοῦ ὁποίου τὸ θέμα ἐνδιαφέρει μόνον τοὺς εἰδικὰς ἀσχολουμένους εἰς τὴν ζωολογίαν. ἀλλὰ περὶ ἔργου κατ' ἐξοχὴν τεχνικοῦ καὶ συγχρόνως διδασκατικοῦ. Ἐπειτα ὁ μεταφραστὴς ἐμερίμηνσε νὰ δώσῃ εἰς τὸ ἔργον τοῦ σοφοῦ συγγραφέως ἕνα τύπον λαϊκώτερον τύσον διὰ γλώσσης εὐλήπτου καὶ καθαρᾶς ὅσον καὶ ἀπὸ πηλαγμένης ἀπὸ τοὺς συνήθεις σχολαστικισμοὺς ποὺ καθιστοῦν ἀπρόσιτα τὰ τοιοῦτου εἶδους βιβλία.

«Ο «Βίος τῶν Ζώων» εἶνε ἀπλούστατα ἡ ἐνδιαφέ-
ρουσα ἱστορία τῆς ζωῆς τοῦ ἀγρίου αὐτοῦ κόσμου τῶν
δασῶν καὶ τῶν ὁρέων, ἐνὸς κόσμου δυστυχῶς ἀγνώ-
στου εἰς τὸν πλείονα τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἐνδιαφερο-
μένους μᾶλλον μὲ τ' ἀναγκάσματα τῶν ἐφημερίδων
καὶ μὲ μυθιστορήματα, μὴ ἔχοντα οὐδεμίαν σχέσιν
μὲ τὸ ὠρεῖον καὶ τὸ ἀρμονικόν, παρὰ μὲ ἔργα
τά ὁποῖα, μαζὶ μὲ τὸ τετριμνὸν εἶνε πολὺ ἀκόλουον νὰ
πλουτίζουν τὸν νοῦν. Καὶ αἱ γνώσεις τῶν ὁποίων
ἀποκνύμεν ἀπὸ τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, ἂν δὲν χρησιμεύ-
ουν εἰς τὸν πρακτικὸν βίον, δίδουν ὁμως κάποια
ἰδέαν ἀγνώστων ὑπάρξεων, ὥστε νὰ μὴ εὐρίσκεται
καθεὶς ἐνώπιον μίας στρουθοκαμήλου ἑνὸς πάνθη-
ρος μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα.

Z.

ΠΕΡΙ τοῦ «Σαρακενοῦ» τὸν ὁποῖον ἔδημορσιεύσα-
 μεν εἰς τὸ τελευταῖον τεῦχος μας, γράφει ὁ κ.

Τσοκόπουλος εἰς τὸ «ΝΕΟΝ» καὶ
«... Ἐνα εὐφαστον δαίγμα τῆς δημοτικῆς μούσης,
ἡ ὁποία δὲν ἔχει ἓνα ὠρισμένον ποιητὴν, ἡ ὁποία
βγαίνει ἀπὸ τὴν φαντασίαν ἐνὸς ὁλοκλήρου λαοῦ καὶ
ἀντὶ τούτου ἀντὶ τὴν μνήμην τῶν γενεῶν.

διαιωνίζεται εἰς τὴν ἀνικητὴν τῆς Ρόδου δὲν ἔχει τίποτε τὸ νο-
 «Ὁ «Σαρακενὸς» τῆς Ρόδου δὲν ἔχει τίποτε τὸ νο-
 σήρον, τὸ δουλικόν, τὸ ὑποτεταγμένον. Φαίνεται ἐμ-
 πνευσις μιᾶς στιγμῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ φυλὴ ἦτο
 ὑπερήφανος καὶ ἐπολλυπλασίαζεν εἰς ὅλον τὸν ἑλλή-
 νικὸν χάρτην τὰς ἀπληθείας τοῦ Μεσαιωνικοῦ μας
 «Πρακτέως, τοῦ Διγενῆ Ἀκρίτα. Εἶνε ἐπομένως παν-
 ὄρατοι δειγμάτων τῆς μεσαιωνικῆς μας ποιήσεως. Ἀρ-
 γότερα, καθόσον ἡ δουλειὰ προχωρεῖ καὶ οἰκνῶναι εἰς
 τὸν τόπον, ὁ στίχος χάνει τὴν ὁρμὴν του, ὁ ζυγὸς βα-
 ρύνων περισσότερο, τοῦ ἀφαιρεῖ τὰς τελευταίας ἀνα-

μνήσεις της περασμένης δόξης. Ὁ Διγενῆς Ἀκρίτας χλωμαίνει ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὰ βάθη τῶν αἰώνων. «Εἰς τὰ νεώτερα δημοτικά ἄσματα, ὁ λαὸς ποιητῆς μόλις ἐλπίζει περισσότερον ὅμως κλαίει, καὶ περισσότερον βυθίζεται εἰς πονετικὴν ἔκστασιν».

ΕΛΑΒΑΜΕΝ πολυτελέστατα τυπωμένον τὸ βιβλίον τοῦ κ. Lalia Paternostro Ἰταλοῦ λογίου καὶ δημοσιογράφου ὁ ὁποῖος ἐπισκεφθεὶς ὀχι πρὸ πολλοῦ τὴν Ἑλλάδα μᾶς διηγείται τὰς ἐντυπώσεις του. Θεωροῦμεν καθήκον μᾶς νὰ ἐκφράσωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην μᾶς διὰ τὴν θερμότητα τῶν φιλληλικῶν αἰσθημάτων ποῦ ἐνέπνευσαν τὸ βιβλίον τοῦ εὐγενοῦς Ἰταλοῦ λογίου.

Τὸ βιβλίον κοσμεῖται ἀπὸ εἰκόνας τῶν συγχρόνων Ἀθηναίων καλλίστας καὶ εἰκόνας τῶν ἀρχαίων μνημείων. Ὁ κ. Paternostro, ὅπως λέγει, «ὠνευμένη τὴν μητέρα Ἑλλάδα ὅταν ἐδόθη εἰς τὴν ἀγάπην τῆς ἀραιότητος καὶ εἰς τὰς θαυρίας τοῦ ἰδανικοῦ. Τὴν εἶδε—μέσα εἰς τὴν φαντασίαν—ὡς τὴν μητέρα τὴν ἁγίαν ποῦ ἡ Εἰμαρμένη ὥρισεν εἰς τὰς ψυχὰς ποῦ πλημμυρίζουν ἀπὸ ζωῆν. Καὶ τὸ βιβλίον φέρει τὸν τίτλον «Nel sogno».

Κ.

Ο κ. Μ. Λυκιαρδόπουλος γράφει εἰς τὸν «Νουμάν» περὶ τῆς Συγχρόνου ἑλληνικῆς Φιλολογίας. Ἀναφέρει τὸν κ. Παλαμῆν ἕναν «ἀπὸ κείνους ποῦ ἀξίζουν τὴν πότερη προσοχή». Ὁμιλεῖ γὰρ τὸν κ. Νιρβάναν, ὡς συγγραφέα, μὲ τάλαντο καὶ παιδείαν πρώτης γραμμῆς. Τὸν κ. Ξενοπούλου ὀνομάζει Ἑλληνα Τσέχωφ, ποῦ «ζωγραφίζει μὲ ἀρχετὸ τάλαντο στὰ ἐπαρχιακά του διηγήματα τὴ ζωὴ καὶ τὴ φυσικὴς κλίμας τῆς μικρᾶς ἑλληνικῆς κοινωνίας». Ἀναφέρει καὶ τὸν Κόκκινον Βράχον τοῦ κ. Ξενοπούλου ὡς «ἕνα εἰδυλῆ καὶ ρομάντος ποῦ μποροῦσε νὰ ἐνδιαφερόντο ἂν ὁ συγγραφέας δὲν ἦταν καὶ ἐδῶ, ἐστὶ νὰ ποῦμε, γλυκοαισθηματικὸς λοιπόν! Μά, πῶς;

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Ἐξελέγη πρύτανις τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου διὰ τὸ τρέχον ἔτος ὁ κ. Ν. Γ. Πολίτης, καθηγητῆς τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας.

Τὸ Ἑθνικὸν Πανεπιστήμιον ἐόρτασε τὴν Κυριακὴν 7. Μαΐου τὴν τεσσαρακονταετηρίδα τοῦ κ. Α. Χρηστομάνου ὡς καθηγητοῦ τῆς χημείας.

Ἡ κ. Κυβέλη Μυράτ, ἡ πρωταγωνίστρια τῆς «Νέας Σκηνῆς», προσελήφθη εἰς τὸ Βασιλικὸν θέατρον.

Ὁ Σύλλογος πρὸς διάδοσιν Ὁφελίμων Βιβλίων διὰ τοῦ προέδρου κ. Δ. Βικέλα, ἔδωσε τὴν Κυριακὴν 7 Μαΐου τὰ θεμέλια Οἴκου Τυφλῶν. Ἑλληνὶς κόρη ἡ Δις Λασκαριδὴ σπουδάζουσα εἰδικῶς εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐπανέρχεται τὸν Σεπτέμβριον νὰ ἀναλάβῃ τὴν διδασκαλίαν τῶν τυφλῶν. Τῆς ἐφορείας τοῦ νέου αὐτοῦ ιδρύματος προεδρεύει ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν.

Ἡγγέλθη ὁ θάνατος τοῦ μεγάλου Νορβηγοῦ συγγραφέως Ἐρρίκου Ἰψεν.

Ἐνας ἰατρὸς τῆς Νέας Ὑόρκης Δουκὲ βεβαιώνει ἔπειτα ἀπὸ πολλὰς παρατηρήσεις ὅτι ἡ διανοητικὴ ἐργασία καὶ ἡ μακροβιότης δὲν εἶναι ἀντίθετα πράγματα. Ἀρκεῖ ἡ ἐργασία νὰ εἶναι ποικίλη καὶ ὄχι μονότονος.

Ἰδοὺ καὶ φωτογραφικὴ γελοιογραφία. Διὰ τῆς θερμότητος καὶ τινων χημικῶν οὐσιῶν ὁ ἐφευρέτης, Ἀμερικανὸς, κατορθώνει νὰ παραμορφώσῃ ἕνα μέλος τοῦ σώματος μόνον, τὴν μύτην, τὸν λαμόν ἢ ὅτι δῆποτε.

Τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ὁξφόρδης ἵδρυσεν ἔδραν ἀνθρωπολογίας.

Ἐνας γερμανὸς κριτικὸς θέτει τὸ ζήτημα διατί ἡ γυναῖκα δὲν ἠμπούρεσε καὶ αὐτὴ νὰ δημιουργήσῃ μεγάλο μουσικὸν ἔργον. Πρὸς τοῦτο χρειάζεται, λέγει, φαντασία καὶ γνώσις τῆς ἁρμονίας. Καὶ ἔχει μὲν φαντασίαν ὅπως οἱ ἄνδρες ἀλλὰ τῆς λείπει ἡ τέχνη, διότι ποτὲ ἡ γυναῖκα δὲν φθάνει εἰς τὸ τέρας τῶν τεχνικῶν σπουδῶν. Ἰσως διότι χρειάζεται πολλὴ μελέτη, ἴσως καὶ διότι ἡ ἐπιτυχία δὲν εἶναι τόσο ταχεῖα.

Ἀπέθανε τελευταίως ὁ Μανουὲλ Φερνανδέζ Καβαλλέρο, ἕνας ἀπὸ τοὺς γονιμωτέρους μουσουργοὺς τῆς Ἰσπανίας.

Ὁ βέλγος γλύπτης Νοκέ, 29 ἐτῶν, πολίτης ἁμερικανός, τοῦ ὁποῖου τὰ ἔργα ἐγίνοντο δεκτὰ εἰς τὸ παρισινόν Σαλόνι χωρὶς νὰ υποβληθῶν εἰς τὴν κρίσιν τῆς ἐπιτροπῆς, ἐφονεύθη κατὰ τινὰ ἀνάβασίν του δι' ἀεροστάτου.

Προσεχῶς θὰ γίνῃ Συνέδριον Παναμερικανικὸν διὰ τοῦ ὁποῖου θὰ προταθῇ ἡ ἵδρυσις Παναμερικανικῆς Ὀμοσπονδίας, ἡ ὁποία θὰ λύῃ ὅλας τὰς διαφορὰς τῶν ἁμερικανικῶν κρατῶν.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Phylen-heroen am Parthenonfries, von Dr. A. S. Arvanitopoulos εἶναι ἰδιαίτερον φυλλάδιον μὲ δύο καλλιτεχνικοὺς πίνακας καὶ ἐν διαγράμματι ἐκ τοῦ περιοδικοῦ τῆς Γερμανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς, καὶ περιλαμβάνει τὴν νέαν ἐρμηνείαν τοῦ κ. Ἀρβανιτοπούλου περὶ τῆς Ἀνατολικῆς πλευρᾶς τῆς Ζωοφόρου τοῦ Παρθενῶνος καὶ τῆς πομπῆς τῶν Παναθηναίων. Τὴν ἐρμηνείαν ταύτην εἶχεν ἀνακοινώσει πρὸ τινων μηνῶν ὁ κ. Ἀρβανιτοπούλου ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Γερμανικῆς Σχολῆς· ἡ θεωρία του, διακρίνοντος τοὺς δέκα ἐπωνύμους ἥρωας τῶν ἀττικῶν φυλῶν ἐπὶ τῆς Ζωοφόρου, καὶ παρῳδιᾶν τῆς πομπῆς τῶν Παναθηναίων εἰς τὰς Ἐκκλησιαζούσας τοῦ Ἀριστοφάνους, ἔγινε δεκτὴ καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν ὑπὸ τῶν παρευρεθέντων ἀρχαιολόγων. Ἐντεῦθεν προήλθε καὶ ἡ δημοσίευσίς αὐτῆς γερμανιστὶ εἰς τὸ περιοδικὸν τῆς Γερμανικῆς Σχολῆς, ἵνα μετατεθῇ εἰς εὐρύτερους ἐπιστημονικοὺς κύκλους.

Οἱ τυφλοί, ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη. Σύλλογος πρὸς διάδοσιν Ὁφελίμων βιβλίων. Ἀθῆναι 1906, σ. 16ον σελ. 109, λεπτὰ 40.

Etudes d' art étranger par William Ritter. Paris 1906 société du Mercure de France, σ. 16ον σελ. 470, fr. 3,50.

Τὸ ἐν Ἑλλάδι Κοινοβουλευτικὸν Δίκαιον ὑπὸ Ἡλίας Δ. Ζέγγλη. Τόμος πρώτος. Ἀθῆναι 1906, Τυπογραφ. Π. Δ. Σακελλαρίου σ. 16ον σελ. 459 δρ. 8.

Galatea dramma di Spiridione Vassiliadis versione italiana di F. de Simone Brower. Napoli 1906. A. Tassitore et Cie.

ΥΔΩΡ «ΣΑΡΙΖΑ» ΑΝΑΡΟΥ

ΚΑ'ΙΡΗ, ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ
ΑΔΕΛΦΩΝ ΜΠΙΣΤΗ, Ν. ΚΑΛΙΒΙΝΟΥ ΚΑΙ Λ. ΜΕΝΔΡΙΝΟΥ

Δηλοῦν, ὅτι τὸ θαυμάσιον καὶ παγκοσμίον φήμης ἱαματικὸν ὕδωρ «Σάριζα» Ἄνδρου ἡγγυημένον, ὡς δις τῆς ἐβδομάδος κομιζόμενον, πωλεῖται παρὰ τῶν ιδιοκτητῶν Ἀδελφῶν Μπίστη, Σταδίου 33, καὶ διασταύρωσις ὁδοῦ Παρθεναγωγείου, Ν. Καλιδίνου, Ζωοδόχου Πηγῆς 17 καὶ Λεωνίδα Μενδρινού, Ὁφθαλματρείου 2.

Παράρτημα ἐν Πειραιεὶ ἐδωδεμοπωλεῖον ΣΩΤ. ΒΟΡΡΙΑ—Κεντρικὴ Ἀγορά. Οἱ θέλοντες ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ νὰ προμηθεύωνται ὕδωρ χονδρικῶς δύνανται ν' ἀπευθύνωνται ἀπ' εὐθείας εἰς τοὺς ἐν Ἀθήναις ιδιοκτῆτας κ. κ. Ἀδελφοὺς Μπίστη καὶ Ν. Καλιδίνου. Αἱ αἰτήσεις των θὰ ἐκτελῶνται ἀπ' εὐθείας ἐκ τῆς ἐν Ἀνδρῶν πηγῆς μετὰ τῆς μεγαλειότητος ἀκριβείας καὶ ταχύτητος.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ζωγραφικῆς, Γλυπτικῆς καὶ Φωτοτυπικο-γραφίας

Α. Ρ. ΔΑΪΟΥ

Ἀριστοῦχον τοῦ Πολυτεχνείου Ἀθηνῶν

Ἀριστοῦχον τῆς Ἀκαδημίας Μονάχου

Πλατεῖα Συντάγματος

1 — Ὁδὸς Μουσῶν — 1

ΑΘΗΝΑΙ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἰδρυθεῖσα τῷ 1873.—Ἔδρα ἐν Ἀθήναις

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δρ. 15,000,000 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ Δρ. 692,757.90
ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ἐν Σταμπούλ,
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ἐν Πειραιεὶ, Πάτραις, Βόλῳ.

Ἐκτέλει παντὸς εἶδους Τραπεζικῶν ἐργασιῶν. — Δάνεια ἐπὶ ἐνεχυράσει τίτλων καὶ ἐμπορευμάτων. — Ἐκδοσις ἐπιταγῶν ἐπὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ καὶ Ἑσωτερικοῦ. — Πιστωτικαὶ ἐπιστολαὶ. — Προεξοφλήσεις. — Ἐισπραξις συναλλ. κ. κ. φορολογικῶν καὶ τοκομερικῶν. — Ἀγορὰ καὶ πώλησις χρεωγράφων εἰς ἀπάσας τὰς ἀγοράς. — Ἐκτέλει ἐμπορικῶν ἐργασιῶν διὰ λ/σμὸν τῶν πελατῶν αὐτῆς.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ : Εἰς πρώτην ζήτησιν 3 % μετὰ τρεῖς μῆνας 3 1/4 % μετὰ ἑξ μῆνας 3 1/2 % μετὰ ἑν ἔτος 4 % μετὰ δύο ἔτη καὶ ἐπέκεινα 5 %.

Ἡ ΤΡΑΠΕΖΑ δέχεται καταθέσεις εἰς τραπεζογραμμάτια, εἰς ἐπιταγὰς ἐπὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, καὶ εἰς χρυσόν. Ἐπὶ καταθέσεων ἐν ὧσι εἰς χρυσόν ἢ τραπεζογραμμάτια 100,000 καὶ ἄνω, 2 %.

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ : Γίνονται δεκταὶ καταθέσεις εἰς πρώτην ζήτησιν 4 %.

ΘΗΣΑΥΡΟΦΥΛΑΚΙΟΝ : Ἡ Τράπεζα ἔχει εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ κοινῶν ἀντὶ ἐλαχίστου μισθώματος διαμερίσματα χρηματοκιβωτίων πρὸς φύλαξιν χρημάτων, τίτλων καὶ ἄλλων πολυτίμων ἀντικειμένων ἐντὸς τοῦ τεθωρακισμένου διὰ χάλυβος καὶ ἀδιατρήτου θησαυροφυλακίου αὐτῆς.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ 30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1906

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

	30 Ἀπριλίου 1906	31 Μαρτίου 1906
Ταμείον } εἰς μεταλλικόν Δρ.	2,779,100.56	2,364,894.60
Τραπεζικὰ γραμμάτια Ἰονικῆς Τραπεζῆς »	204,770.—	206,010.—
Κεραματικά » δίδραγμα καὶ μονόδραγμα »	1,201,915.—	1,137,429.—
Ἐξωτερικοὶ λ/σμοί. Ἀντίτιμον μεταλλικοῦ Τραπεζῆς εἰς τὸ ἔξωτερον »	29,930,793.27	28,174,525.48
» Προϊὸν ἔκδοθ. Ἐθν. Δανείου εἰς χρυσὸν Ἑλλ. Σιδηροδ. 4 1/2 0/0 1902 »	12,685,226.83	13,468,523.83
Δάνειον πρὸς τὴν Ἑλλ. Κυβέρνησιν ἐπ' ἀναγκ. κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων »	67,778,575.42	67,778,575.42
» » » » » διδράχμων καὶ μονοδράχμων »	10,500,000.	10,500,000.—
Ὁμολογία Ἐθνικῶν Δανείων { Εἰς χρυσόν Δρ. 23,760,690.75		
» » » » » τραπεζ. γραμμάτια » 28,878,900.— »	52,639,590.75	52,647,507.75
Προεξοφλήσεις »	19,787,897.63	23,088,337.07
Καθυστερήσεις προεξοφλήσεων »	2,759,313.69	2,786,113.66
Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λ/σμοὶ ἐπ' ἐνεχύρῳ χρηματογράφων »	12,091,575.31	12,349,589.06
Δάνεια ἐπ' ἐνεχύρῳ ἐμπορευμάτων »	1,193,364.69	1,476,545.13
Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λογαριασμοὶ ἐπὶ ὑποθήκῃ »	58,392,481.93	58,032,758.88
Δάνεια εἰς δῆμους, λιμένας, καὶ λοιπὰ νομικὰ πρόσωπα »	43,342,739.34	43,338,803.48
Χορηγήσεις εἰς γεωργοκτηματίας »	12,835,887.61	12,210,003.20
Καθυστερ. χορηγήσεων εἰς γεωργοκτηματίας καὶ ἐκ γραμμ. Προνομ. Τραπ. Ἡπειροθεσσαλίας »	5,005,837.18	5,039,858.40
Μετοχαὶ εἰς ἐγγυήτους Ἑταιρίας »	4,160,545.70	4,162,500.70
Συμμετοχὴ εἰς Τράπεζαν Κρήτης »	1,500,000.—	1,500,000.—
Ὁμολογία λαχ. δανείου Ἐθν. Τραπ. τῆς Ἑλλάδος 2 1/2 0/0 (εἰς τρ. γρ.) »	1,778,642.50	1,777,150.—
Καταστήματα Τραπεζῆς καὶ κτήματα ἐξ ἀναγκαστικῶν ἐκποιήσεων »	8,337,472.58	8,338,409.48
Ἀπαιτήσεις ἐπισφαλεῖς »	2,585,289.42	2,591,105.57
Ἐξόδα ἐγκαταστάσεως (ἰσλως δαπάνη κατασκευῆς τραπεζικῶν γραμματίων) »	1,633,927.80	1,631,384.85
Διάφοροι λογαριασμοὶ »	2,281,100.93	2,459,664.18
Λογαριασμοὶ τρίτων ἐν τῷ ἔξωτερῷ »	5,094,417.89	3,857,874.08
Διεθνὴς Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ (λογαριασμός ὑπηρεσίας Ἐθνικῶν δανείων εἰς χρυσόν) »		4,539.05
Λογαριασμός ἐξαγορᾶς συμμετοχῆς Κυβερνήσεως εἰς κέρδη ἐκ τραπεζικῶν γραμματίων »	1,576,960.—	1,576,960.—
Ἐξαγορὰ προνομίου Προνομ. Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας »	1,120,000.—	1,120,000.—
Προμήθεια τροπῆς λαχειοφόρου δανείου (εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια) »	400,000.—	400,000.—
Διάφορα »	910,418.09	796,208.69
Δρ.	364,407,844.12	364,815,271.56

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Μετοχικὸν Κεφάλαιον Δρ.	20,000,000.—	20,000,000.—
Ἀποθεματικά Κεφάλαια »	13,500,000.—	13,500,000.—
Τραπεζικὰ γραμμάτια ἐν κυκλοφορίᾳ :		
I. διὰ λ/σμὸν τῆς Κυβερνήσεως Δρ. 67,778,575.42		
II. » » » Τραπεζῆς » 41,047,266.35 »	108,825,841.77	110,886,359.25
Κεραματικά γραμμάτια δίδραγμα καὶ μονόδραγμα »	10,500,000.—	10,500,000.—
Καταθέσεις ἄνευ τόκου εἰς μεταλλικόν »	5,236,436.08	5,315,095.60
Καταθέσεις ἄνευ τόκου »	18,069,963.23	18,891,379.48
Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι »	1,071,939.69	765,318.94
Μερίσματα πληρωτέα »	263,650.—	308,815.—
Καταθέσεις Δημοσίου διὰ χορηγήσεις δανείων κατὰ τὸν ΒΦΜ νόμον »	283,749.94	283,749.94
Διεθνὴς Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ. Λ/σμός καταθ. { Εἰς χρυσόν Δρ. 863,615.39		
ἐκ Δημοσ. ὑπεγγύων προσόδων { » τραπεζ. γραμμ. » 9,546,333.84 »	10,409,949.23	7,849,247.33
Υπηρεσία Ἐθνικῶν δανείων εἰς χρυσόν »	13,347.18	
Υπηρεσία Ἐθνικῶν δανείων εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια »	261,468.95	302,593.25
Καταθέσεις Δημοσίου εἰς χρυσόν »	1,057,826.51	1,562,461.37
Καταθέσεις Δημοσίου ἐπὶ τόκῳ εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια »	10,701.48	1,310,701.48
Ἐντοκος καταθέσεις Δημοσίου εἰς χρυσόν διὰ τὴν κατασκ. Σιδ. Πειραιῶς - Δεμερλή - Συνόρων »	12,585,226.83	13,468,523.83
» » » » τραπεζ. γραμμ. »	690,973.21	42,265.21
Καταθέσεις ἐπὶ τόκῳ »	86,305,554.55	85,234,358.07
Λαχειοφόρον δάνειον Τραπεζῆς 3 0/0 εἰς χρυσόν »	44,841,390.—	44,841,390.—
» 2 1/2 0/0 εἰς τραπεζ. γραμμάτια »	20,487,200.—	20,487,200.—
Υπηρεσία λαχειοφόρου δανείου Τραπεζῆς 3 0/0 εἰς χρυσόν »	1,207,608.—	1,257,670.—
» » 2 1/2 0/0 εἰς τραπεζ. γραμμάτια »	171,520.—	190,805.—
Καταθέσεις Ταμιευτηρίου »	5,859,367.22	5,741,365.25
Διάφορα »	2,754,130.25	2,076,002.56
Δρ.	364,407,844.12	364,815,271.56

Ἐν Ἀθῆναις, τῇ 8 Μαΐου 1906.

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λογιστηρίου
Π. Α. ΚΟΥΤΣΑΛΕΗΣ

ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ LIMITED

Συσταθεῖσα τῷ 1839

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ £ 315 510

ἘΔΡΑ ἐν Λονδίῳ ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ἐν Ἀθῆναις

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ἐν Κερκύρῳ, Κεφαλληνίᾳ, Ζακύνθῳ, Πάτραις, Πειραιεῖ, Τριπόλει

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ. Ἡ Ἰονικὴ Τράπεζα Limited δέχεται μέχρι νεωτέρας εἰδοποιήσεως, καταθέσεις εἰς ἐπιταγὰς (chèques) ἐπὶ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, ὑπὸ τοὺς κάτωθι ὅρους:

2 0/0 εἰς α' ζήτησιν μέχρι τοῦ ποσοῦ fr. 100.000. — 1 0/0 εἰς α' ζήτησιν διὰ τὰ πέραν τῶν fr. 100.000 ποσά. — 2 1/2 0/0 μετὰ 3 μῆνας. — 3 0/0 μετὰ 6 μῆνας μέχρι ἐνὸς ἔτους. — 3 1/2 0/0 μετὰ ἓν ἔτος καὶ ἐπέκεινα.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ Εἰς ΔΡΑΧΜΑΣ: 2 0/0 ἐτησίως ἐπὶ ἀποδόσει εἰς α' ζήτησιν διὰ ποσά μέχρι Δρ. 100.000. — 1 0/0 εἰς α' ζήτησιν διὰ τὰ πέραν τῶν Δρ. 100.000 ποσά. — 3 0/0 μετὰ 3 μῆνας. — 3 1/2 0/0 μετὰ 6 μῆνας μέχρι 2 ἐτῶν. — 4 0/0 μετὰ 2 μέχρι 4 ἐτῶν καὶ 4 1/2 0/0 ἐπέκεινα τῶν 4 ἐτῶν.

ΛΟΥΤΡΑ ΚΥΛΛΗΝΗΣ

Ἐναρξίς περιόδου 23 Ἀπριλίου

Ἐνδείκνυνται διὰ τὰ βρογχικὰ νοσήματα, τὸ ἄσθμα, τὰ νοσήματα τῶν ὠτων, τῆς ρινός, τοῦ λάρυγγος, τοῦ ἥπατος, τοῦ στομάχου, τὰ δερματικά, τὴν φαρυγγίτιδα, τὰς νευρολογίας κτλ.

Μαγευτικαὶ τοποθεσίαι, κήποι, μεγάλαι φυτεῖαι, τέλειοι λουτήρες, δεξαμεναί, αἰθουσαι θεραπείας.

Ἐκκλησία, μέγα τέλειον ξενοδοχεῖον, ξενῶν, οἰκήματα, ἐστιατόριον, καφενεῖον καὶ πάντα τὰ χρειώδη.

Ἡμερησία δαπάνη συντηρήσεως κατ' ἄτομον ἀπὸ δραχ. 15 μέχρι Δρ. μίας.

Συγκοινωνία αὐθημερόν με' Ἀθήνας καὶ δις με' Πάτρας καὶ Πύργον. Ἐλάττωσις τιμῶν σιδηρ. εἰσιτηρίων.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ

μία κατοικία, πρῶτον πάτωμα καὶ ὑπόγειον, ἀνατολικομεσημβρινή, ἐπὶ τῆς πλατείας Ἐξαρχείων. Δωμάτια 7, κηπάριον κλπ. Ἐνοίκιον δραχμαὶ 135 κατὰ μῆνα.

Πληροφορίαι δόδς Ἀριστοτέλους 35.

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Ὁργανον τῆς Ἑταιρείας τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐκαστον τεῦχος ἀποτελεῖται ἐκ 3 τυπογραφικῶν φύλλων 8ου σχήματος.

Διὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀναλύονται καὶ συζητοῦνται ἐν ἀρθροῖς εἰδικῶν δημοσιολόγων ἅπαντα τὰ ἐθνικὰ ἡμῶν ζητήματα, ὥς καὶ πᾶν δημοσίευμα ἐθνικῆς ὑποθέσεως.

Συνδρομὴ: Ἐσωτερικοῦ Δραχμαὶ 8 Ἐξωτερικοῦ Φράγκα 8.

Τὰ μέλη τῆς Ἑταιρείας, καταβάλλοντα τὴν ἐτησίαν αὐτῶν συνδρομὴν πληροῦνσι τὸ ἥμισυ τῆς συνδρομῆς. Πᾶσα αἴτησις ἀπευθυντέον:

Κον Πρόεδρον τῆς Ἑταιρείας τοῦ Ἑλληνισμοῦ Εἰς Ἀθήνας

ΕΥΛΟΓΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΚΑΙ

ΦΩΤΟΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΕΔ. ΚΑΖΑΝΗ

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΠΑΛΛΗ & ΚΟΤΖΙΑ
Ὁδὸς Ἑρμοῦ - Ἀθήναι

Πλούτος γραφικῆς ὕλης.—Ἐντυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλιτεχνικά.—Ἐργοστάσιον φακέλων τέλειον.—Χάρτης τυπογραφικὸς λευκὸς καὶ ἔξωφύλων παντὸς εἵδους καὶ ποιότητος.

Εὐθηνία, ταχύτης, ἀκρίβεια.

ΓΑΛΑΚΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
Γ. Ι. ΓΟΥΔΙΕΛΜΟΥ & ΣΑΣ
Ὁδὸς Γ' Σεπτεμβρίου 22

ΟΛΑ ΤΑ ΓΑΛΑΚΤΕΡΑ ΕΙΔΗ
ΓΑΛΑ ΑΓΝΟΤΑΤΟΝ
ΠΡΟΣ 80 ΛΕΠΤΑ Η ΟΚΑ

ΜΙΑ ΔΟΚΙΜΗ ΑΡΚΕΙ
ΔΙΑ ΝΑ ΣΑΣ ΠΕΙΣΗ

ΜΕΓΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ ΕΝ ΛΟΥΤΡΑΚΙΩ

“ΑΙ ΠΗΓΑΙ,”

Παράρτημα τοῦ ἐν Ἀθήναις μεγάλου ξενοδοχείου αἱ «Ἀθήναι» διὰ τὴν ἐποχὴν τῶν λουτρῶν

Ἐξαιρετος θέσις ἐν Λουτρακίῳ παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ ἔγγυς τῶν ἱαματικῶν πηγῶν. Πλήρης εὐμάρεια. Ἀπαράμυλλος μαγειρικὴ.

Λειτουργία 25 Ἀπριλίου — 30 Ὀκτωβρίου.

Πλείονες πληροφορίες παρὰ τῷ ἐν Ἀθήναις ξενοδοχείῳ «Αἱ Ἀθήναι».

ΛΟΥΤΡΑ ΑΙΔΗΨΟΥ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

ΑΙ “ΘΕΡΜΑΙ ΤΟΥ ΣΥΛΛΑ,”

Τελείως ἀνακαινισθέν. Δωμάτια ἀναπαυκώτατα, αἰθουσαι πολυτελεῖς. Ἀναγνωστήριον, Ἑστιάτοριον (Table d'Hôte)—Concert (τρίο).

Λουτήρες εὐρωπαϊκώτατοι ἐντὸς τοῦ Καταστήματος, ἅπλετος φωτισμὸς δι' ἀσετυλίνης, καθημερινὰ διεθνὴ τηλεγραφήματα.

BAR AMERICAN

Pension ἀπὸ 12 1/2 - 17 δρ.—Καθημερινὴ συγκοινωνία Ἀθηνῶν - Βόλου.

Διευθύνται Ἀδελφοὶ Πολέμη.

ΤΕΤΑ ΚΥΑΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

BLUE CROSS TEA

Εἶναι τὰ ἀριστα τῶν ΤΕΙΩΝ, συσκευάζονται εἰς πακέτα καὶ κυτία ἐν Λονδίῳ, ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐπίβλεψιν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως. Ζητεῖτε ἐπὶ ἑκάστου πακέτου ἢ κυτίου τὸν ΚΥΑΝΟΥΝ ΣΤΑΥΡΟΝ.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ εἰς τὰ πρῶτης τάξεως Ἐδωδιμοπωλεῖα Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Βόλου, Πα-

τρῶν, Σύρου, Ἀργοστολίου Λαμίας καὶ Κρήτης.

Ἀντιπρόσωπος διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Κρήτην

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΚΟΛΛΑΣ — ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ — ΣΤΟΑ ΡΙΖΑΡΗ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΗΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου,

— Ἀθῆναι, Σκουφᾶ, 19. —

Μαθήματα ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων μαθηματικῶν, πλὴν εἰς φοιτητὰς. — Ἀνώτερα μαθήματα Γαλλικῆς καὶ γερμανικῆς γλώσσης καὶ εὐρωπαϊκῆς λογιᾶς.

ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΛΛ. ΠΥΡΙΤΙΔΟΠΟΙΕΙΟΥ

ΧΗΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Ἰδρυθεῖσα τῇ 1882

Μετοχικὸν κεφάλαιον Δρ. 3.000.000

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ — ΒΡΑΒΕΥΘΕΝΤΑ ΕΠΙ ΟΛΩΣ ΤΩΣ

ΕΚΘΕΣΕΩΣ ΔΙΑ ΧΡΥΣΟΥ ΒΡΑΒΕΙΟΥ

Πυρρίτις καὶ Ἀνναμίτις δλων τῶν εἰδῶν. Φυσίγγια παντὸς ὅπλου. Θεϊκὸν δξύ. Νιτρίκον δξύ. Ὑδροχλωρικὸν δξύ. Θεϊκὸς χαλκός. Θεϊκὸς σίδηρος. Ἀντιπερονοσπορίνη, Στουπέτσιον, Σιάνια, Μολυβδόσωληνες.

Τιμαὶ ἀνεπίδεκτοι συναγωνισμοῦ.

Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου ἐν Ἀθήναις